

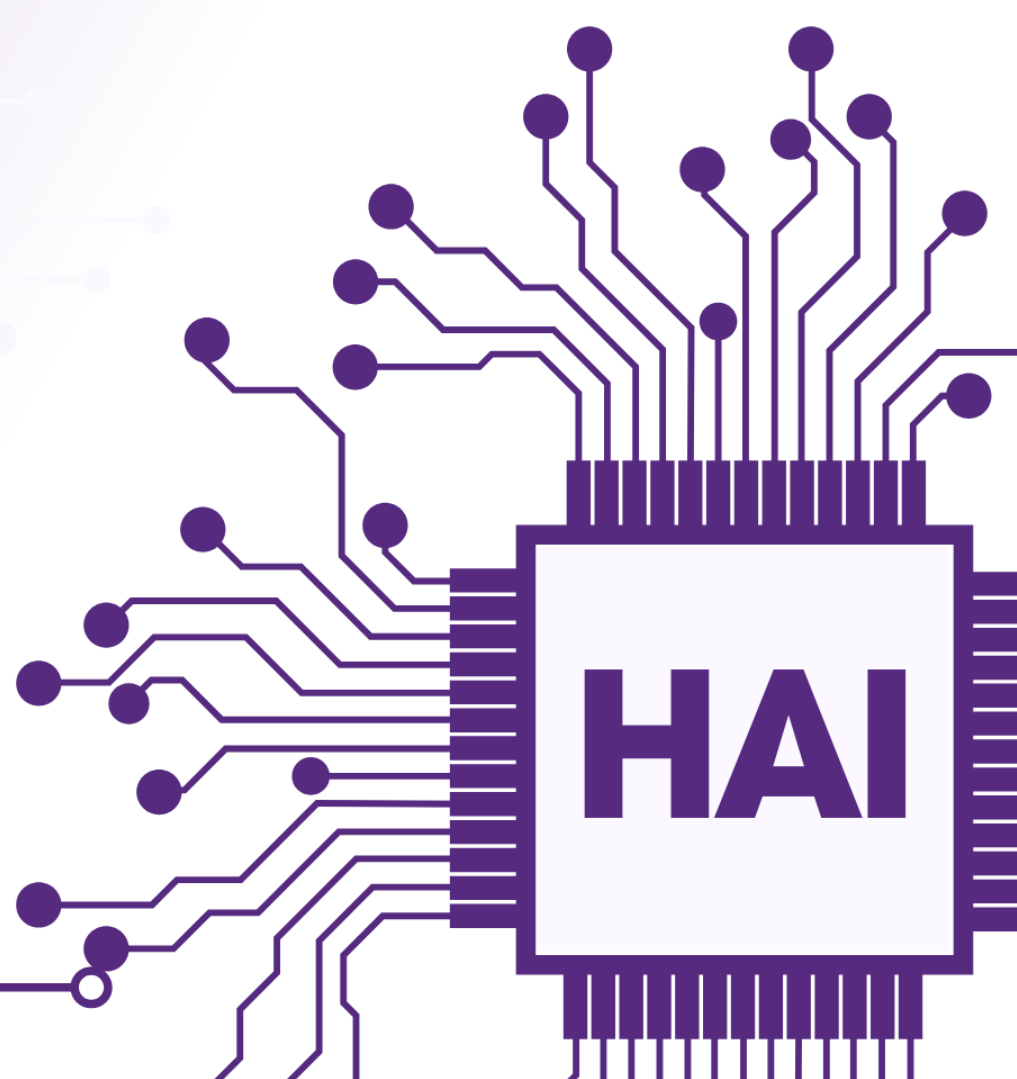
รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2567

Human Achievement Index Report

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน

เทคโนโลยีดิจิทัล กับการพัฒนาคน

พฤศจิกายน 2568

HAI

คำนำ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีภารกิจหนึ่งในการติดตามสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อนำไปสู่การออกแบบและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาประเทศอย่างเหมาะสม โดยการจัดทำและเผยแพร่ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI) เป็นเครื่องมือเชิงนโยบายสำคัญในการติดตามและประเมินผลระดับการพัฒนามนุษย์ในระดับประเทศและจังหวัด ซึ่งครอบคลุมการพัฒนามนุษย์ใน 8 ด้าน ได้แก่ สุขภาพ การศึกษา ชีวิตการทำงาน เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ชีวิตครอบครัวและชุมชน การคมนาคมและการสื่อสาร และการมีส่วนร่วม เพื่อช่วยให้หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2567 เป็นการนำเสนอสถานการณ์การพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย และแนวโน้มการพัฒนามนุษย์ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2567) โดยครอบคลุมการพัฒนามนุษย์ทั้ง 8 ด้าน และวิเคราะห์การกระจายตัวของการพัฒนามนุษย์ในมุมมองต่าง ๆ รวมทั้งการนำเสนอประเด็นสำคัญที่เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อการพัฒนามนุษย์อย่างมีนัยสำคัญในห้วงเวลาที่ผ่านมามา ทั้งนี้ รายงานฯ ฉบับนี้ ได้เสนอประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็ว (Digital Revolution) ที่ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์และกระบวนการพัฒนามนุษย์ของประเทศ ควบคู่ไปกับความท้าทายเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากร ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยี โดยพยายามชี้ให้เห็นมุมมองทั้งสองด้านของเทคโนโลยีที่นำมาซึ่งโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิต เช่น การแพทย์ทางไกล และการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ในขณะเดียวกันก็ได้สร้างความท้าทายใหม่ เช่น ความเปราะบางของแรงงานในเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม การลดทอนปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นต้น

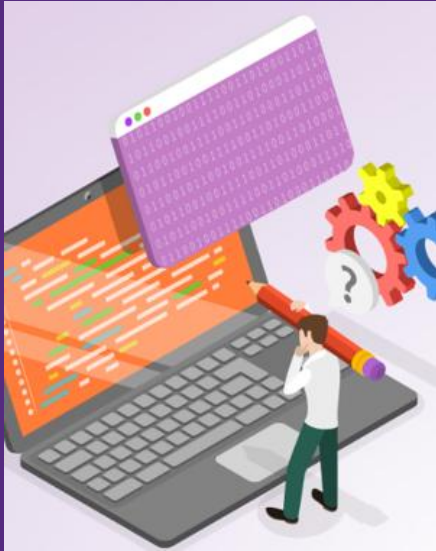
สำนักงานฯ ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2567 จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และระดับจังหวัด รวมถึงภาคเอกชน นักวิชาการ และประชาชน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

พฤศจิกายน 2568

สารบัญ

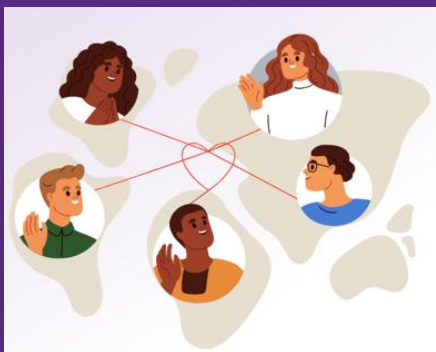

PART 1 สถานการณ์และการกระจายตัวของ การพัฒนาคอนของไทย ปี 2567	1
สถานการณ์การพัฒนาคอน	1
การพัฒนาคอนรายจังหวัด	5
ความรุนแรงของปัญหาการพัฒนาคอนระดับจังหวัด	6
การพัฒนาคอนระดับจังหวัดกับโครงสร้างเศรษฐกิจ	9
ความแตกต่างของการพัฒนาคอนระดับจังหวัด	10
การพัฒนาคอนของกลุ่มจังหวัด	11
การพัฒนาคอนจำแนกตามเขตเศรษฐกิจพิเศษ	13

PART 2 การพัฒนาคอนรายมิติ **14**

PART 3 บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาคอน **25**

ด้านแห่งความก้าวหน้า: เทคโนโลยีในฐานะ โครงสร้างพื้นฐานสำคัญ	26
ด้านแห่งความท้าทาย: ดาตาสองคม ของสังคมดิจิทัล	31
บทเรียนจากต่างประเทศ: การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการพัฒนาคนที่ยั่งยืน	34

PART 4 บทส่งท้าย	39
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	43

บทสรุปผู้บริหาร

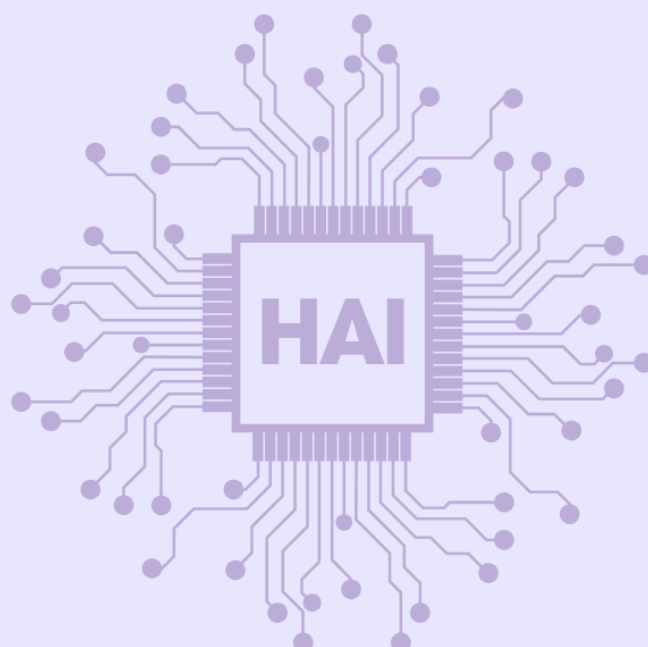
ในปี 2567 สถานการณ์การพัฒนาคนของประเทศไทยปรับตัวลดลงต่อเนื่องเป็นปีที่สองติดต่อกัน โดยดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) อยู่ที่ 0.6363 และต่ำกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (0.7209) ซึ่งเป็นการลดลงในด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน สุขภาพ เศรษฐกิจ และชีวิตการทำงาน เนื่องจากผลของการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับต่ำหนี้สินครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง และสถานการณ์การเจ็บป่วยที่เพิ่มขึ้นทั้งโรคปอดอักเสบ ไข้หวัดใหญ่ และปัญหาสุขภาพจิต อย่างไรก็ตาม ด้านการศึกษา การคมนาคมและการสื่อสาร ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วม ปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

การกระจายตัวของการพัฒนาคนเชิงพื้นที่ พบว่า การพัฒนาคนยังคงกระจุกตัวในบางพื้นที่ของประเทศ โดยจังหวัดที่มีการพัฒนาคนสูงสุด 10 อันดับแรก ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณภาคกลางและภาคตะวันออก เช่น จะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ขณะที่ 10 จังหวัดที่มีการพัฒนาคนต่ำสุดส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหลัก เช่นหนองบัวลำภู แม่ฮ่องสอน สกลนคร นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์การพัฒนาคนในปัจจุบันกับช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ชี้ให้เห็นว่า การฟื้นตัวของการพัฒนาคนยังเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีเพียง 27 จังหวัดเท่านั้นที่มีระดับการพัฒนาคนสูงกว่าช่วงการแพร่ระบาด

แนวโน้มระยะยาวของการพัฒนาคน (ปี 2558 - 2567) สะท้อนให้เห็น “การพัฒนาที่ไม่สมดุลระหว่างมิติ” และการลดลงของทุนมนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาคนในภาพรวมถูกขับเคลื่อนด้วยปัจจัยทางเทคโนโลยีเป็นหลัก สอดคล้องกับอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (Compound Annual Growth Rate: CAGR) ของการพัฒนาคนด้านการคมนาคมและการสื่อสารที่มีค่าสูงสุด ร้อยละ 4.99 ต่อปี ตรงข้ามกับการพัฒนาคนที่เป็นรากฐานสำคัญของทุนมนุษย์และทุนทางสังคมของประเทศที่ปรับตัวลดลง ได้แก่ ด้านสุขภาพจากปัญหาสุขภาพจิตและการเจ็บป่วยของประชากร ด้านการศึกษาจากปัญหาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาการสมวัยของเด็กปฐมวัย และด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรมและความสัมพันธ์ในครอบครัว

บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการพัฒนาคนสามารถแสดงให้เห็นได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยในด้านหนึ่งเทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ เช่น Thai MOOC, Health Link, Smart Home แต่ก็สร้างความท้าทายใหม่ต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคน โดยเฉพาะในด้านชีวิตการทำงานและเศรษฐกิจที่การขยายตัวของเศรษฐกิจแพลตฟอร์มนอกจากจะช่วยให้เกิดโอกาสในการทำงานและสร้างรายได้แล้ว แต่ในขณะเดียวกันได้สร้างกลุ่มแรงงานเปราะบางที่ขาดหลักประกันทางสังคม และปัญหาทักษะไม่ตรงความต้องการ (Skill Mismatch) รวมทั้งในด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน และการมีส่วนร่วม ที่แม้ว่าจะเกิดการรวมกลุ่มรูปแบบใหม่ ๆ ผ่านทางโลกออนไลน์มากขึ้น แต่ก็กำลังลดทอนปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริงและเพิ่มความเสี่ยงไปพร้อมกัน

ดังนั้น การพัฒนาในยุคดิจิทัลจึงมิใช่เพียงการเข้าถึงเทคโนโลยี แต่จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลและสร้างสมดุลอย่างเหมาะสม โดยจำเป็นต้องลดผลกระทบเชิงลบจากเทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมกับการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือขยายโอกาส และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนอย่างเท่าเทียม

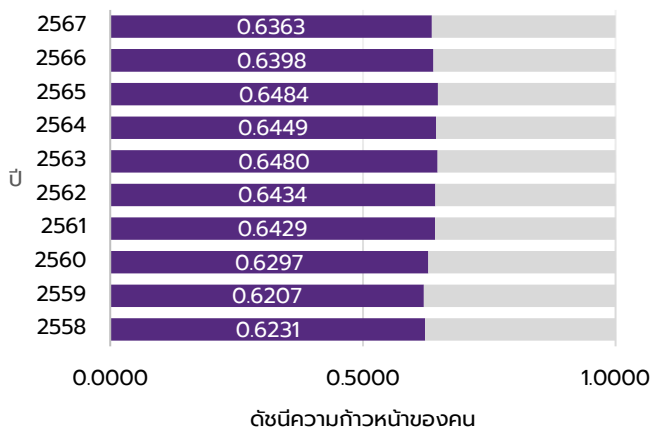
PART 1

สถานการณ์และการกระจายตัวของ การพัฒนาคนของไทย ปี 2567

สถานการณ์การพัฒนาคน

ความก้าวหน้าของคนในปี 2567 ลดลงต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ติดต่อกัน โดยดัชนีความก้าวหน้าของคนในปี 2567 อยู่ที่ 0.6363 ลดลงจากปีก่อนที่มีค่า 0.6398 และเป็นการลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ติดต่อกัน ทำให้สถานการณ์การพัฒนาคนยังไม่บรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่กำหนดไว้ที่ 0.7209

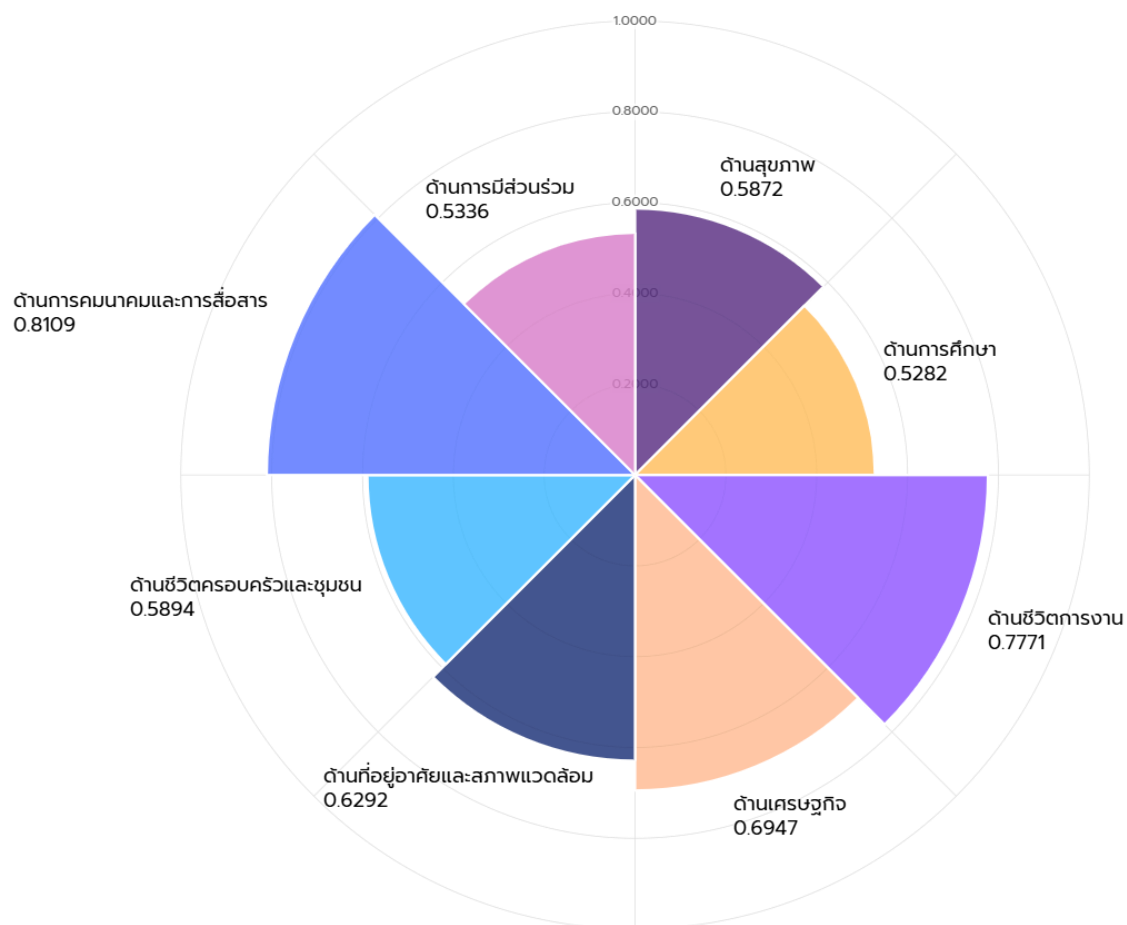
แผนภาพ 1 ดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2558 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

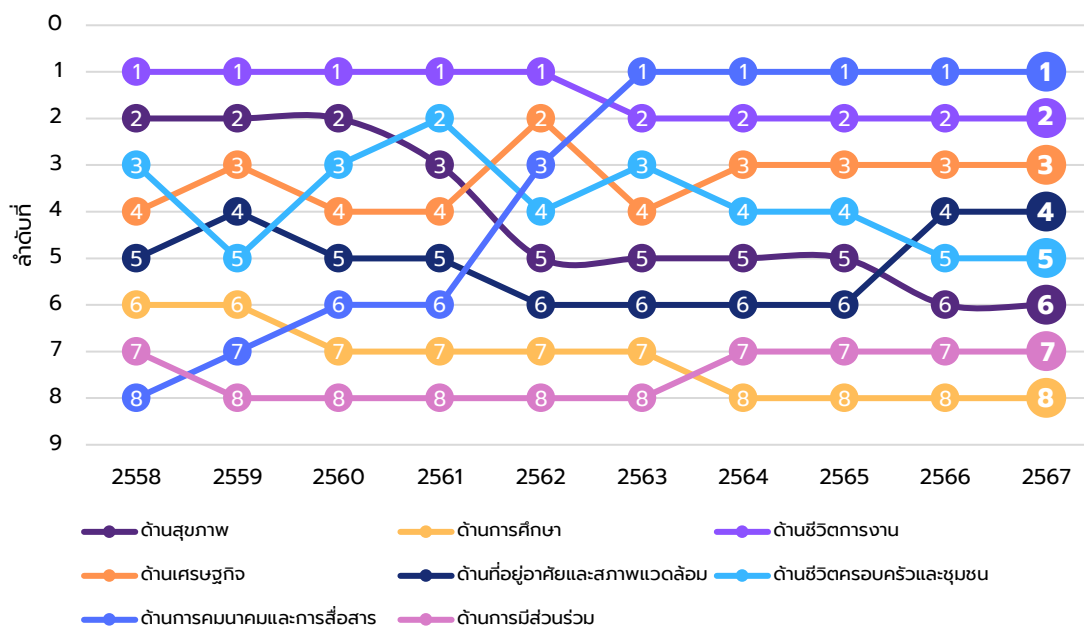
ด้านคมนาคมและการสื่อสารเป็นด้านที่มีระดับการพัฒนาสูงที่สุดตั้งแต่ปี 2563 ซึ่งเป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน และการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยในปี 2567 ด้านคมนาคมและการสื่อสารมีค่า 0.8109 ขณะที่ด้านการศึกษาเป็นด้านที่มีระดับการพัฒนาต่ำที่สุด โดยมีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนอยู่ที่ 0.5282 และด้านการมีส่วนร่วมมีระดับการพัฒนาคนต่ำสุดเป็นอันดับที่ 2 อยู่ที่ 0.5336 ทั้งนี้ ทั้ง 2 ด้านเป็นด้านที่มีอันดับต่ำที่สุดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา

แผนภาพ 2 ดัชนีความก้าวหน้าของคนแต่ละด้าน ปี 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

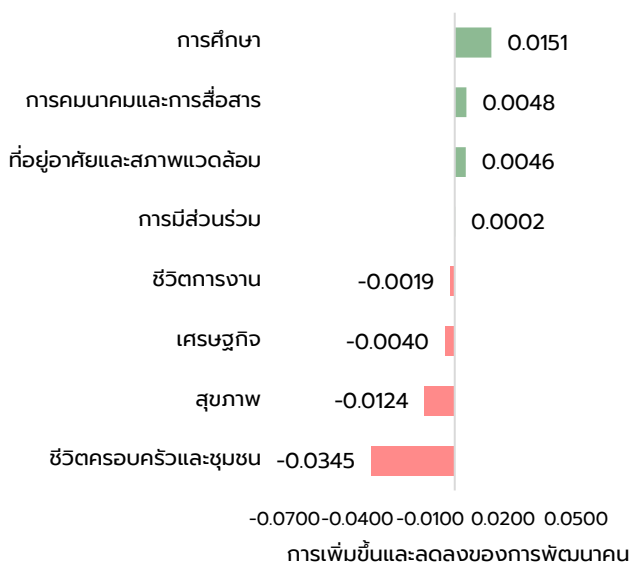
แผนภาพ 3 ลำดับการพัฒนาของความก้าวหน้าของคนแต่ละด้าน ปี 2558 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การลดลงของการพัฒนาคนในปี 2567 เป็นผลมาจากการลดลงของการพัฒนาคนในด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน สุขภาพ เศรษฐกิจ และชีวิตการทำงาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่เศรษฐกิจไทยในปี 2567 ขยายตัวในระดับต่ำ โดยขยายตัวเพียงร้อยละ 2.5 หดึ้นสินครัวเรือนอยู่ในระดับสูง และมีหนี้เสียเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการจ้างงานที่ลดลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเกษตรกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านอื่นทั้งการก่ออาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ขณะเดียวกัน ปี 2567 ประเทศไทยยังพบการเจ็บป่วยที่เพิ่มขึ้น อาทิ โรคปอดอักเสบมีจำนวนผู้ป่วยสูงถึง 3.98 แสนคน เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ร้อยละ 35.2 และโรคไข้หวัดใหญ่มีผู้ป่วย 6.51 แสนคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 55.2 อีกทั้ง ยังพบผู้ป่วยด้วยโรคเกี่ยวกับสุขภาพจิต และโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ที่เพิ่มขึ้น

แผนภาพ 4 การเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาคน ปี 2566 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

อย่างไรก็ตาม ในปี 2567 ยังมีด้านที่มีความก้าวหน้าของคนมากขึ้น คือ การศึกษา การคมนาคมและการสื่อสาร ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วม โดยในด้านการศึกษาเกิดจากคุณภาพการศึกษาที่ปรับตัวดีขึ้น สะท้อนจากคะแนน O-NET ของนักเรียนที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับโอกาสในการได้รับการศึกษาที่ในปี 2567 มีอัตราการคงอยู่ในระบบการศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากมาตรการแก้ไขปัญหาลูกหลุดออกจากระบบการศึกษา รวมทั้ง ยังสามารถขยายโอกาสในการเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น สะท้อนจากอัตราการเข้าเรียนสุทธิตามระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น

ขณะที่ด้านคมนาคมและการสื่อสารดีขึ้นจากการมีโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการสื่อสารที่ขยายตัวครอบคลุม อีกทั้ง การมีนโยบายที่ให้สวัสดิการผ่านช่องทางออนไลน์ และการแนวโน้มการรับข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ ยังเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชากรมากขึ้น

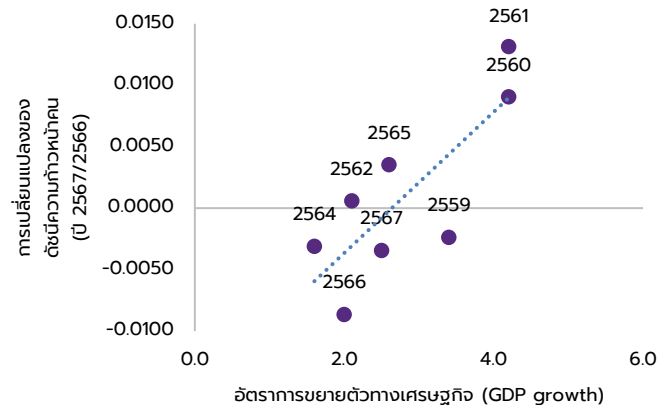
ส่วนในด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่มีการพัฒนาดีขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากมาตรการในการส่งเสริมให้คนไทยมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองมากขึ้น โดยรัฐบาลมีมาตรการสำคัญ คือ การลดค่าธรรมเนียมการโอนและการจดจำนอง การลดหย่อนภาษีในการก่อสร้างบ้าน การผ่อนคลายมาตรการ LTV รวมถึงการให้ธนาคารอาคารสงเคราะห์สนับสนุนสินเชื่อบ้านกับผู้มีรายได้น้อยถึงรายได้ปานกลาง

นอกจากนี้ ในด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมพบว่า ปี 2567 คุณภาพสิ่งแวดล้อมปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยเฉพาะคุณภาพอากาศที่มีละอองฝุ่นขนาดเล็ก (PM2.5) ลดลง รวมทั้งการมีส่วนร่วมที่ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา จากบทบาทและความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมที่เพิ่มขึ้นสะท้อนจากจำนวนองค์กรชุมชนที่เพิ่มขึ้น

ความก้าวหน้าของคนมีแนวโน้มสอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เมื่อเปรียบเทียบการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความก้าวหน้าของคน ระหว่างปี 2559 - 2567 (ไม่รวมปี 2563 ที่เป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19) พบว่า ในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวต่ำ ดัชนีความก้าวหน้าของคนจะปรับตัวลดลง และจะเพิ่มขึ้นเมื่อเศรษฐกิจขยายตัวสูง ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นผลจากองค์ประกอบของดัชนีความก้าวหน้าของคน ในด้านที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจมีระดับความก้าวหน้าสูงกว่าด้านอื่น กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจและชีวิตการงาน มีค่าดัชนีสูงกว่าด้านอื่น และสูงกว่าด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการศึกษาถึงเกือบ 1.5 เท่า

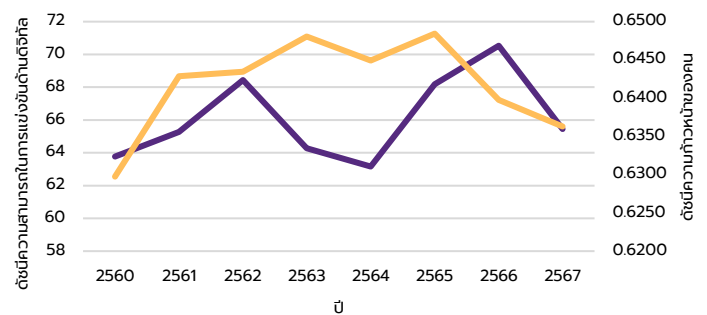
ขณะที่ความสัมพันธ์ของ**ความก้าวหน้าของคนกับเทคโนโลยีที่สะท้อนจากดัชนีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของ IMD กลับไม่พบความสัมพันธ์ที่ชัดเจนนัก** ทั้งที่ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคนในหลายด้าน ทั้งการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงานจากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิต และการให้บริการ โดยธนาคารโลกระบุว่า เศรษฐกิจดิจิทัลของไทยสูงเป็นอันดับ 2 ของภูมิภาคอาเซียน ขณะที่ ข้อมูลจาก Surfshark พบว่า คุณภาพชีวิตด้านดิจิทัลของไทย อยู่อันดับที่ 51 ของโลกในปี 2566 และเป็นอันดับ 2 ของอาเซียนเช่นกัน นอกจากนี้ เทคโนโลยีดิจิทัลยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาในด้านอื่น ทั้งการขยายโอกาสทางการศึกษา การเข้าถึงข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งการยกระดับการให้บริการ และคุณภาพในด้านสาธารณสุข อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนา จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้มากขึ้น หรือสร้างการเข้าถึงและพัฒนาทักษะของประชาชนให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้

แผนภาพ 5 ความสัมพันธ์ของ HAI กับการเติบโตทางเศรษฐกิจ

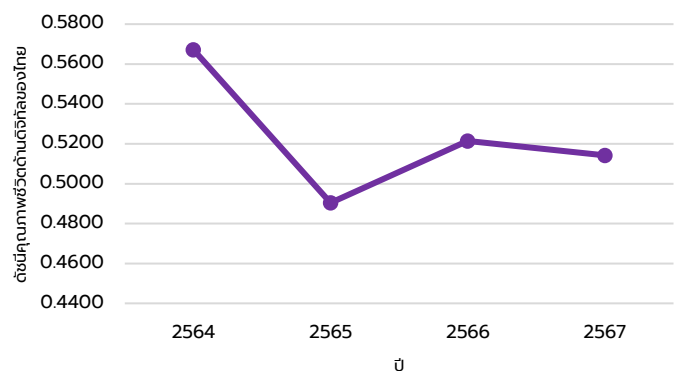
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แผนภาพ 6 ดัชนีความก้าวหน้าของคนและดัชนีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แผนภาพ 7 ดัชนีคุณภาพชีวิตด้านดิจิทัลของไทย ปี 2564 - 2567

ที่มา: ดัชนีคุณภาพชีวิตด้านดิจิทัล โดย Surfshark

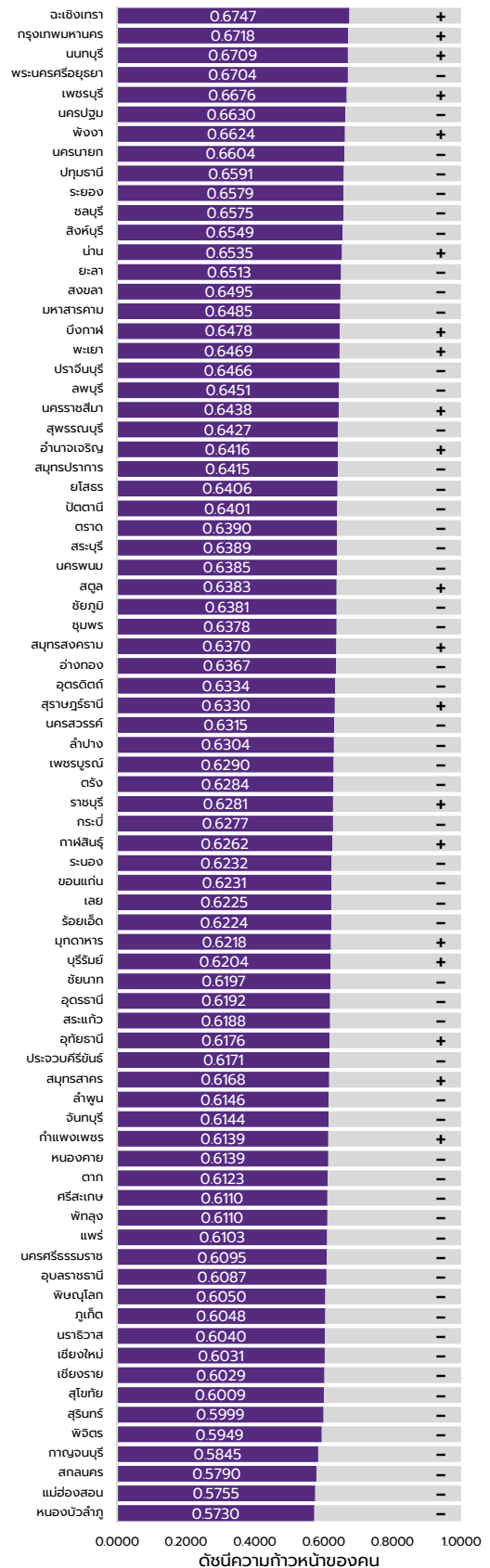
การพัฒนาศูนย์จังหวัด

การพัฒนาศูนย์ในแต่ละจังหวัดมีระดับไม่แตกต่างกันมากนัก โดยในปี 2567 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.5730 - 0.6747 โดยจังหวัดที่มีระดับความก้าวหน้าของคนในระดับสูงมักกระจุกตัวอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเป็นหลัก ขณะที่จังหวัดที่มีระดับความก้าวหน้าของคนต่ำมักอยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับขนาดเศรษฐกิจของพื้นที่

10 จังหวัดที่มีระดับการพัฒนาสูงที่สุดในปี 2567 คือ จะเข็ญเกรา กรุงเทพมหานคร นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี นครปฐม พังงา นครนายก ปทุมธานี และระยอง ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีระดับการพัฒนาคนทางด้านสุขภาพและเศรษฐกิจสูงกว่าพื้นที่อื่นอย่างชัดเจน ส่วนด้านชีวิตการงาน การศึกษาคมนาคมและการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมสูงกว่าค่าเฉลี่ยเพียงเล็กน้อย ขณะที่ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และชีวิตครอบครัวและชุมชนมีระดับการพัฒนาต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

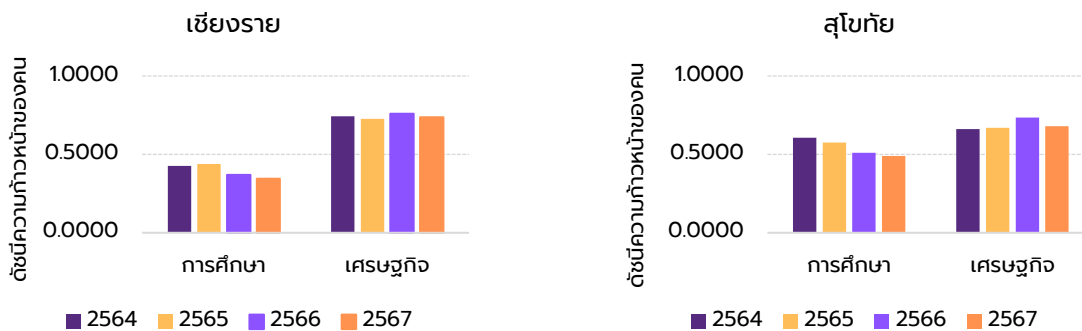
สำหรับ **จังหวัดที่มีระดับการพัฒนาต่ำที่สุด 10 จังหวัด คือ หนองบัวลำภู แม่ฮ่องสอน สกลนคร กาญจนบุรี พิจิตร สุรินทร์ สุโขทัย เชียงราย เชียงใหม่ และนราธิวาส** โดยแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่ติดอันดับทุกปี ขณะที่จังหวัดเชียงราย และสุโขทัย เป็นจังหวัดที่ติด 10 อันดับต่ำที่สุดเป็นครั้งแรก โดยจังหวัดเชียงรายเกิดจากการลดลงของการพัฒนาคนทางด้านการศึกษาและเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยเฉพาะปัญหาพัฒนาการที่ล่าช้าของเด็กปฐมวัย และความยากจนและความเหลื่อมล้ำภายในจังหวัดที่ปรับตัวสูงขึ้น ในขณะที่จังหวัดสุโขทัยเกิดจากการลดลงของการพัฒนาคนด้านเศรษฐกิจและสุขภาพ ซึ่งต้องเผชิญกับปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำภายในจังหวัดเช่นเดียวกัน รวมทั้งปัญหาความเจ็บป่วยรุนแรงของประชากร นอกจากนี้ ปัจจัยที่เป็นปัญหาร่วมกันระหว่างทั้งสองจังหวัดที่ทำให้การพัฒนาศูนย์ลดลง คือ ด้านชีวิตการงานด้านเศรษฐกิจ และด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

แผนภาพ 8 ระดับการพัฒนาคนในปี 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แผนภาพ 9 ดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการศึกษาและด้านเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงราย และ สุโขทัย ปี 2564 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของระดับการพัฒนามนุษย์ในปี 2567 พบว่า **มีเพียง 20 จังหวัดที่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น** โดยจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ สมุทรสาคร ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีระดับการพัฒนามนุษย์ด้านเศรษฐกิจดีที่สุด โดยมีปัญหาความยากจนต่ำ และมีความเหลื่อมล้ำต่ำที่สุดของประเทศ

ความรุนแรงของปัญหาการพัฒนาคนระดับจังหวัด

หากพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนามนุษย์ในระยะยาว (อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ปี 2558 - 2567) และระยะสั้น (ดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2567 เทียบปี 2566) ควบคู่กัน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหา พบว่า **จังหวัดส่วนใหญ่มีระดับการพัฒนาคนลดลงในช่วงระยะสั้น** หรือเป็นจังหวัดที่ในระยะยาวมีการพัฒนาคนดีขึ้น แต่ในปี 2567 มีระดับการพัฒนามนุษย์ลดลง มีจำนวนทั้งสิ้น 41 จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่ลดลงจาก 3 ปัจจัย คือ ด้านสุขภาพจากการมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้น ด้านเศรษฐกิจจากปัญหาความยากจนที่รุนแรงขึ้น และด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรมที่มากขึ้น

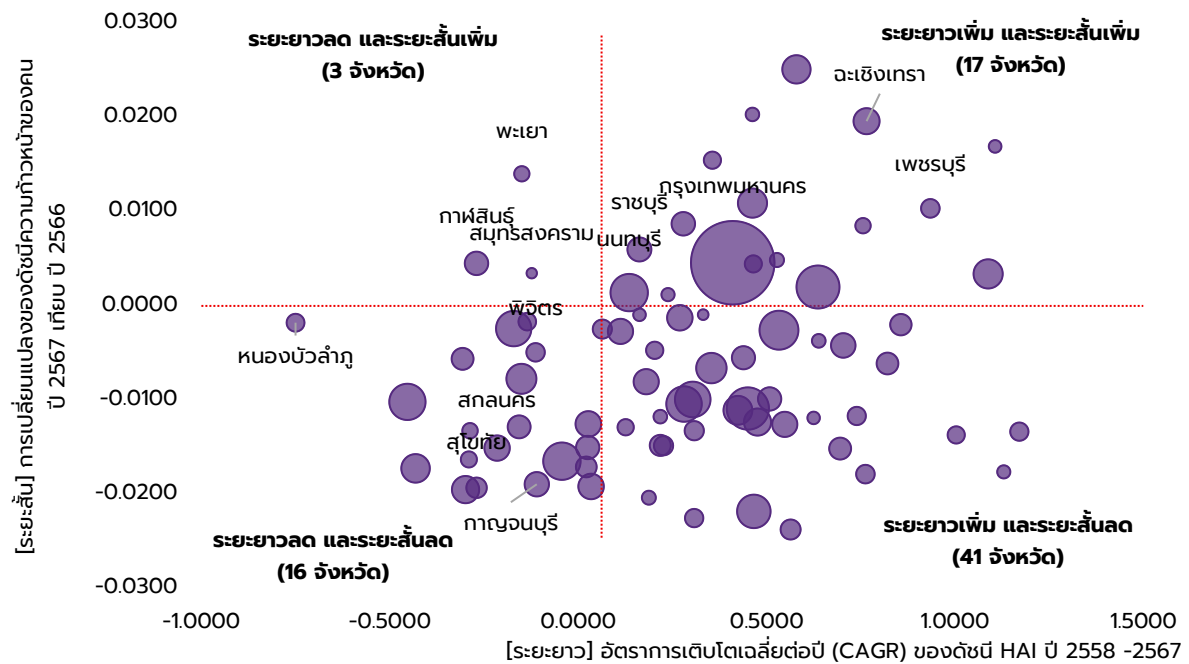
ขณะที่ **จังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนา** และสามารถยกระดับการพัฒนามนุษย์ได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีจำนวน 17 จังหวัด อาทิ สมุทรสาคร

กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาสูง มีการเติบโตทางเศรษฐกิจดี และปัญหาความยากจนต่ำ

สำหรับ**จังหวัดที่มีการพัฒนามนุษย์ในระยะยาวลดลง แต่เริ่มปรับตัวดีขึ้นในปี 2567** มีจำนวน 3 จังหวัด คือ สมุทรสงคราม กาฬสินธุ์ และพะเยา โดยกาฬสินธุ์ และพะเยาเป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาในด้านการศึกษาดีขึ้นจากคะแนน O-NET ที่เพิ่มขึ้น และสัดส่วนเด็กมีพัฒนาการสมวัยมากขึ้น ขณะที่จังหวัดสมุทรสงครามมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่สูง

ส่วน**จังหวัดที่มีแนวโน้มระดับการพัฒนามนุษย์เป็นปัญหาเรื้อรัง** โดยลดลงทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง มี 16 จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจังหวัดที่มีระดับการพัฒนามนุษย์ต่ำ อาทิ สกลนคร หนองบัวลำภู กาญจนบุรี พิจิตร และสุโขทัย โดยมีอุปสรรคสำคัญในการยกระดับการพัฒนามนุษย์ คือ ด้านการศึกษา สุขภาพ การมีส่วนร่วม และชีวิตครอบครัวและชุมชนตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนามนุษย์ด้านการศึกษาของจังหวัดหนองบัวลำภู สกลนคร และกาญจนบุรี ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเกือบเท่าตัว ซึ่งเป็นผลจากปัญหาคุณภาพทางการศึกษาและพัฒนาการที่ล่าช้าของเด็กปฐมวัย

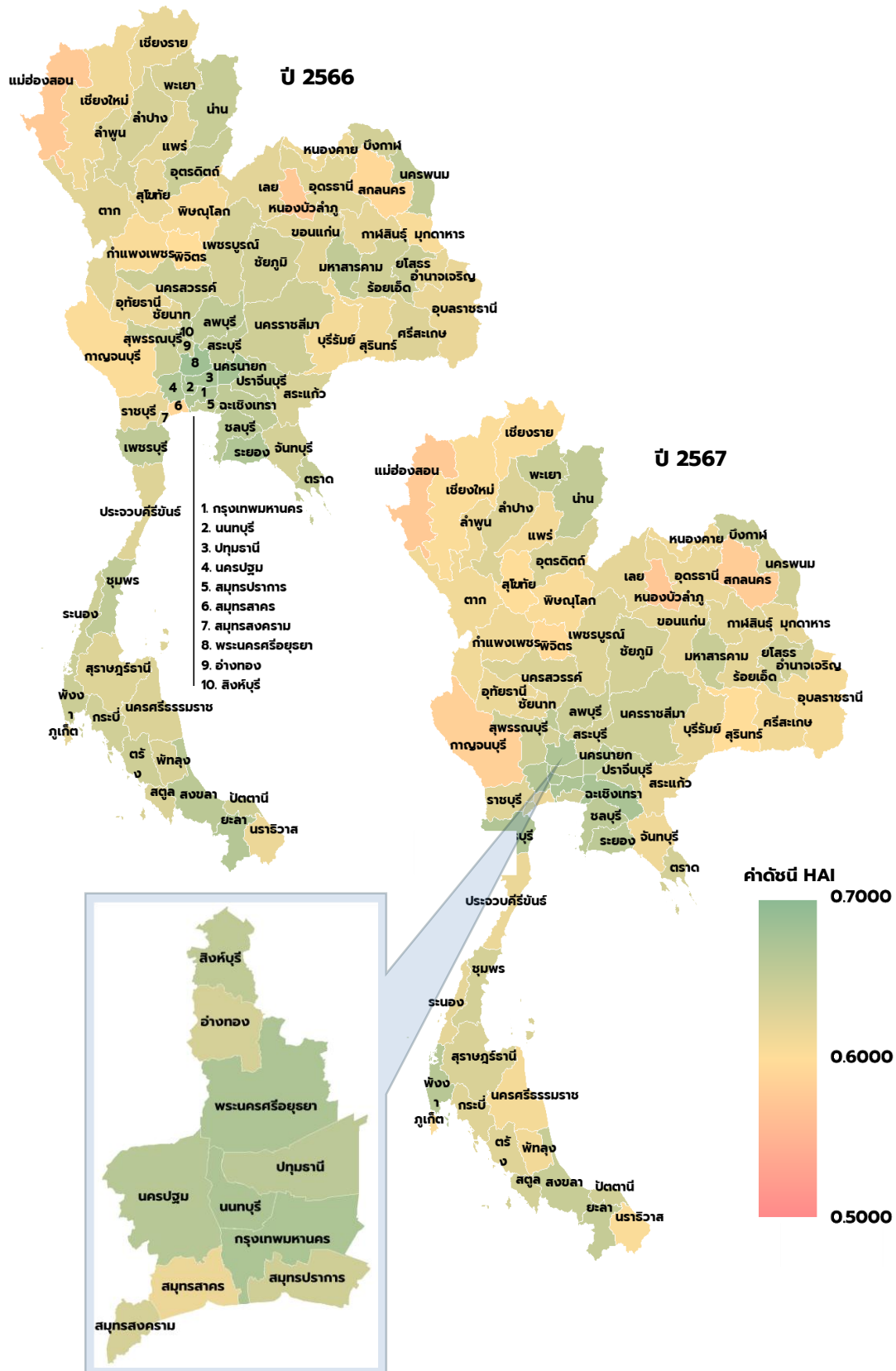
แผนภาพ 10 การกระจายตัวของดัชนีความก้าวหน้าของคนในระดับจังหวัด

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

หมายเหตุ: ขนาดของวงกลมเท่ากับจำนวนประชากร

แผนภาพ 11 ดัชนีความก้าวหน้าของคนในระดับจังหวัด ปี 2566 และ 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การพัฒนาคนระดับจังหวัดกับโครงสร้างเศรษฐกิจ

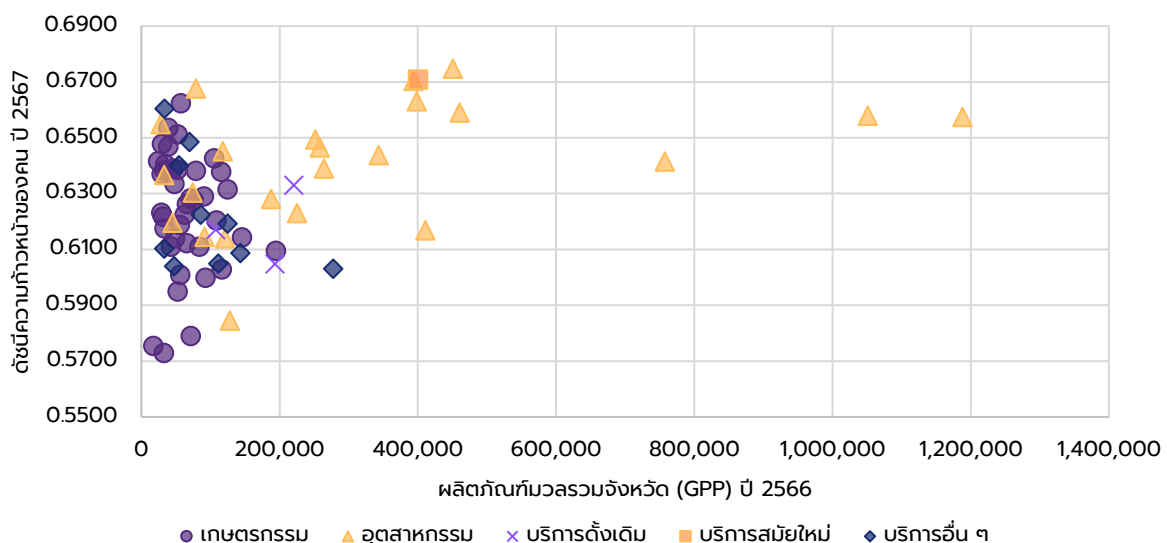
จังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคอุตสาหกรรม นอกจากมีขนาดเศรษฐกิจที่สูงกว่าจังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคบริการและเกษตรกรรมแล้ว ยังมีแนวโน้มจะมีระดับการพัฒนาคนสูงด้วย โดยส่วนใหญ่ จังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคอุตสาหกรรม จะกระจายตัวอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออก โดยมีระดับการพัฒนาคนที่สูงกว่าจังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคเกษตรกรรมและบริการ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ชีวิตการทำงาน และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลจากเศรษฐกิจไทยที่เน้นการส่งออกเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมาโดยตลอด ซึ่งอุตสาหกรรมดังกล่าวต้องการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการคมนาคม และการส่งสินค้า อีกทั้ง ยังเป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาในด้านอื่นสูงอีกด้วย อาทิ การมีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับสถานประกอบการเพื่อผลิตกำลังคนให้กับสถานประกอบการในกลุ่มดังกล่าว และการมีสถานพยาบาลจำนวนมากเพื่อรองรับแรงงานในพื้นที่

ขณะที่**จังหวัดที่เน้นภาคบริการ การพัฒนาคนจะมีการกระจุกตัวในบางสาขา** โดยจังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นบริการสมัยใหม่ เช่น

กรุงเทพมหานคร และนนทบุรี ระดับการพัฒนาจะใกล้เคียงกับจังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคอุตสาหกรรม ซึ่งปัญหาของการพัฒนาคนจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม รวมทั้งการมีส่วนร่วม ขณะที่จังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคบริการประเภทเน้นการท่องเที่ยว อาทิ จังหวัดภูเก็ตจะมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเศรษฐกิจดีกว่าจังหวัดอื่น แต่ในด้านการศึกษา ชีวิตครอบครัวและชุมชน และการอยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมจะมีการพัฒนาต่ำ

สำหรับ **จังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคเกษตรกรรม ระดับการพัฒนาคนค่อนข้างกระจายตัว ขึ้นกับด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เศรษฐกิจ** โดยการพัฒนาคนด้านเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคเกษตรกรรมจะอยู่ในระดับต่ำ แต่มีการจ้างงานสูง เนื่องจากภาคเกษตรมีแรงงานเป็นจำนวนมาก ทำให้ระดับการพัฒนาคนในจังหวัดที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นภาคเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับด้านอื่นมากกว่า อาทิ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน และด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ดังตัวอย่างจังหวัดปัตตานี ที่ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนมีระดับการพัฒนาสูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ

แผนภาพ 12 ระดับการพัฒนาคนจำแนกตามโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด ปี 2567

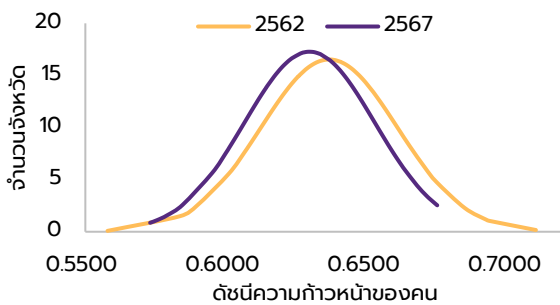
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

หมายเหตุ: การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดไม่รวมข้อมูลของกรุงเทพมหานคร เพราะข้อมูลมีลักษณะของการเป็น Outlier

ความแตกต่างของการพัฒนาคนระดับจังหวัด

การกระจายตัว (Distribution) ของการพัฒนาคนในระดับจังหวัดมีลักษณะไม่แตกต่างจากอดีต โดย แผนภาพที่ 13 สะท้อนลักษณะการกระจายตัวของดัชนีความก้าวหน้าของคนที่ไม่แตกต่างกันระหว่างปี 2562 และ 2567 แม้ว่าระดับการพัฒนาจะลดลงจากช่วงก่อนโควิด-19 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการพัฒนาคนของจังหวัดในกลุ่มที่มีระดับการพัฒนาคนสูงที่สุด (Decile 10) ต่อจังหวัดในกลุ่มที่มีการพัฒนาคนต่ำที่สุด (Decile 1) พบว่าค่าเฉลี่ยช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.13 เท่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาคนที่ไม่แตกต่างกันมากในแต่ละจังหวัด ทำให้ความเหลื่อมล้ำไม่แตกต่างกัน

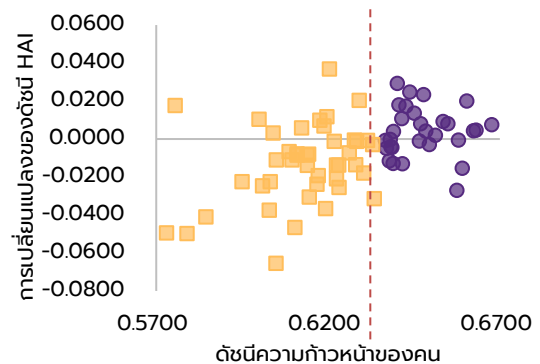
แผนภาพ 13 การกระจายการพัฒนาคนระหว่างปี 2562 และ ปี 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

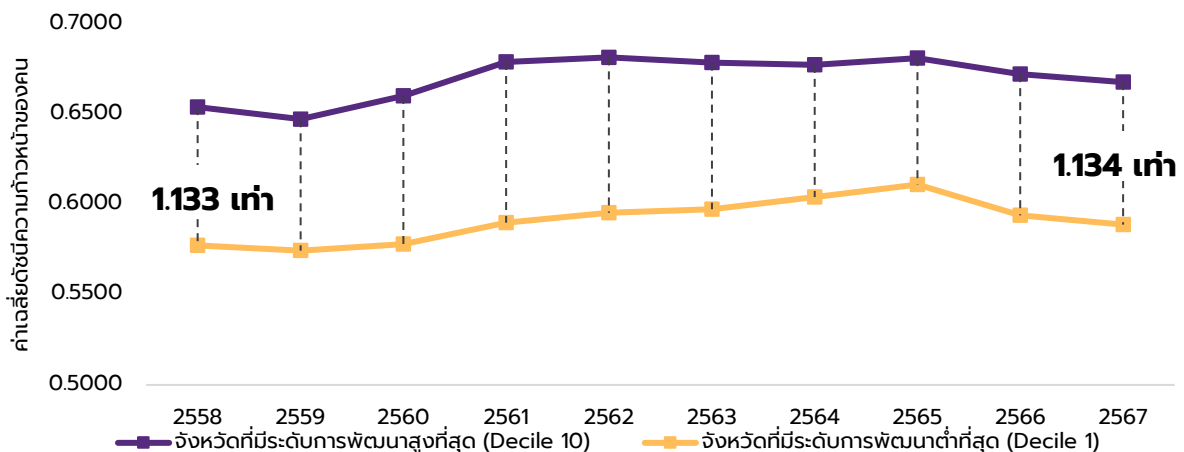
ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาระดับการพัฒนาคนเทียบกับช่วงก่อนโควิด-19 พบว่า **มีเพียง 27 จังหวัดเท่านั้นที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่าก่อนโควิด-19** สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาคนยังไม่ฟื้นตัวและมีแนวโน้มจะมีปัญหามากขึ้น โดยจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาคนสูงมีแนวโน้มจะฟื้นตัวได้ดีกว่าจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาคนต่ำ

แผนภาพ 14 ดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2567 และการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2567 เทียบกับ ปี 2562

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แผนภาพ 15 ความแตกต่างของระดับการพัฒนาคนระหว่างกลุ่มจังหวัดที่มีการพัฒนาสูงที่สุด (Decile 10) และต่ำที่สุด (Decile 1) ปี 2558 - 2567

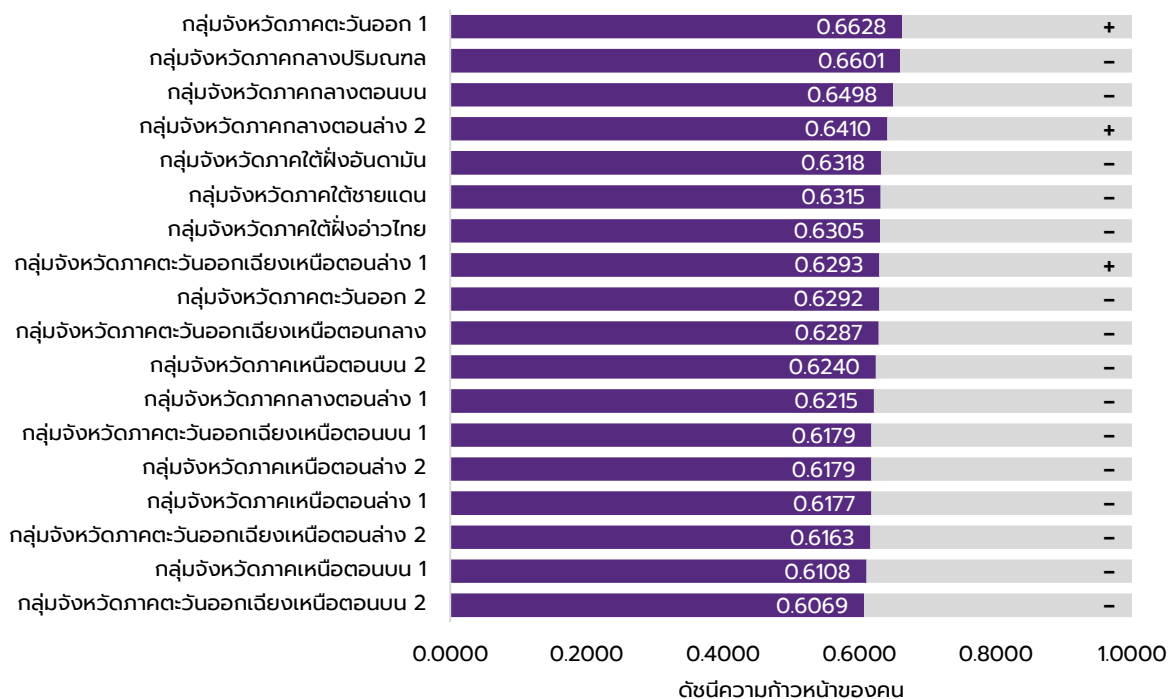
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การพัฒนาคอนของกลุ่มจังหวัด

เมื่อพิจารณาการพัฒนาคอนในระดับกลุ่มจังหวัด พบว่า **กลุ่มจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาคอนสูงที่สุดในปี 2567 คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1** โดยมีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนเท่ากับ 0.6628 สาเหตุสำคัญมาจากกลุ่มจังหวัดนี้เป็นที่ตั้งของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทำให้มีการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ การจ้างงาน และโครงสร้างพื้นฐานที่สูงกว่าพื้นที่อื่นอย่างชัดเจน

ขณะที่ **กลุ่มจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาต่ำสุดคือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2** โดยมีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนเท่ากับ 0.6069 ซึ่งกลุ่มจังหวัดดังกล่าวมีระดับการพัฒนาคอนในด้านการศึกษาต่ำที่สุด โดยมีค่า 0.4092 ซึ่งปัญหาสำคัญ คือ คุณภาพการศึกษา ที่กลุ่มจังหวัดนี้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบ O-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพียง 31.51 เท่านั้น

แผนภาพ 16 ดัชนีความก้าวหน้าของคนจำแนกตามกลุ่มจังหวัด ปี 2567¹

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

¹ แบ่งกลุ่มตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2560 เรื่อง การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ 3) โดยจัดตั้งกลุ่มจังหวัดตามความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ที่ติดต่อกัน ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นในการร่วมมือแก้ไขปัญหาเร่งด่วนที่มีด้านทางเศรษฐกิจ สังคม และภูมิศาสตร์ที่คล้ายคลึงกัน จำนวน 18 กลุ่มจังหวัด 6 ภาค ประกอบด้วย (1) ภาคกลาง มี 4 กลุ่ม (กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ได้แก่ ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ได้แก่ กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร) (2) ภาคใต้ มี 2 กลุ่ม (กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ได้แก่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี สงขลา กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ได้แก่ กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง สตูล) (3) ภาคใต้ชายแดน มี 1 กลุ่ม (กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา) (4) ภาคตะวันออก มี 2 กลุ่ม (กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 ได้แก่ จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว) (5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 5 กลุ่ม (กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี บึงกาฬ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ได้แก่ นครพนม มุกดาหาร สกลนคร กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้แก่ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี) และ (6) ภาคเหนือ มี 4 กลุ่ม (กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ได้แก่ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้แก่ ตาก พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี)

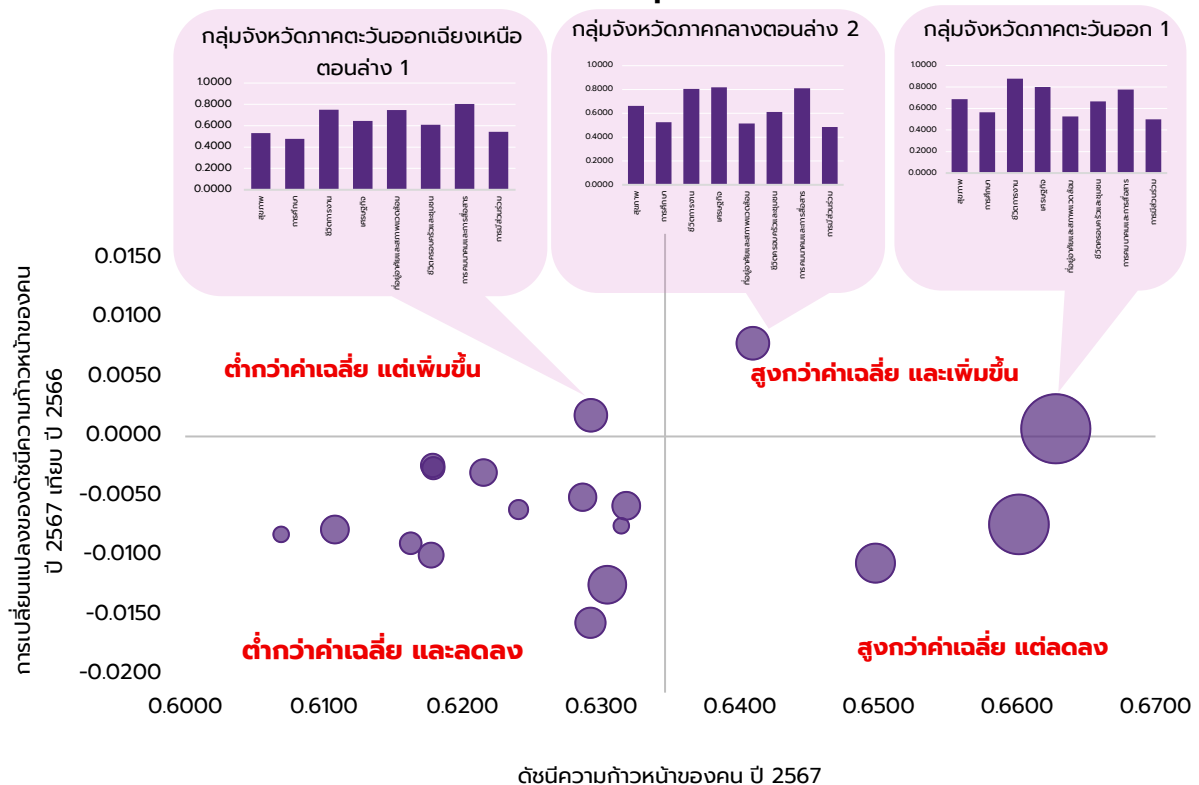
เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคนของกลุ่มจังหวัด พบว่า **โครงสร้างพื้นฐานและเศรษฐกิจมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคนในกลุ่มจังหวัดที่มีค่า HAI สูง** โดยกลุ่มจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาคนสูงกว่าพื้นที่อื่น ได้แก่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ และมีการพัฒนาด้านคมนาคมและการสื่อสารค่อนข้างครอบคลุม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคนในกลุ่มจังหวัดเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม กลุ่มจังหวัดข้างต้นยังมีปัญหาสำคัญในด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งระดับการพัฒนาในด้านนี้แทบจะไม่พัฒนาขึ้นตลอดช่วงปี 2558 - 2567

ขณะที่ **การพัฒนาคนด้านการศึกษา สุขภาพ และการมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่องเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคนของกลุ่มจังหวัดที่มีค่า HAI ต่ำ** โดยเฉพาะกลุ่ม

จังหวัดที่มีระดับการพัฒนาคนด้านการศึกษา และสุขภาพต่ำในช่วงปี 2566 - 2567 ได้แก่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 และกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาคนในกลุ่มจังหวัด พบว่า **มีเพียง 3 กลุ่มจังหวัดที่มีการพัฒนาคนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า** ประกอบด้วย กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 โดยเป็นผลจากการพัฒนาในด้านการศึกษา ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ด้านเศรษฐกิจ และชีวิตการทำงานที่ดีขึ้น ขณะที่กลุ่มจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาคนลดลงสูงที่สุด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2

แผนภาพ 17 การเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาคนในกลุ่มจังหวัด ปี 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การพัฒนาคมนำตามเขตเศรษฐกิจพิเศษ

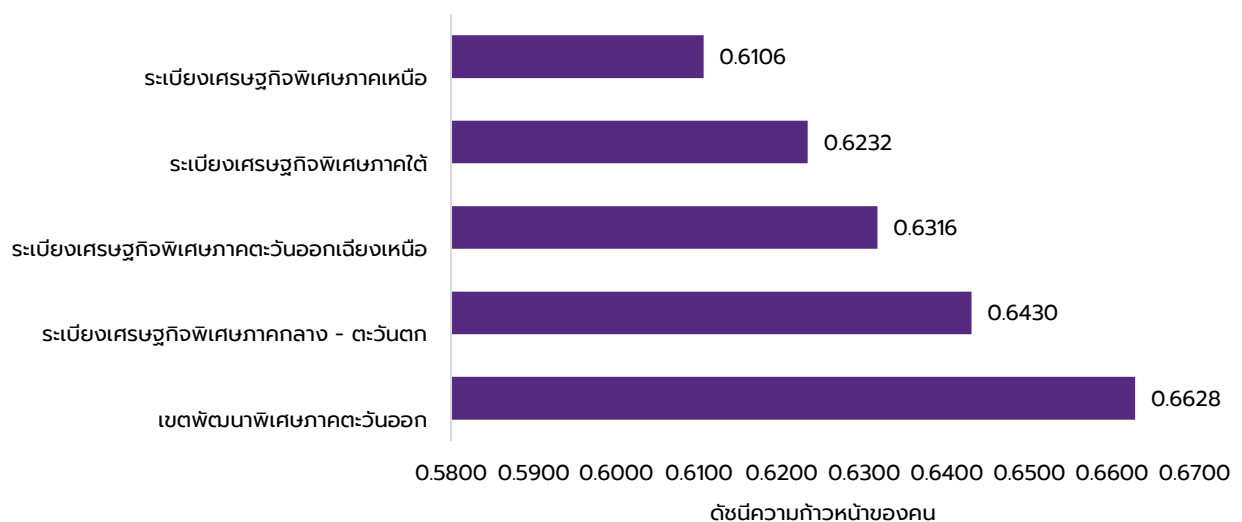
ปัจจุบันประเทศไทยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งสิ้น 5 เขต คือ ภาคตะวันออก (EEC) ภาคเหนือ (NEC) ภาคใต้ (SEC) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC) และภาคกลาง-ตะวันตก (CWEC) ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีการพัฒนาต่อเนื่องมาจาก Eastern Seaboard ตั้งแต่ 30 ปีก่อน ขณะที่ 4 เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหลือเป็นการจัดตั้งขึ้นภายหลัง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2565 ทำให้ระดับความก้าวหน้าของคนของ EEC สูงกว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น โดย EEC มีระดับความก้าวหน้าของคนมากที่สุดที่ 0.6628 รองลงมาเป็น CWEC NeEC SEC และ NEC ตามลำดับ ขณะที่ระดับการพัฒนาคมนำเมื่อเทียบกับปีก่อน พบว่า มีเพียง EEC ที่มีระดับการพัฒนาเพิ่มขึ้น โดย NEC และ CWEC ระดับการพัฒนาลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2564 ขณะที่ SEC และ NeEC ลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2565

เมื่อพิจารณาด้านการพัฒนาคมนำสูงสุดพบว่า **EEC และ CWEC มีระดับการพัฒนาคมนำ**

ชีวิตการทำงานสูงสุด ขณะที่พื้นที่อื่นด้านคมนาคมและการสื่อสารมีการพัฒนาสูงสุด สาเหตุส่วนหนึ่งเป็นเพราะพื้นที่ EEC และ CWEC เป็นแหล่งงาน และมีคมนาคมสาธารณะเป็นจำนวนมาก ขณะที่พื้นที่อื่นยังอยู่ระหว่างการพัฒนาทำให้ระดับการพัฒนาคมนำด้านการจ้างงานและเศรษฐกิจ ยังอยู่ต่ำกว่าด้านการคมนาคมและการสื่อสาร สะท้อนให้เห็นว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ตั้งใหม่ยังไม่ค่อยมีความก้าวหน้ามากนัก

ปัญหาของการพัฒนาคมนำในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีความแตกต่างกัน โดย EEC NeEC และ SEC มีปัญหาด้านการมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยเฉพาะ EEC และ NeEC ที่มีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนที่ 0.5006 และ 0.4933 ตามลำดับ ขณะที่ NEC มีปัญหาด้านสุขภาพและการศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากข้อจำกัดในด้านภูมิศาสตร์ที่ส่งผลต่อการเข้าถึง ส่วน CWEC มีปัญหาทางการศึกษาเป็นหลัก โดยเฉพาะคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนผ่านคะแนน O-NET

แผนภาพ 18 ดัชนีความก้าวหน้าของคนจำแนกตามระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ²

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

² ภาคตะวันออก (EEC) ใน 3 จังหวัด (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง), ภาคเหนือ (NEC) ใน 4 จังหวัด (เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง), ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC) ใน 4 จังหวัด (นครราชสีมา ขอนแก่น อุตรดิตถ์ หนองคาย), ภาคกลาง-ตะวันตก (CWEC) ใน 4 จังหวัด (พระนครศรีอยุธยา นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี) และ ภาคใต้ (SEC) ใน 4 จังหวัด (ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช)

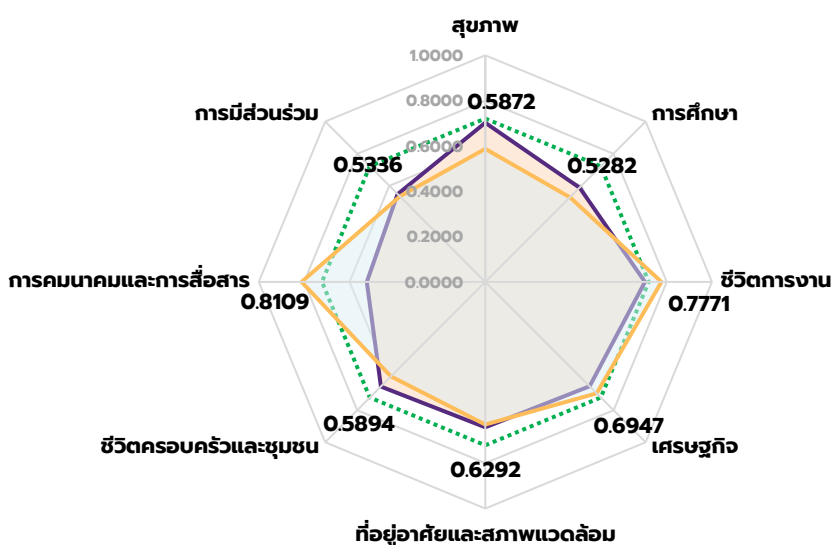
PART 2

การพัฒนาคนรายมิติ

การพัฒนาคนเกือบทุกด้านมีระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

โดยมีเพียงด้านการคมนาคมและการสื่อสาร และด้านชีวิตการทำงานเท่านั้นที่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ 0.7209 ได้แล้ว โดย 6 ใน 8 ด้าน ยังคงมีระดับการพัฒนาต่ำกว่าเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการศึกษา การมีส่วนร่วม สุขภาพ ชีวิตครอบครัวและชุมชน ที่อยู่อาศัยและชุมชน และเศรษฐกิจ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคน อาทิ พฤติกรรม

การดูแลสุขภาพ การสั่งสมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ การเสริมสร้างสถาบันครอบครัว อย่างไรก็ตาม ในช่วงตลอด 10 ปีที่ผ่านมา ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลได้กลายเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้การพัฒนาคนทางด้านการคมนาคมและการสื่อสาร และชีวิตการทำงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมาย ผ่านการเพิ่มขึ้นของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและโอกาสในโลกดิจิทัล (Digital Inclusion) และการสร้างหลักประกันทางสังคมและความมั่นคงให้กับแรงงาน

แผนภาพ 19 ดัชนีความก้าวหน้าของคนรายด้าน

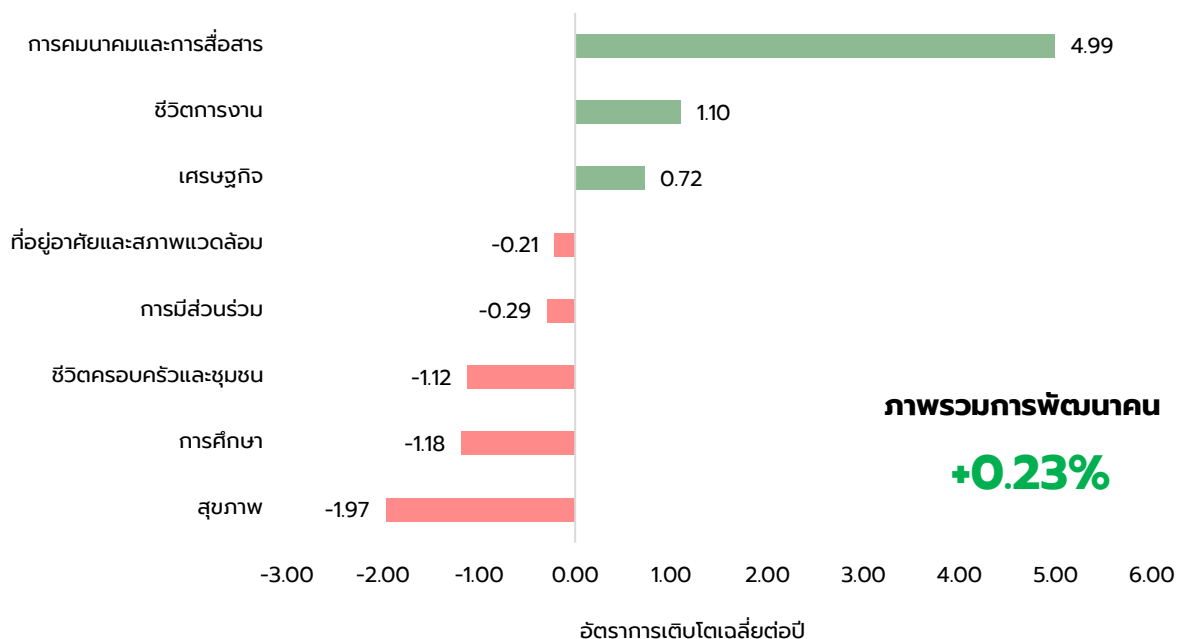
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มดัชนีความก้าวหน้าของคนในระยะยาว (ปี 2558 – 2567) สะท้อนให้เห็นสถานการณ์ **“การพัฒนาที่ไม่สมดุลระหว่างมิติ”** อย่างชัดเจน แม้ว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจดิจิทัลจะเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่กลับสวนทางกับแนวโน้มด้านพื้นฐานทุนมนุษย์และทุนทางสังคม โดยการพัฒนาค้นด้านการคมนาคมและการสื่อสารมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (Compound Annual Growth Rate: CAGR) สูงถึงร้อยละ 4.99 ต่อปี ซึ่งเป็นผลพลได้จาก “การปฏิวัติทางดิจิทัล” (Digital Revolution) ที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้อย่างทั่วถึง และไม่ได้จำกัดเพียงการมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชิงกายภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งผ่านผลกระทบเชิงบวก (Positive Spillover) ไปสู่การพัฒนาคนในด้านอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยเฉพาะด้านชีวิตการทำงาน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.10 ต่อปี) และด้านเศรษฐกิจ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.72 ต่อปี) ผ่านระบบ “เศรษฐกิจดิจิทัล” (Digital Economy) ที่ช่วยให้เกิดการขยายตัว

ของการค้าออนไลน์ (E-commerce) และอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สำคัญอย่างกว้างขวาง เช่น ธุรกิจโลจิสติกส์และการชำระเงินดิจิทัล (Digital Payment) รวมทั้งรูปแบบการจ้างงานและอาชีพใหม่ ๆ ที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งเสริมสร้างความมั่นคงทางรายได้และการเข้าถึงหลักประกันสังคมของแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มดังกล่าวเกิดขึ้นท่ามกลางการลดลงอย่างมีนัยสำคัญของการพัฒนาค้นในด้านสุขภาพที่ปรับตัวลดลงมากที่สุดร้อยละ 1.97 ต่อปี ด้านการศึกษาที่ลดลงร้อยละ 1.18 ต่อปี และด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนที่ลดลงร้อยละ 1.12 ต่อปี ขณะที่ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วมลดลงเล็กน้อย กล่าวได้ว่า **การพัฒนาคนกำลังพึ่งพาการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีเป็นหลัก ในขณะที่คุณภาพทุนมนุษย์และความเข้มแข็งของโครงสร้างทางสังคมกำลังอ่อนแอลง สะท้อนการพัฒนาที่ไม่สมดุล**

แผนภาพ 20 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) รายด้าน ปี 2558 - 2567

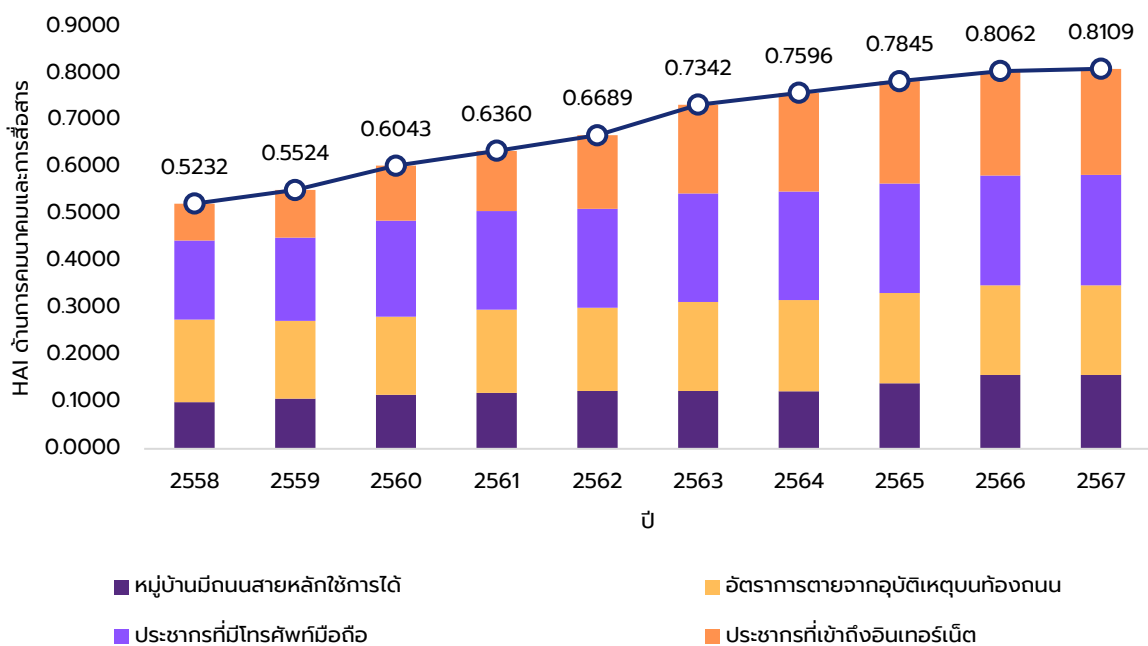
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การคมนาคมและการสื่อสาร

ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การยกระดับการพัฒนาคนทางด้านการคมนาคมและการสื่อสารอย่างก้าวกระโดด โดยความสำเร็จในการปฏิวัติทางดิจิทัล (Digital Revolution) หรือการเปลี่ยนผ่านไปสู่เทคโนโลยีดิจิทัล ได้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ และก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงรากฐานของวิถีชีวิต ระบบเศรษฐกิจ และการสื่อสารของประเทศ ซึ่งแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ปี 2563 สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของ “อินเทอร์เน็ต” ที่มีส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ การเกิดเศรษฐกิจดิจิทัล การเข้าถึงข้อมูลและความรู้ได้ตามความต้องการ (On demand) และการสื่อสารที่ไร้พรมแดน

รวมถึงจำนวนประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือที่เพิ่มขึ้นสูงอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะสมาร์ทโฟนที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารจะเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน แต่การพัฒนาคนในด้านการคมนาคมยังจำเป็นต้องได้รับการยกระดับอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะความครอบคลุมและคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการคมนาคมขนส่งทางถนนจำเป็นต้องมีคุณภาพและความปลอดภัยสูงขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกและลดอันตรายที่เกิดขึ้นจากการเดินทาง (สะท้อนจากตัวชี้วัดหมู่บ้านมีถนนสายหลักที่ใช้การได้ดี และอัตราการตายจากอุบัติเหตุในท้องถนน)

แผนภาพ 21 HAI ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร

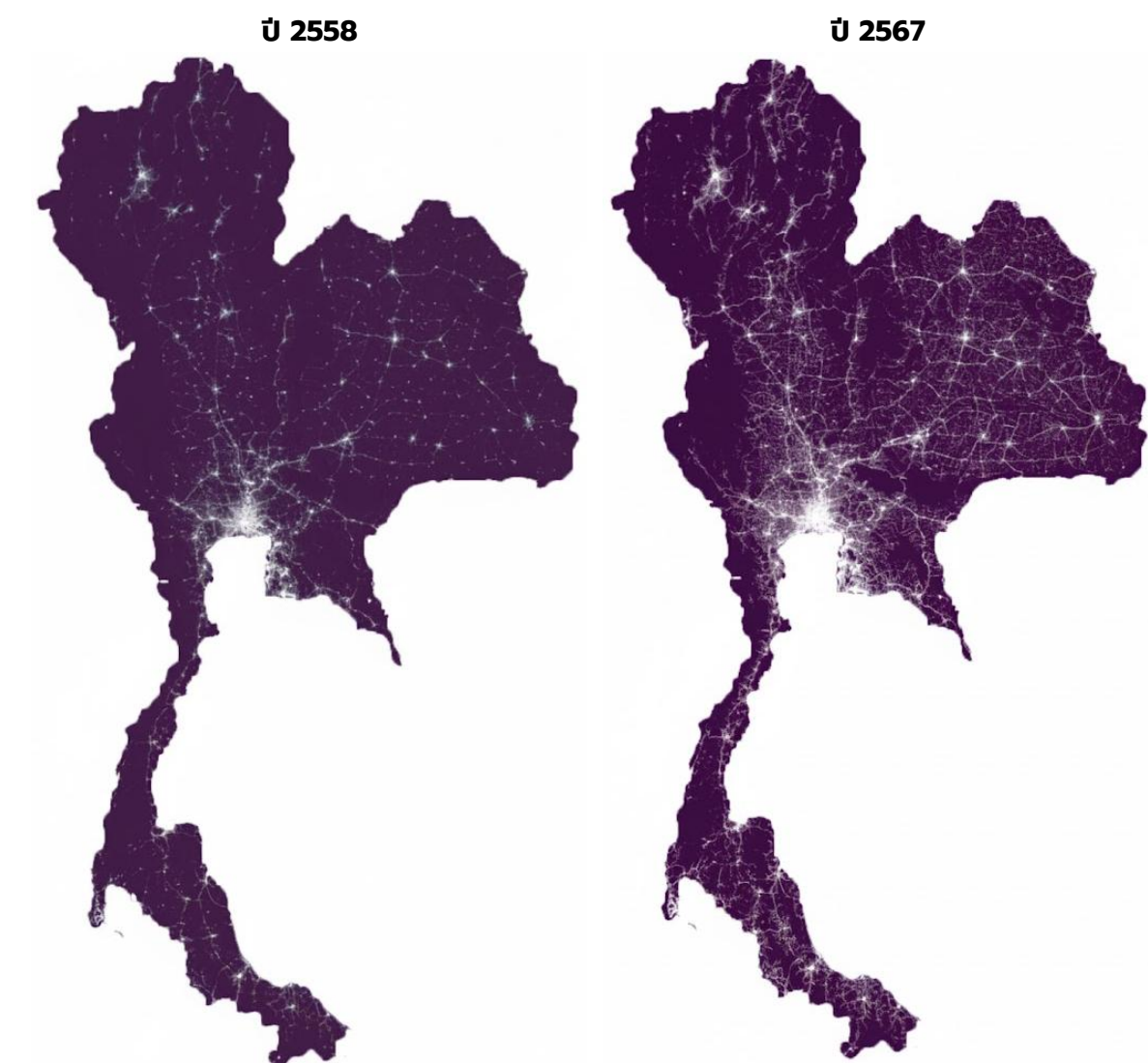

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

นอกจากนี้ แนวโน้มระดับการพัฒนาคน ด้านการคมนาคมและการสื่อสารสามารถสะท้อนให้เห็นได้จากการเพิ่มขึ้นและกระจายตัวของโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นถนน รางรถไฟ ระบบไฟฟ้าและประปา และโครงข่ายอินเทอร์เน็ต โดยสามารถใช้ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียมของแสงไฟในเวลากลางคืนเป็นเครื่องชี้พัฒนาการได้ (เปรียบเทียบระหว่าง ปี 2558 และปี 2567) กล่าวคือ **ในช่วงเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างพื้นฐานทางด้าน**

คมนาคมที่สำคัญของประเทศเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก (แสงไฟเวลากลางคืนสว่างมากขึ้นจากอดีต) สอดคล้องกับระดับการพัฒนาคนในด้านการคมนาคมและการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม **การกระจุกตัวของโครงสร้างพื้นฐานก็เพิ่มขึ้น** โดยเฉพาะในแถบกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดขนาดใหญ่ในภูมิภาคต่าง ๆ (จุดที่สว่างมากยังคงกระจุกตัว)

แผนภาพ 22 การกระจุกตัวของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

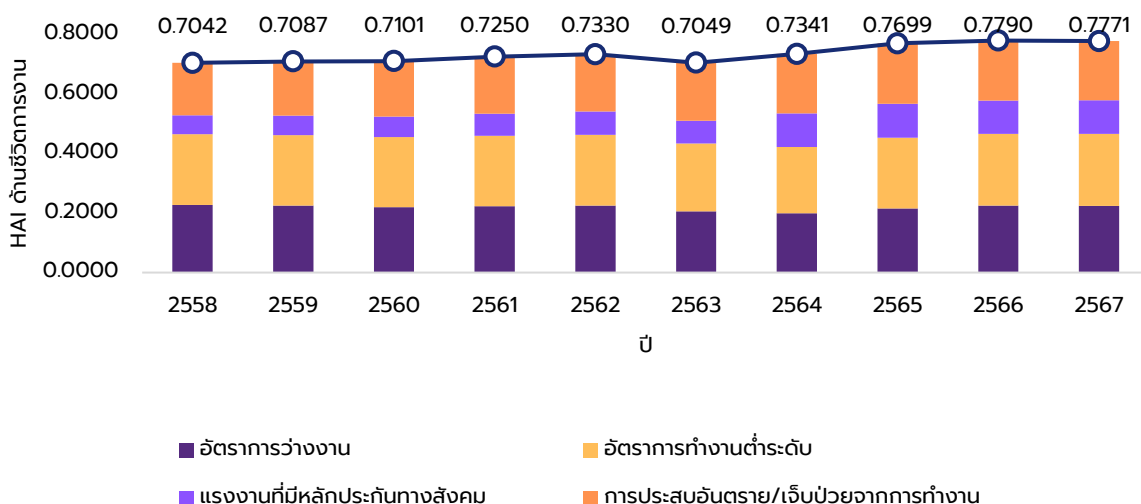
ที่มา: <https://blue-marble.de/nightlights/>

ชีวิตการทำงาน

การพัฒนาคนด้านชีวิตการทำงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (จากค่าดัชนี 0.7042 ในปี 2558 มาอยู่ที่ 0.7771 ในปี 2567) โดยปัจจัยสำคัญมาจากผลลัพธ์ในการขยายความครอบคลุม (Coverage) ของหลักประกันทางสังคมของแรงงานโดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นมา เนื่องจากการดำเนินมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มแรงงานนอกระบบ (Informal Sector) ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ผ่านการผลักดันให้กลุ่มแรงงานดังกล่าวเข้าสู่ระบบประกันสังคม (มาตรา 40) ในขณะเดียวกัน การยกระดับตลาดแรงงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของแรงงานอาจยังไม่ได้สะท้อนให้เห็น

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ เพราะโอกาสในการมีงานทำ (อัตราการว่างงาน) คุณภาพของการจ้างงาน (อัตราการจ้างงานต่ำระดับ) และความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน (การประสบอันตราย/เจ็บป่วยจากการทำงาน) มีแนวโน้มทรงตัวตลอดช่วง 9 ปีที่ผ่านมา ดังนั้น **แม้ว่าความก้าวหน้าในการสร้างหลักประกันทางสังคมให้กับแรงงานจะทำให้ระดับการพัฒนาคนด้านชีวิตการทำงานดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่ปัญหาคุณภาพงานและผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) ยังคงเป็นโจทย์ใหญ่สำคัญ ในการยกระดับชีวิตการทำงานอย่างยั่งยืน**

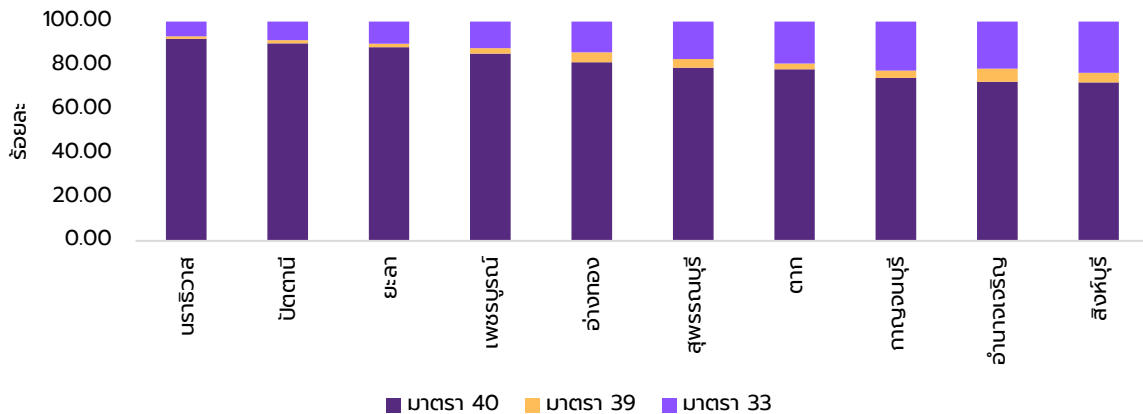
แผนภาพ 23 HAI ด้านชีวิตการทำงาน

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ความแตกต่างของโครงสร้างแรงงานในแต่ละพื้นที่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างหลักประกันสังคมให้แก่แรงงานอย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดย 10 จังหวัดแรกที่มีสัดส่วนผู้ประกันตนมาตรา 40 (แรงงานนอกระบบ/แรงงานอิสระ) สูงสุด มีสัดส่วนผู้ประกันตนมาตรา 40 มากกว่าร้อยละ 72 ในขณะที่ ผู้ประกันตนมาตรา 33 และมาตรา 39 (แรงงานในระบบ) มีเพียงร้อยละ 27 เท่านั้น

ซึ่งในกลุ่มดังกล่าวมีรูปแบบและลักษณะการทำงานที่ค่อนข้างยืดหยุ่นมากกว่าแรงงานในระบบ ดังนั้น การออกแบบผลประโยชน์สำหรับผู้ประกันตนจึงควรคำนึงถึงบริบทโครงสร้างแรงงานอย่างเหมาะสมและดึงดูดให้ผู้ประกันตนยังคงอยู่ในระบบประกันสังคมและร่วมจ่ายเข้าสู่กองทุนอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยสร้างความมั่นคงในชีวิตการทำงานอย่างยั่งยืน

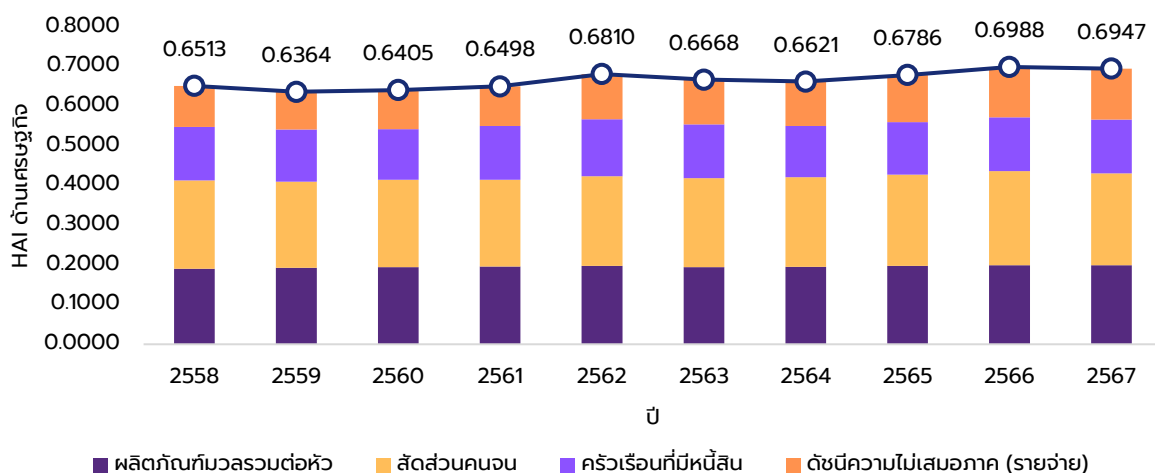
แผนภาพ 24 10 จังหวัดแรกที่มีสัดส่วนผู้ประกันตนมาตรา 40 สูงที่สุด

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม (สปส.)

เศรษฐกิจ

แนวโน้มการพัฒนาค้นด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป แม้ว่าจะปรับตัวลดลงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา โดยในปี 2567 ดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านเศรษฐกิจ อยู่ที่ 0.6947 ลดลงจากผลของการชะลอตัวทางเศรษฐกิจและปัญหาความยากจนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนของสภาพภูมิอากาศ ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร และปัญหาอุทกภัยในหลายพื้นที่ ทำให้การจ้างงานในภาคเกษตรและรายได้ของเกษตรกรปรับตัวลดลง

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่สำคัญของการพัฒนาค้นด้านเศรษฐกิจ คือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำและหนี้สินครัวเรือนที่ส่งผลกระทบให้การพัฒนาค้นทางด้านเศรษฐกิจในภาพรวมเป็นไปอย่างจำกัด (ระดับคะแนนตัวชี้วัดความเหลื่อมล้ำและหนี้สินครัวเรือนน้อยกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวและสัดส่วนคนจนอย่างชัดเจน) ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่องว่างสำคัญที่ภาครัฐควรมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน

แผนภาพ 25 HAI ด้านเศรษฐกิจ

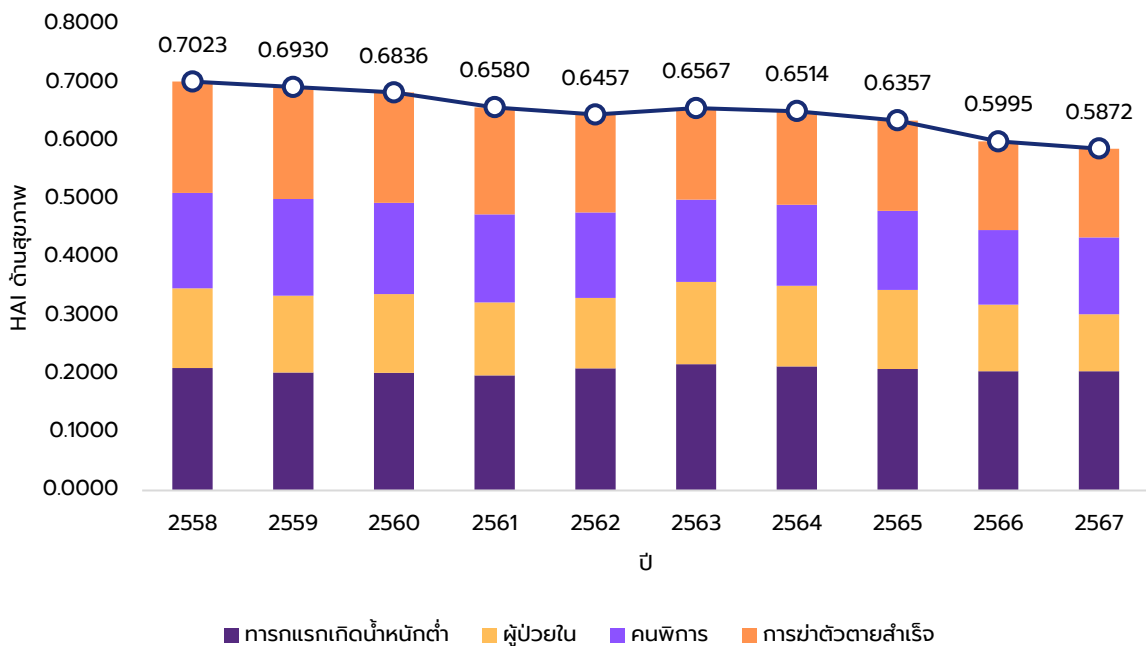
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

สุขภาพ

ปัญหาสุขภาพจิตและความอยู่ดีมีสุข (Social Well-being) เป็นข้อจำกัดสำคัญในการยกระดับการพัฒนาคนทางด้านสุขภาพของไทย ตั้งแต่ปี 2558 - 2567 ภาพรวมการพัฒนาคนทางด้านสุขภาพมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยสำคัญ มาจากปัญหาทางด้านสุขภาพจิตที่เพิ่มสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผลที่มาจากความเครียด (Stress) ภาวะวิตกกังวล (Anxiety) และภาวะซึมเศร้า (Depression) สอดคล้องกับจำนวนผู้เข้ารับบริการด้านสุขภาพจิตที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของโรงพยาบาลรัฐ โรงพยาบาลเอกชน และคลินิก นอกจากนี้ แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของคนพิการ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ ที่ส่วนใหญ่เป็นความพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย ยังส่งสัญญาณความท้าทายทางด้านสุขภาพในระยะยาวต่อการบริหารจัดการระบบสาธารณสุขของประเทศอีกด้วย ซึ่งปัจจัยสำคัญ เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่าง

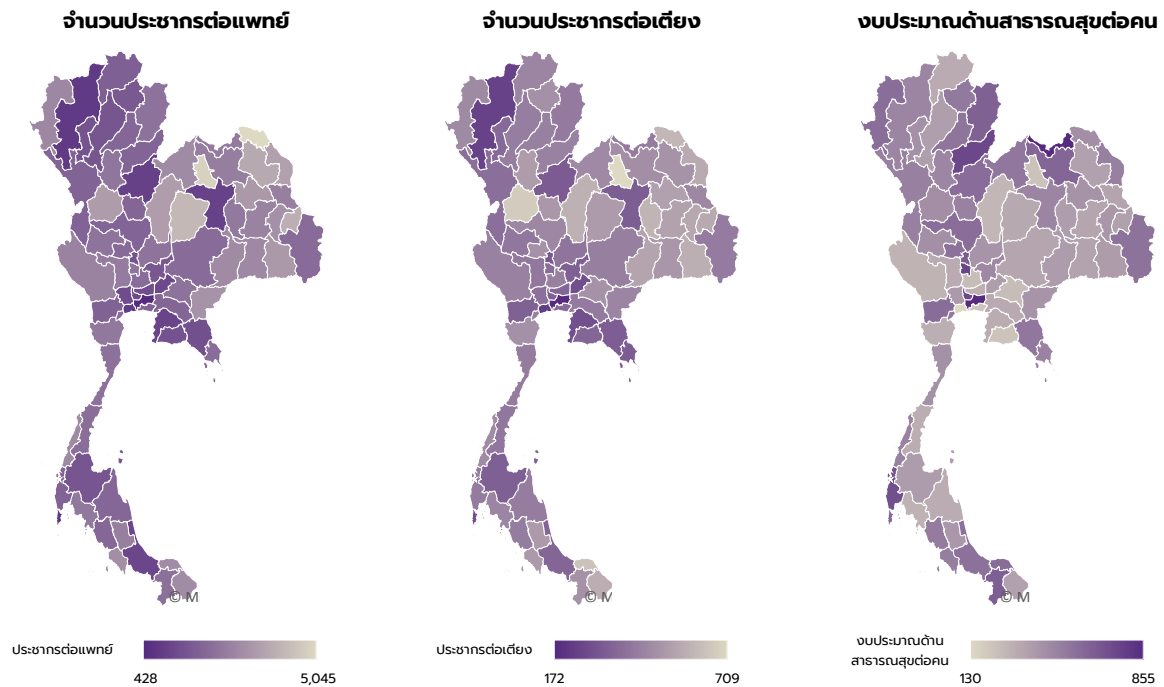
สมบูรณ์ (Completed Aged Society) รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) นอกจากนี้ การกระจุกตัวของทรัพยากรทางด้านสาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทางการแพทย์ เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ เติบโต และงบประมาณทางด้านสาธารณสุข ยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการยกระดับการพัฒนาคนทางด้านสุขภาพ ในบางพื้นที่ โดยทรัพยากรส่วนใหญ่กระจุกตัวในจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาสูงและอยู่ใกล้กับศูนย์กลางการพัฒนามาของประเทศ อาทิ นนทบุรี กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ปทุมธานี อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมและเสริมสร้างสุขภาพที่ดี โภชนาการที่เหมาะสม และการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของกลุ่มแม่ตั้งครรภ์ และเด็กมีทิศทางที่ดีขึ้น สะท้อนจากสัดส่วนการแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ที่ยังคงอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก ทำให้แนวโน้มพัฒนาการทางร่างกายและการเจริญเติบโตของเด็กสมวัยดีขึ้น

แผนภาพ 26 HAI ด้านสุขภาพ

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แผนภาพ 27 การกระจายตัวของทรัพยากรทางด้านสาธารณสุข

ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หมายเหตุ: ความเข้มของสีไล่ตามระดับการกระจุกตัวของทรัพยากรทางด้านสาธารณสุข สีม่วงเข้มหมายถึงมีกระจุกตัวสูง และสีขาวหมายถึงกระจุกตัวต่ำ

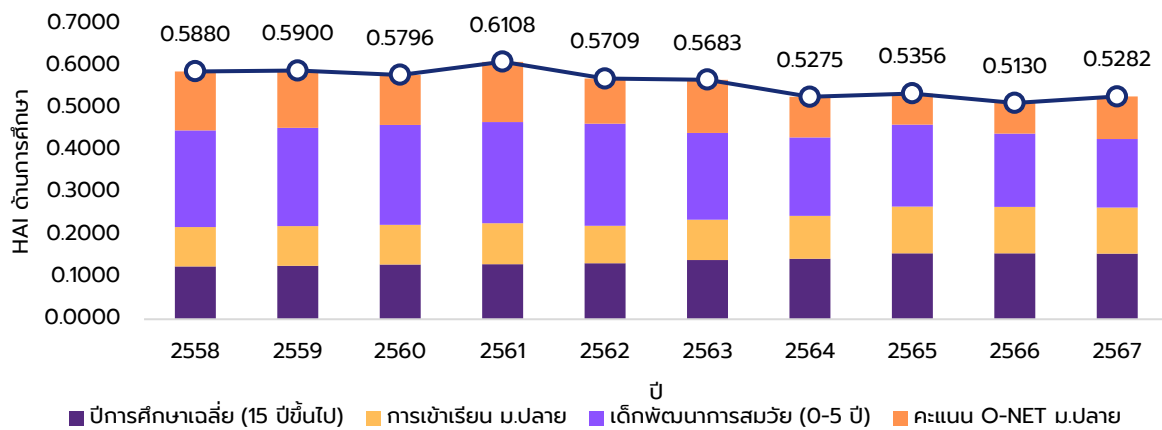
การศึกษา

การพัฒนาคนด้านการศึกษายังคงเผชิญกับความท้าทายในการยกระดับคุณภาพตั้งแต่เด็กปฐมวัยจนถึงระดับการศึกษาภาคบังคับ

ในขณะที่โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและผลลัพธ์ของการสะสมระดับความรู้และทักษะของประชากรวัยแรงงานมีทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าระดับคุณภาพการศึกษาในปี 2567 (คะแนน O-NET ม.ปลาย) จะปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้าอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงหลังการแพร่ระบาดโควิด-19 ที่เกิดปัญหาคุณภาพการศึกษาและการสูญเสียการเรียนรู้ (Learning Loss) อย่างไรก็ดี ยังคงมีประเด็นท้าทายด้านคุณภาพการศึกษาดังนี้ (1) ระบบการศึกษาภาคบังคับ (ระดับมัธยมศึกษาปลาย) ที่ไม่สามารถสร้างผลลัพธ์

การเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสมและความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างพื้นที่ ขนาดโรงเรียน และสังกัด ซึ่งโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาสูงมักมีทรัพยากรทางการศึกษาที่ดีกว่าทำให้คุณภาพทางการศึกษาที่เด็กได้รับอยู่ในระดับดีและเกิดการกระจุกตัวในบางพื้นที่ และ (2) การสร้างรากฐานที่ดีตั้งแต่ระดับปฐมวัยที่ยังคงมีปัญหาพัฒนาการล่าช้าซึ่งมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูที่ให้เด็กดูหน้าจอเป็นเวลานานและกลายเป็นพฤติกรรมติดจอ สอดคล้องกับข้อมูลจำนวนเด็กไทยที่มีพัฒนาการล่าช้า โดยเฉพาะทางด้านภาษาที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 30 และส่วนใหญ่เกิดจากการติดหน้าจอ

แผนภาพ 28 HAI ด้านการศึกษา

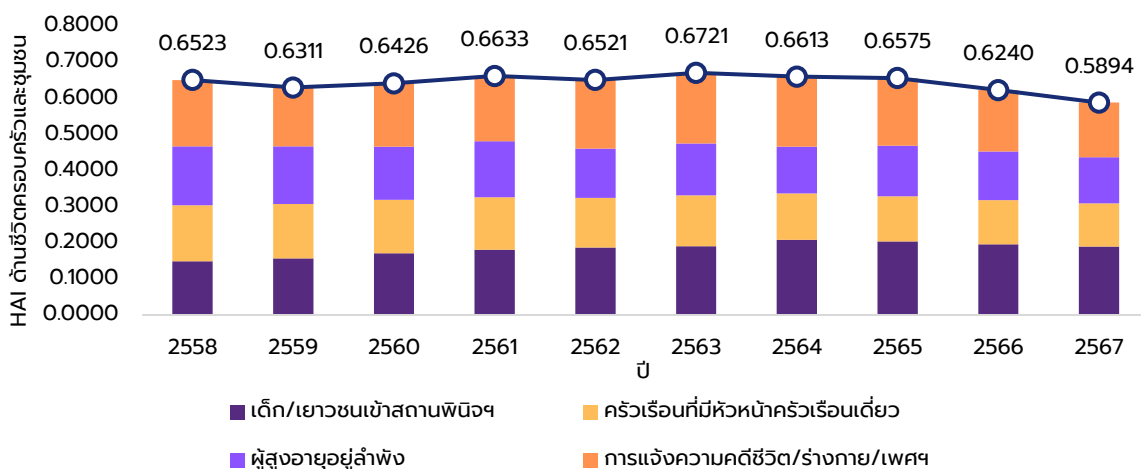
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ชีวิตครอบครัวและชุมชน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชนเป็นความท้าทายสำคัญในการยกระดับการพัฒนาคนทางด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของการแฉ่งความคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินนับตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา ที่สะท้อนให้เห็นแนวโน้มการลดลงของความมั่นคงและปลอดภัยภายในชุมชน สอดคล้องกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ที่กำลังเผชิญพลวัตความเปลี่ยนแปลงของรูปแบบโครงสร้างครอบครัว โดยครัวเรือนที่ต้องเผชิญ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำเป็นต้องแยกกันอยู่อาศัยระหว่างพ่อแม่ลูก หรืออาจกลายเป็นครัวเรือนแออัดที่ลูกหลานอาศัยอยู่ร่วมกับปู่ย่าตายาย ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย (Generation Gap) ขาดการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ภายในครัวเรือน และนำไปสู่การหลงเชื่อกับสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นปัญหา ยาเสพติด การพนัน และการก่ออาชญากรรม

แผนภาพ 29 HAI ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

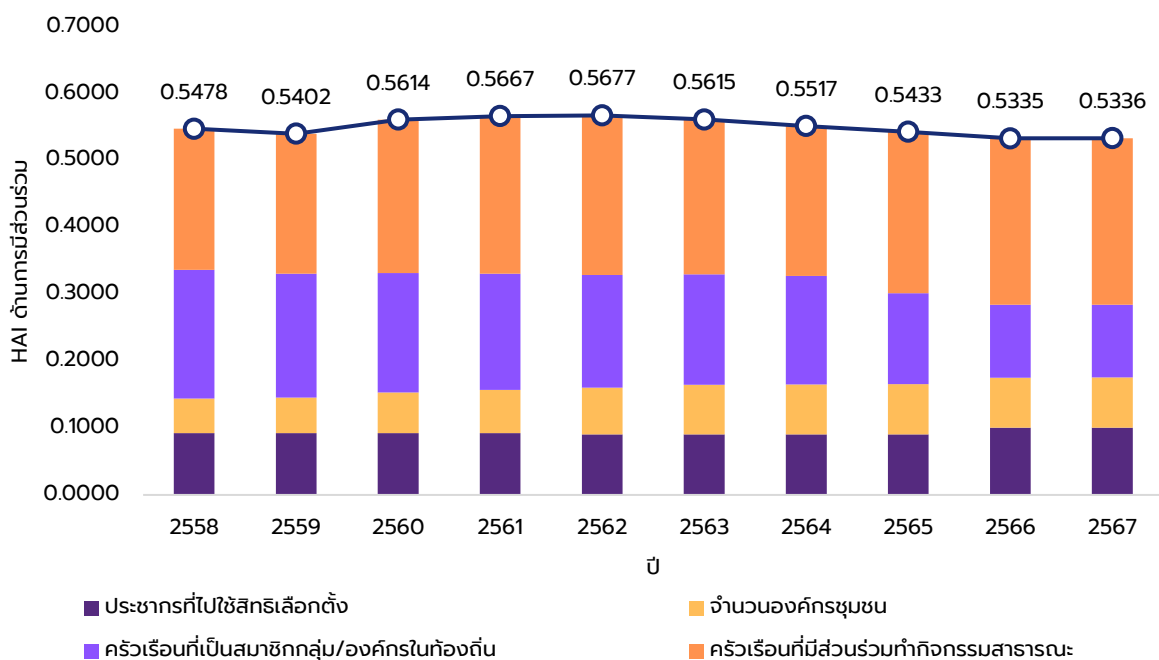
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การมีส่วนร่วม

แม้ว่าแนวโน้มภาพรวมการพัฒนาคนด้านการมีส่วนร่วมจะลดลงอย่างช้า ๆ แต่ในแง่หนึ่งกลับสะท้อนให้เห็นบทบาทการรวมกลุ่มหรือการมีส่วนร่วมกับสังคมในรูปแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น โดยแนวโน้มสถานการณ์การพัฒนาคนด้านการมีส่วนร่วมนับตั้งแต่ช่วงปี 2562 เป็นต้นมา (ภายหลังสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19) ได้เริ่มส่งสัญญาณการปรับตัวลดลงอย่างช้า ๆ และทรงตัวในปี 2567 เนื่องจากความร่วมมือและการรวมกลุ่มของคนในชุมชนที่เป็นทางการลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งจากรายงาน Digital Report 2024 ของ DataReportal ระบุว่า ประเทศไทยมีประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ต 63.21 ล้านคน (ร้อยละ 88.0

ของประชากรทั้งหมด) และมีผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียสูงถึง 49.10 ล้านคน (ร้อยละ 68.3 ของประชากรทั้งหมด) โดยโซเชียลมีเดียที่นิยมใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ Facebook LINE และ TikTok ทำให้รูปแบบการรวมกลุ่มและการมีปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนผ่านไปสู่รูปแบบออนไลน์หรือโลกเสมือนจริงมากขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ การเกิดชุมชนในโลกออนไลน์ (เพจหรือกลุ่มไลน์) ที่มีความชอบหรือสนใจในเรื่องเดียวกันจำนวนมาก และบางครั้งนำไปสู่การรวมตัวหรือกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิก ดังนั้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจไม่ได้สะท้อนให้เห็นการขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเสมอไป แต่อาจกำลังปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากอดีตตามพลวัตและปัจจัยสภาพแวดล้อมของสังคม

แผนภาพ 30 HAI ด้านการมีส่วนร่วม

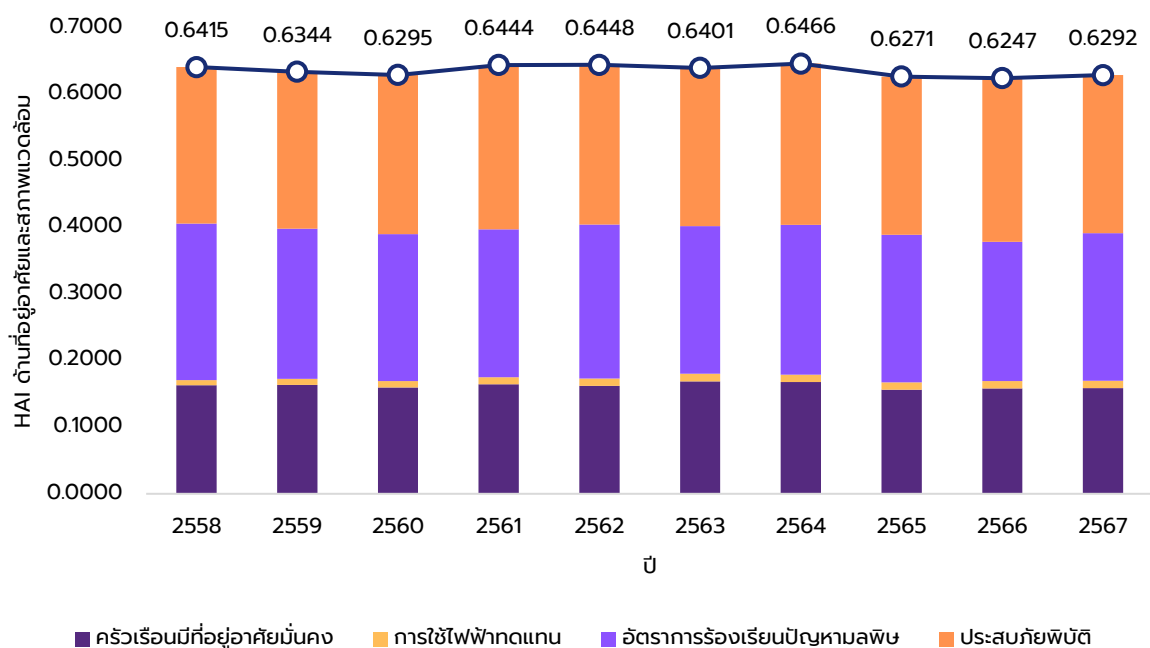
ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

แนวโน้มการพัฒนาคนด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมปรับตัวลดลงเล็กน้อย ซึ่งเป็นผลจากปัญหาทางด้านความมั่นคงของที่อยู่อาศัย และการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชน รวมทั้งความผันผวนของสภาพภูมิอากาศที่นำไปสู่การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความถี่สูงขึ้นในบางพื้นที่ ทั้งภัยแล้งและอุทกภัย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความยั่งยืน

ทางด้านสิ่งแวดล้อมยังคงเป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สะท้อนจากสัดส่วนการใช้ไฟฟ้าทดแทน (พลังงานสะอาด) ที่อยู่ในระดับต่ำ ทำให้การยกระดับการพัฒนาคนทางด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมเป็นไปอย่างจำกัด และกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคนอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนภาพ 31 HAI ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

PART 3

บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนาคน

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและการพัฒนามนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในปี 2544 โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) ได้เผยแพร่รายงานการพัฒนามนุษย์ (Human Development Report: HDR) ภายใต้ประเด็น “ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล” (Digital Divide) ซึ่งเป็นกรอบคิดสำคัญในช่วงเริ่มต้นของยุคสังคมสารสนเทศ รายงานฉบับดังกล่าวเสนอว่า เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ใช่เป้าหมายของการพัฒนา หากเป็น “เครื่องมือสำคัญ” ในการเสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์ให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม รายงานได้เน้นย้ำว่า หากไม่มีนโยบายสาธารณะที่มุ่งลดช่องว่างในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล เทคโนโลยีอาจกลายเป็นปัจจัยที่ซ้ำเติมและขยายความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมให้รุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าว ประเทศไทยมีค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) อยู่ที่ประมาณ 0.768 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีระดับการพัฒนามนุษย์ปานกลาง สะท้อนถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีทิศทางและรอบคอบ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ครอบคลุมและเท่าเทียมยิ่งขึ้น

ต่อมาในปี 2568 โลกได้เข้าสู่ยุคที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในทุกด้านของชีวิต รายงานการพัฒนามนุษย์ฉบับล่าสุดของ UNDP (ปี 2568) ได้ปรับกรอบแนวคิดใหม่ โดยนำเสนอหัวข้อ “เรื่องของทางเลือก: ผู้คนและความเป็นไปได้ในยุคแห่งปัญญาประดิษฐ์” (A Matter of Choice: People and Possibilities in the Age of AI) รายงานฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า ความท้าทายของการพัฒนาในปัจจุบันไม่ได้อยู่ที่การทำให้ประชาชน “เข้าถึงเทคโนโลยี” เท่านั้น แต่คือการ “เสริมสร้างพลังในการตัดสินใจ” ให้ประชาชนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ **การพัฒนาในอนาคตจึงขึ้นอยู่กับ “ความสามารถและจินตนาการของมนุษย์” ในการใช้เทคโนโลยี มากกว่าความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว**

อย่างไรก็ดี รายงานการพัฒนามนุษย์ประจำปี 2566/2567 ได้สะท้อนถึงภาวะ “ชะงักงัน” (Gridlock) ของการพัฒนาทั่วโลก แม้เทคโนโลยีจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมกลับเพิ่มสูงขึ้น โดยรายงานได้ตั้งคำถามสำคัญว่า เหตุใดโลกจึงยังขาดความก้าวหน้าในด้านธรรมาภิบาลดิจิทัล ในขณะที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กำลังขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว คำถามนี้

เป็นสัญญาณเตือนต่อทุกประเทศ รวมถึงประเทศไทย ว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนาไม่อาจมองเพียงในด้านการเข้าถึงเท่านั้น หากแต่ต้องพิจารณาในด้าน “การกำกับดูแล” และ “ศักยภาพของมนุษย์” ควบคู่กัน การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นได้ทั้งโอกาสและความท้าทายของการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทย ซึ่งอยู่ระหว่างการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากร

อย่างต่อเนื่อง เนื้อหาในบทนี้จึงมุ่งวิเคราะห์บทบาทและผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการพัฒนามนุษย์ โดยอ้างอิงกรอบดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) ซึ่งสะท้อนความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของการพัฒนามนุษย์ เพื่อเสนอแนวทางการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเสริมสร้างศักยภาพและความเสมอภาคของประชาชนอย่างรอบด้าน

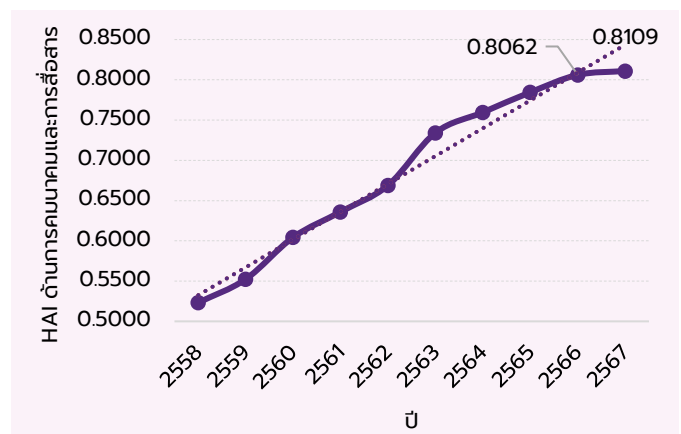
ด้านแห่งความก้าวหน้า: เทคโนโลยีในฐานะโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ

ความก้าวหน้าของคนในยุคดิจิทัลของประเทศไทยเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อนการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญของการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล โดยดัชนีความก้าวหน้าของคนระดับประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 0.6231 ในปี 2558 เป็น 0.6363 ในปี 2567 แม้จะปรับลดลงเล็กน้อยจาก 0.6398 ในปี 2566 แต่ภาพรวมยังคงอยู่ในทิศทางบวก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนามนุษย์ของไทยยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องท่ามกลางบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมโลก อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของค่าดัชนีโดยรวมไม่ได้หมายความว่าความก้าวหน้าของมนุษย์จะกระจายตัวอย่างเท่าเทียมในทุกด้าน หากสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าที่ไม่สมดุล โดยด้านที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลมีการเติบโตสูง ขณะที่ด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว และการมีส่วนร่วมทางสังคมกลับเผชิญกับการชะลอตัวและลดลง

การพัฒนาคนในหลายด้านได้รับอานิสงส์โดยตรงจากการขยายตัวของโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ซึ่งกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าถึงบริการพื้นฐานและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดย**ด้านการคมนาคมและการสื่อสารเป็นด้านที่มีค่าดัชนีสูงที่สุด (0.8109) และยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลของรัฐ** ทั้งการขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสู่ทุกหมู่บ้าน การเข้าถึงโทรศัพท์มือถือที่ระดับร้อยละ 95.70 และการใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งครอบคลุมประชากรเกือบทั้งหมดของประเทศ (ร้อยละ 90.87) ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะรูปแบบใหม่ (Digital Infrastructure) ที่เอื้อให้ประชาชนเข้าถึงบริการต่าง ๆ อาทิ ด้านการคมนาคม

การศึกษา และสาธารณสุข ได้อย่างสะดวกและทั่วถึง

แผนภาพ 32 HAI ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ปี 2558 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ความก้าวหน้าด้านนี้ไม่เพียงจำกัดอยู่ที่การเชื่อมต่อ แต่ยังมีผลต่อการสร้างโอกาสทางสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ธนาคารดิจิทัล (Digital Banking) ช่วยให้ประชาชนทำธุรกรรมทางการเงินได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปยังสาขานาการ ซึ่งลดภาระค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปจากการเดินทาง อีกทั้ง เทคโนโลยี Internet of Things (IoT) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบคมนาคมอัจฉริยะของประเทศไทย โดยทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลแบบเรียลไทม์จากอุปกรณ์ติดตามตำแหน่ง (GPS) ที่ติดตั้งในยานพาหนะสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานด้านการจราจร จากนั้นข้อมูลจะถูกส่งเข้าสู่ระบบกลางเพื่อประมวลผลร่วมกับเทคโนโลยี AI ช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนการจราจร ปรับสัญญาณไฟจราจรอัตโนมัติ และจัดระบบเดินรถสาธารณะให้สอดคล้องกับสภาพการจราจรจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

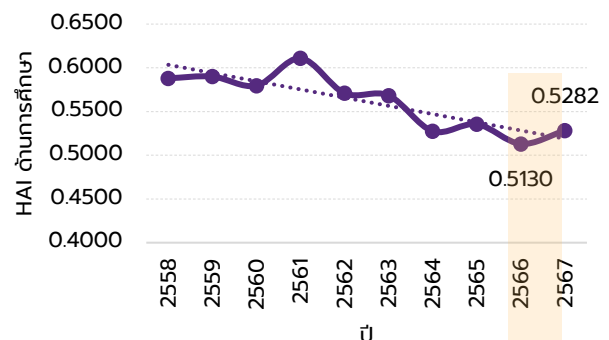
ขณะเดียวกันเทคโนโลยี IoT ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลการเดินทางแบบเรียลไทม์ เช่น สภาพการจราจร เส้นทางที่รวดเร็วที่สุด หรือเวลาการมาถึงของรถโดยสารสาธารณะ ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้การเดินทางมีความสะดวก ปลอดภัย ลดความแออัดบนท้องถนน

ด้านการศึกษามีค่าดัชนี 0.5282 และมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยเฉพาะภายหลังการเร่งรัดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระบบการเรียนรู้ของประเทศ ทั้งกับการศึกษาในระบบ (Formal Education) และการเรียนรู้นอกระบบ (Non-Formal and Informal Learning) การขยายตัวของเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างเท่าเทียมมากขึ้น ส่งผลต่อการยกระดับทุนมนุษย์ (Human Capital) และส่งเสริมแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) อย่างเป็นรูปธรรม

หนึ่งในโครงการสำคัญที่ผลักดันระบบการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ Thai MOOC (Thailand Massive Open Online Course) ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานบริหารและพัฒนา

แผนภาพ 33 HAI ด้านการศึกษา ปี 2558 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

องค์ความรู้ (OKMD) ร่วมกับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ Thai MOOC เป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดที่ให้บริการฟรีแก่ประชาชน โดยมีหลักสูตรจากมหาวิทยาลัยกว่า 80 แห่ง ครอบคลุมทั้งวิชาการทั่วไป ทักษะ

Thai MOOC

อาชีพ และทักษะดิจิทัลขั้นสูง อาทิ Coding, Data Analytics และ AI for Everyone ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา พร้อมรับใบประกาศนียบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการสมัครงาน โครงการ Thai MOOC จึงไม่เพียงลดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษา แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการปรับระบบการเรียนรู้ของประเทศให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy) และการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล

ขณะเดียวกัน ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีบทบาทสำคัญในการลดช่องว่างระหว่างโรงเรียนในเมืองกับชนบท โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ขาดแคลนครูและทรัพยากรทางการศึกษา DLTV ถ่ายทอดสัญญาณการสอนจากโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนวังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปยังโรงเรียนทั่วประเทศ ผ่านช่องทางโทรทัศน์ดาวเทียมและระบบออนไลน์ พร้อมพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ระบบนี้ช่วยให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถเข้าถึงเนื้อหาคุณภาพเดียวกับโรงเรียนในเมือง และยังสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูในพื้นที่ห่างไกลให้มีทักษะการสอนที่ทันสมัยมากขึ้น

ภายหลังสถานการณ์โควิด-19 DLTV ยังได้รับการพัฒนาให้รองรับการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียนได้อย่างยืดหยุ่นและทั่วถึงมากขึ้น

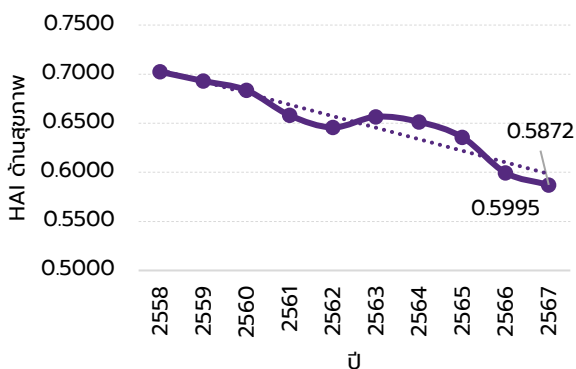
นอกจากนี้ โครงการ SIM พร้อมเรียน ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการลดข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของการเรียนรู้ในพื้นที่ห่างไกล โครงการดังกล่าวมุ่งสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Learning) โดยจัดสรรซิมการ์ดพร้อมอินเทอร์เน็ตฟรีให้นักเรียนยากจนพิเศษ เพื่อใช้ในการเรียนออนไลน์ต่อเนื่องมาตั้งแต่หลังวิกฤตโควิด-19 รวมถึงการเรียนรู้นอกห้องเรียนในระยะยาวความสำเร็จของโครงการนี้ช่วยลดอุปสรรคด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของการเรียนทางไกลในช่วงเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัล

การพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศไทยในยุคดิจิทัลสะท้อนการเปลี่ยนผ่านจาก “การศึกษาที่ขึ้นอยู่กับสถานที่และเวลา” ไปสู่ “ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงได้ทุกที่ทุกเวลา” (Open and Connected Learning Ecosystem) ซึ่งไม่เพียงช่วยขยายโอกาสทางการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร แต่ยังวางรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างยั่งยืน

ด้านสุขภาพมีค่าดัชนีอยู่ที่ 0.5872 โดยหลังสถานการณ์โควิด-19 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการสาธารณสุขขยายตัวอย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) โดยบุคลากรทางการแพทย์สื่อสารกับผู้ป่วยผ่านเทคโนโลยี Video Conference เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัยโรค การรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพและการฟื้นฟูสภาพร่างกาย โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางมาที่โรงพยาบาล การใช้ระบบดังกล่าวช่วยลดความเสี่ยงจากการสัมผัส ลดความแออัดในโรงพยาบาล และลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ป่วย โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลซึ่งมักมีข้อจำกัดด้านบุคลากรและอุปกรณ์ทางการแพทย์

แผนภาพ 34 HAI ด้านสุขภาพ ปี 2558 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

อีกทั้ง Smart Hospital ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบบริการสุขภาพผ่านการบูรณาการเทคโนโลยี IoT, AI และ Big Data ในการบริหารจัดการโรงพยาบาล ตัวอย่างเช่น ระบบคิวอัจฉริยะ (Smart Queue) ที่ช่วยลดเวลารอคอยของผู้ป่วย ระบบเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Medical Record: EMR) ที่ช่วยให้ข้อมูลผู้ป่วยสามารถถูกเรียกใช้ได้ทันที รวมถึงระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิง

พยากรณ์ (Predictive Analytics) ที่ช่วยให้โรงพยาบาลสามารถคาดการณ์แนวโน้มโรคระบาดและความต้องการใช้บริการได้ล่วงหน้า

นอกจากนี้ โครงการ Health Link ซึ่งเป็นระบบเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพระหว่างโรงพยาบาล สถานพยาบาล และหน่วยบริการสุขภาพต่าง ๆ ภายใต้การพัฒนาของกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ถือเป็นอีกก้าวสำคัญของการปฏิรูประบบสุขภาพไทยในยุคดิจิทัล Health Link ทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลผู้ป่วยจากโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนกว่า 200 แห่งทั่วประเทศ ผ่านมาตรฐานข้อมูลกลาง (National Health Data Exchange) ทำให้แพทย์สามารถเข้าถึงประวัติสุขภาพของผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และปลอดภัย ช่วยลดความซ้ำซ้อนของการตรวจซ้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพของการวินิจฉัยและการรักษา

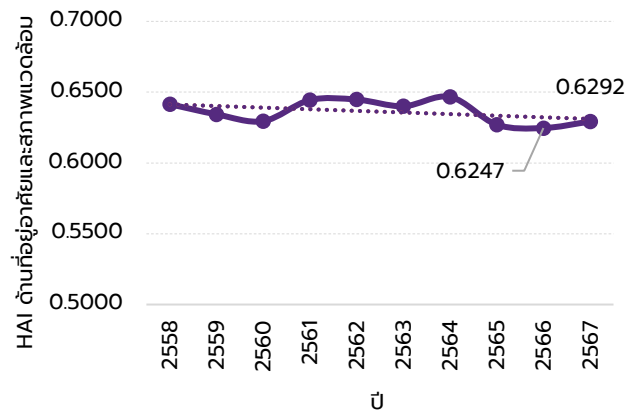
นวัตกรรมดังกล่าวไม่เพียงช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ของประชาชนเท่านั้น แต่ยังช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายทั้งของภาครัฐและประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพในระดับพื้นที่ และส่งเสริมความยั่งยืนของหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในระยะยาว อย่างไรก็ดี แม้เทคโนโลยีด้านบริการสุขภาพของไทยจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ข้อจำกัดด้านทักษะดิจิทัลของประชากรกลุ่มเปราะบางยังคงเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียม ทั้งนี้ แม้โครงการ Health Link จะมีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพให้เกิดการรักษาอย่างไร้รอยต่อ แต่ระบบที่ต้องอาศัยทักษะดิจิทัลและการใช้สมาร์ทโฟนในการให้ความยินยอม อาจเป็นอุปสรรคต่อผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มเปราะบาง ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในระบบสาธารณสุขยังไม่สะท้อนผลเชิงบวกอย่างชัดเจนในดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านสุขภาพ

ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมมีค่าดัชนีอยู่ที่ 0.6292 แม้ว่าจะมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย แต่เริ่มส่งสัญญาณปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้า

ซึ่งชี้ให้เห็นโอกาสสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนให้เพิ่มสูงขึ้นผ่านนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่กำลังก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความมั่นคงปลอดภัยของที่อยู่อาศัยสำหรับคนทุกวัยและการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยใหม่ ๆ และต้นทุนการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ลดลง ทำให้คนมีโอกาสในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัยได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็น (1) นวัตกรรมทางวัสดุก่อสร้างที่มีความแข็งแรงทนทาน ประหยัด และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ คอนกรีตสีเขียว (Green Concrete) ที่ผลิตโดยใช้วัสดุรีไซเคิลหรือวัสดุธรรมชาติทดแทนส่วนผสมบางส่วนของคนกรีตปกติเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อิฐจากขยะพลาสติกรีไซเคิล (Recycled Plastic Bricks) (2) บ้านอัจฉริยะ (Smart Home) ที่นำเทคโนโลยี IoT เช่น เซอร์ไวเซอร์ และระบบแจ้งเตือนฉุกเฉิน เพื่อเพิ่มความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นภายในบ้าน และ (3) การใช้ไฟฟ้าภายในบ้านจากพลังงานแสงอาทิตย์ เช่น โซลาร์ลอยน้ำแบบผสมผสาน (Hydro-Floating Solar Hybrid) โซลาร์เซลล์ติดหลังคา (Solar Rooftop) การพัฒนาโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grid) เพื่อสนับสนุนการจัดการไฟฟ้าภายในบ้าน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในปี 2566 ที่เพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนหน้า³

แผนภาพ 35 HAI ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ปี 2558 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

รวมถึงการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเฟ้นวงสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติที่เกิดขึ้น เพื่อช่วยสนับสนุนการใช้ชีวิตของคนในแต่ละพื้นที่ให้มีความปลอดภัยและลดผลกระทบหรือความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นอย่างทั่วถึง ตัวอย่างสำคัญ ได้แก่ (1) การใช้แพลตฟอร์มเพื่อเฟ้นวงปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ โดยอาศัยเซ็นเซอร์ IoT และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย AI สำหรับตรวจจับ ระบุแหล่งที่มา และคาดการณ์สถานการณ์มลพิษทางอากาศและน้ำ เช่น Green2Get, Air4Thai, IQAir AirVisual, Traffy Fondue เป็นต้น และ (2) ระบบการสื่อสารเตือนภัยฉุกเฉินมวลชน เช่น Cell Broadcast Service ที่ครอบคลุมและเข้าถึงได้โดยไม่ต้องใช้อินเทอร์เน็ต

ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงคุณภาพชีวิตที่ดีจากนวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมได้อย่างเต็มที่และครอบคลุม จำเป็นต้องส่งเสริมทักษะดิจิทัลให้กับคนทุกกลุ่ม พร้อมกับการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี (Digital Divide) อย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม

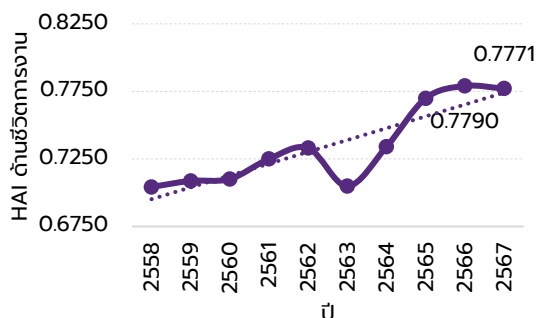
³ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน, รายงานสถานการณ์การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย ปี 2566.

ด้านแห่งความท้าทาย: ดาบสองคมของสังคมดิจิทัล

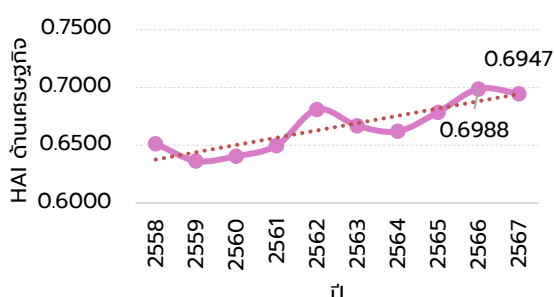
ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่ในอีกด้านหนึ่งกลับก่อให้เกิดความท้าทายใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อด้านทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ของผู้คนอย่างมีนัยสำคัญ

ชีวิตการทำงานและเศรษฐกิจสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล แม้จะมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นในระยะยาว แต่จากข้อมูลล่าสุดพบว่าทั้งสองด้านกลับลดลงจากปีก่อนหน้า โดยดัชนีด้านชีวิตการทำงานอยู่ที่ 0.7771 และด้านเศรษฐกิจอยู่ที่ 0.6947 สะท้อนผลกระทบจากการขยายตัวของเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม (Platform Economy) และระบบอัตโนมัติ (Automation) ที่เข้ามาพลิกโฉมและสั่นคลอนโครงสร้างตลาดแรงงาน ไปพร้อมกัน กล่าวคือ ในด้านหนึ่งได้เปิดโอกาสให้เกิดอาชีพรูปแบบใหม่ เช่น งานขายสินค้าออนไลน์ หรืองานบริการบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งช่วยให้แรงงานสามารถประกอบอาชีพได้สะดวกขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาระบบการจ้างงานแบบเดิม แต่อีกด้านหนึ่งกลับทำให้แรงงานบางกลุ่ม โดยเฉพาะแรงงานทักษะต่ำ ต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี ตลอดจนรายได้ที่ไม่แน่นอนจากรูปแบบการทำงานที่ยืดหยุ่นมากขึ้น

แผนภาพ 36 HAI ด้านชีวิตการทำงาน ปี 2558 - 2567

แผนภาพ 37 HAI ด้านเศรษฐกิจ ปี 2558 - 2567

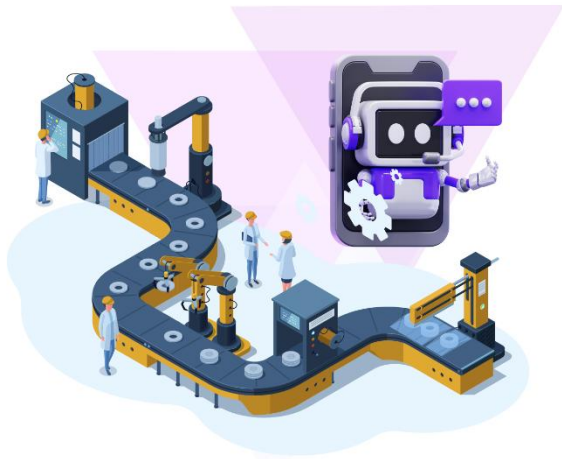

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ในช่วงหลังวิกฤตโควิด-19 ธุรกิจแพลตฟอร์มได้เติบโตขึ้นอย่างก้าวกระโดด เนื่องจากแรงงานจำนวนมากสูญเสียงานประจำ และหันมาประกอบอาชีพผู้ขับรถส่งอาหารหรือผู้ให้บริการขนส่งผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อหารายได้เสริม อย่างไรก็ตาม แรงงานกลุ่มนี้ตกอยู่ในสถานะก้ำกึ่งระหว่าง “ลูกจ้าง” และ “ผู้ประกอบการอิสระ” กล่าวคือ พวกเขาต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของแพลตฟอร์ม เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้าง อัลกอริทึมจัดลำดับงาน และระบบให้คะแนนลูกค้า แต่ในทางกฎหมายกลับไม่ได้รับการคุ้มครองในฐานะลูกจ้าง ส่งผลให้ขาดหลักประกันรายได้ที่แน่นอน และไม่ได้รับสวัสดิการพื้นฐาน เช่น ประกันสังคม สิทธิการลาป่วย หรือการคุ้มครองกรณีถูกยกเลิกสัญญาอย่างไม่เป็นธรรม

ในเชิงเศรษฐกิจ แม้แพลตฟอร์มดิจิทัลจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้ประเทศและขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ แต่แรงงานในภาคส่วนนี้กลับมีรายได้ผันผวน ขึ้นอยู่กับจำนวนงาน อัลกอริทึมจัดลำดับคำสั่งซื้อ และภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัว (เช่น ค่าน้ำมัน ค่าบำรุงรักษารถ และค่าเสื่อมอุปกรณ์ เป็นต้น) การขาดหลักประกันรายได้และสวัสดิการแรงงานที่เพียงพอนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic Insecurity) และความเปราะบางทางสังคมของแรงงาน

นอกจากนี้ การร่นำระบบอัตโนมัติ และ AI เข้ามาใช้ในภาคการผลิตและบริการ เช่น การใช้หุ่นยนต์ในสายการผลิต หรือระบบสั่งอาหารอัตโนมัติในร้านอาหาร ส่งผลให้ตำแหน่งงานที่ต้องใช้แรงงานทักษะต่ำลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ความต้องการแรงงานทักษะสูงด้าน

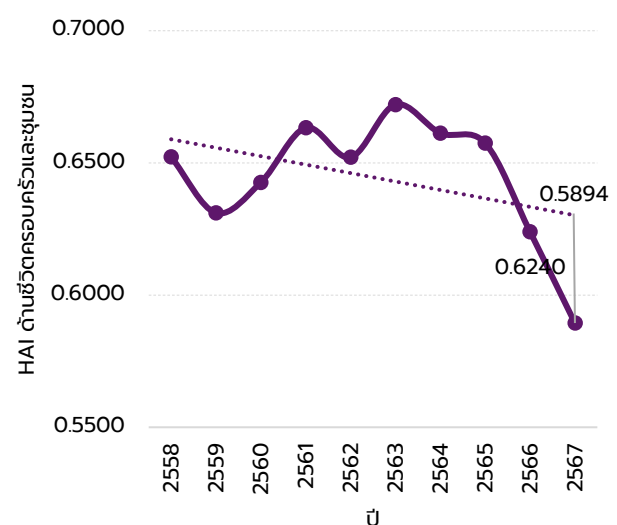
เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการดิจิทัลเพิ่มสูงขึ้น แต่ระบบการศึกษาและการพัฒนาทักษะของไทยยังไม่สามารถตอบสนองได้ทัน นำมาซึ่งปัญหาทักษะไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน (Skill Mismatch) โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานทักษะต่ำ แรงงานสูงอายุ และแรงงานนอกระบบ ซึ่งมักขาดโอกาสในการเข้าถึงการฝึกอบรม ปรากฏการณ์นี้ไม่ได้เป็นเพียงปัญหาทางเศรษฐกิจ หากแต่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการปรับตัว หากไม่มีการปรับนโยบายด้านการพัฒนาทักษะ สวัสดิการแรงงาน และระบบการคุ้มครองทางสังคมให้เท่ากัน การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอาจยิ่งตอกย้ำความเหลื่อมล้ำระหว่างแรงงานกับกลุ่มทุนเทคโนโลยี และนำไปสู่การเกิดขึ้นของชนชั้นแรงงานในยุคดิจิทัล (Digital Precariat) ที่ไร้เสถียรภาพทางอาชีพและสังคมในระยะยาว

ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน มีค่าดัชนีอยู่ที่ 0.5894 ลดลงต่อเนื่องตลอดสามปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อโครงสร้างและคุณค่าของความสัมพันธ์ทางสังคม การสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์เข้ามาแทนที่การพบปะและปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง ทำให้เวลาและคุณภาพของการสื่อสารในครอบครัวลดลง

ในหลายครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง และเด็กใช้สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตในการติดต่อสื่อสาร และการเข้าถึงสื่อบันเทิงมากขึ้น ส่งผลให้กิจกรรมร่วมกันลดน้อยลง เช่น การรับประทานอาหารพร้อมหน้ากัน การพูดคุยเกี่ยวกับเหตุการณ์ประจำวัน หรือการทำกิจกรรมสันทนาการเพื่อความผ่อนคลายและสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ทำให้ความใกล้ชิดทางอารมณ์และความผูกพันระหว่างสมาชิกครอบครัวลดลง เด็กและเยาวชนที่เข้าถึงเทคโนโลยีตั้งแต่อายุยังน้อยอาจเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ เช่น การเลียนแบบ

พฤติกรรมเสี่ยงบนโซเชียลมีเดีย การเล่นเกมที่ไม่เหมาะสม หรือการตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งออนไลน์ (Cyberbullying)

แผนภาพ 38 HAI ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ปี 2558 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ขณะที่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่คนเดียวบางคนสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับบุตรหลานและเพื่อนฝูง ลดความรู้สึกเหงาและเพิ่มคุณภาพชีวิตได้ แต่ก็ยังมีผู้สูงอายุอีกจำนวนมากที่กลับรู้สึกโดดเดี่ยว เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังเผชิญความเสี่ยงสูงต่อการถูกหลอกลวงทางออนไลน์ (Online Fraud) ซึ่งสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางทักษะดิจิทัลในสังคมสูงอายุที่กำลังขยายตัว

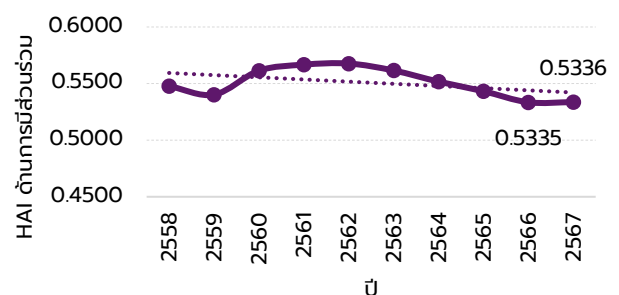

ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าดัชนีอยู่ที่ 0.5336 และมีแนวโน้มลดลงอย่างช้า ๆ ซึ่งแสดงถึงการถดถอยของทุนทางสังคม (Social Capital) และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือชีวิตสาธารณะ แม้ว่าการสื่อสารออนไลน์จะเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานรัฐ หรือเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะในโลกเสมือนจริงได้มากขึ้น ซึ่งสะท้อนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่ในอีกด้านหนึ่ง กลับลดความผูกพันและความไว้วางใจระหว่างบุคคลในพื้นที่จริง ซึ่งส่วนหนึ่งทำให้บทบาทในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ อาทิจอมชุมชนท้องถิ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของชุมชนลดลง นอกจากนี้ การสื่อสารออนไลน์บางครั้งยังสร้างปัญหาใหม่ เช่น การแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน การเผยแพร่ข้อมูลผิด หรือการชักจูงประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่สร้างประโยชน์ต่อชุมชน ส่งผลให้ความเชื่อมั่นและความร่วมมือระหว่างสมาชิกชุมชนลดลง

แม้เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยอำนวยความสะดวกและสร้างช่องทางสื่อสารใหม่ ๆ แต่ก็เป็นดาบสองคมที่อาจลดทอนความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เพิ่มความเปราะบางในชีวิตเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ และเร่งความเหลื่อมล้ำทางสังคม หากไม่มีมาตรการส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดผลอย่างแท้จริงสำหรับประชาชนทุกช่วงวัย ควบคู่กับการสร้างพื้นที่ให้ครอบครัวและชุมชนได้มีกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงการพัฒนากลไกสนับสนุนผู้สูงอายุและผู้ที่อยู่เพียงลำพังเทคโนโลยีอาจกลายเป็นปัจจัยที่เร่งให้ความเปราะบางทางสังคมทวีความรุนแรงขึ้น และส่งผลยืดเยื้อในระยะยาว

ทั้งนี้ แนวโน้มการลดลงของการมีส่วนร่วมในชีวิตสาธารณะและทุนทางสังคมสะท้อนถึงความท้าทายสำคัญของสังคมดิจิทัล ซึ่งต้องมีมาตรการส่งเสริม เช่น การสร้างพื้นที่และกิจกรรมที่ส่งเสริมการพบปะและทำงานร่วมกันจริงของคนในชุมชน การส่งเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือและสร้างความไว้วางใจในชีวิตจริง และการฝึกอบรมให้ประชาชนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างประโยชน์ต่อชุมชน เพื่อให้สังคมสามารถรักษาความเข้มแข็งของทุนทางสังคมและการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

แผนภาพ 39 HAI ด้านการมีส่วนร่วม ปี 2558 - 2567

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

โดยสรุป แม้ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จอย่างชัดเจนในด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การศึกษา และสาธารณสุข แต่ในขณะเดียวกัน ก็เผชิญความท้าทายในด้านชีวิตการทำงาน เศรษฐกิจ ชีวิตครอบครัว และการมีส่วนร่วมทางสังคม ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลเป็นไปอย่างยั่งยืนและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภาครัฐจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างเทคโนโลยีและสังคม อาทิ สนับสนุนแรงงานนอกระบบให้มีความมั่นคงและสวัสดิการ

ที่เหมาะสม พัฒนากฎระเบียบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย และสร้างพื้นที่ให้ครอบครัวและชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อรักษาความสัมพันธ์และความเข้มแข็งของสังคมในระยะยาว

บทเรียนจากต่างประเทศ: การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนา มนุษย์ที่ยั่งยืน

การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลไม่ได้หมายถึงเพียงการลงทุนในเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างระบบนิเวศทางสังคมที่เกื้อหนุนให้เทคโนโลยีเป็น “พลังสร้างสรรค์” มากกว่าจะเป็น “พลังทำลาย” ความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคม หลายประเทศทั่วโลกได้พัฒนาแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตควบคู่กับการเสริมสร้างความรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมเพื่อลดความเสี่ยงของแรงงานในเศรษฐกิจดิจิทัล และการสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริงอย่างต่อเนื่อง กรณีศึกษาต่อไปนี้เป็นตัวอย่างสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินการดังกล่าว

1) การเสริมสร้างความรู้เท่าทันดิจิทัล

รัฐบาลแคนาดา ได้ตระหนักถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ซึ่งทำให้ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงหรือมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้มีรายได้น้อย และผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เพื่อแก้ไขปัญหานี้ จึงได้ริเริ่มโครงการ Digital Literacy Exchange Program (DLEP) โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะดิจิทัลที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การทำงาน และการมีส่วนร่วมในสังคมดิจิทัลอย่างปลอดภัยและมั่นใจ

โครงการ DLEP เริ่มดำเนินการในปี 2561 ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลกลาง โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้นประมาณ 47.1 ล้านดอลลาร์แคนาดา แบ่งเป็นสองระยะ ได้แก่ ระยะแรก (2560 - 2565) ใช้งบประมาณ 29.5 ล้านดอลลาร์แคนาดา และระยะที่สอง (2565 -

2568) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมอีก 17.6 ล้านดอลลาร์แคนาดา การดำเนินโครงการเป็นการให้ทุนสนับสนุนแก่องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อจัดอบรมและพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่กลุ่มประชากรที่ยังไม่สามารถเข้าถึงประโยชน์จากเศรษฐกิจดิจิทัลได้เต็มที่⁴⁵ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เนื้อหาของการฝึกอบรมครอบคลุมการใช้คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน การตั้งค่าความปลอดภัยออนไลน์ และการเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านช่องทางดิจิทัล

⁴ กลุ่มประชากรที่ยังไม่สามารถเข้าถึงประโยชน์จากเศรษฐกิจดิจิทัลได้เต็มที่ หมายถึง คนพิการ ชาวพื้นเมือง ผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสในชีวิตประจำวัน ผู้สูงอายุ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาด้านระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้มีรายได้น้อย ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ชนบทและห่างไกล ผู้ที่เพิ่งย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศแคนาดา และผู้ใช้ภาษาราชการที่ไม่ใช่ภาษาหลักของรัฐที่อาศัยอยู่

⁵ ความรู้เท่าทันดิจิทัล คือ ความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึง ใช้ และประเมินข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และสร้างสรรค์ ทักษะนี้ไม่ใช่แค่การใช้คอมพิวเตอร์เป็น แต่รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล แยกแยะข่าวปลอม เข้าใจเรื่องความปลอดภัยไซเบอร์ และการสื่อสารอย่างรับผิดชอบบนโลกออนไลน์

ผลการดำเนินงานในระยะที่ 1 พบว่า โครงการสามารถฝึกอบรมประชาชนกว่า 400,000 คน จากกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ และในระยะที่ 2 มีผู้เข้าร่วมเพิ่มอีกกว่า 250,000 คน รวมตลอดระยะเวลา 8 ปี โครงการ DLEP สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่า 650,000 คน ทั่วประเทศ ก่อนสิ้นสุดอย่างเป็นทางการในวันที่ 31 มีนาคม 2568 ความสำเร็จของโครงการ DLEP ไม่ได้อยู่ที่จำนวนผู้ผ่านการอบรมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงแนวทางนโยบายที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังและสอดคล้องกับโครงสร้างทางสังคม (Inclusive and Structurally Responsive) กล่าวคือ โครงการมิได้มุ่งเพียงสอนทักษะเทคโนโลยี แต่ยังออกแบบให้เชื่อมโยงกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และภูมิศาสตร์ของแต่ละกลุ่ม โดยมุ่งเน้นการจัดการฝึกอบรมเชิงรุกที่เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ แทนที่จะรอให้ประชาชนต้องเดินทางหรือพยายามเข้ามาอบรมด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานจึงอาศัยพื้นที่เรียนรู้ที่หลากหลายและใกล้ชิดกับชุมชน เช่น ห้องสมุดสาธารณะ โรงเรียน บ้านพักคนชรา อาคารพักอาศัยสำหรับผู้ลี้ภัย

หรือองค์กรของชาวพื้นเมือง เพื่อให้การฝึกอบรมเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ผู้คนเข้าถึงได้จริง ไม่จำกัดเฉพาะในเมืองหรือศูนย์กลางเทคโนโลยี นอกจากนี้ โครงการยังเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการโดยการเป็นภาคีกับองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่มีสิทธิได้รับทุน

บทเรียนสำคัญจากกรณีของแคนาดา คือ การลดช่องว่างทางดิจิทัลไม่อาจทำได้เพียงแค่จัดหาอุปกรณ์หรือโครงสร้างพื้นฐาน แต่ต้องลงทุนในทุนมนุษย์ผ่านการเรียนรู้และฝึกอบรมที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละกลุ่มประชากร โครงการ DLEP เป็นตัวอย่างของนโยบายที่ผสมผสานระหว่างด้านทางเทคโนโลยีและด้านทางสังคมได้อย่างลงตัว และเป็นต้นแบบให้ประเทศอื่น ๆ **โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย สามารถประยุกต์ใช้แนวทางนี้ในการออกแบบนโยบายส่งเสริมความรู้เท่าทันดิจิทัล ที่เห็นคนเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัลอย่างแท้จริง**

2) การเพิ่มโอกาสการจ้างงานและขยายการคุ้มครองแรงงานในยุคดิจิทัล

การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในตลาดแรงงานทั่วโลก ประเทศต่าง ๆ จึงพัฒนานโยบายที่หลากหลายเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว บางประเทศมุ่งเน้นการเพิ่มโอกาสการจ้างงานผ่านการพัฒนากทักษะและการสร้างศักยภาพแรงงาน ขณะที่บางประเทศเน้นการขยายระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมแรงงานรูปแบบใหม่

ประเทศอินโดนีเซีย ดำเนินโครงการ Kartu Prakerja (Pre-Employment Card) ซึ่งเป็นนโยบายตลาดแรงงานเชิงรุก (Active Labor Market Policy) ที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับทักษะ (Upskilling) และพัฒนากทักษะใหม่ (Reskilling) ของกำลังแรงงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยกกระดับผลิตภาพ และส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเปิดตัวโครงการ ทำให้รัฐบาลอินโดนีเซียต้องปรับกลยุทธ์ให้ตอบโจทย์สถานการณ์มากขึ้น โดยขยายบทบาทของโครงการให้มีการทาสองด้านไปพร้อมกัน คือ (1) การพัฒนากทักษะของแรงงาน และ (2) การทำหน้าที่เป็นเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม เพื่อช่วยรักษากำลังซื้อของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการเลิกจ้าง จุดเด่นของโครงการนี้คือการดำเนินงานผ่านระบบดิจิทัลแบบครบวงจร ที่ประสานระหว่างการฝึกอบรมอาชีพออนไลน์กับการโอนเงินช่วยเหลือโดยตรงจากภาครัฐสู่ประชาชน ผู้เข้าร่วมสามารถใช้วงเงินที่ได้รับเลือกซื้อหลักสูตรออนไลน์จากแพลตฟอร์มตลาดกลางดิจิทัล (Digital Marketplace) และเมื่อจบหลักสูตรแล้วจะได้รับเงินสนับสนุนเพิ่มเติม (Post-training Incentive) โอนเข้าบัญชีธนาคารหรือกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตนโดยตรง โครงการนี้ไม่เพียงช่วยให้แรงงานเข้าถึงการฝึกอบรมที่มีคุณภาพมากขึ้น แต่ยัง

ส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน และมีผลเชิงบวกต่อโอกาสในการจ้างงาน โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานหญิง

ในอีกด้านหนึ่ง **ประเทศสเปน** ได้มุ่งเน้นการขยายการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมแรงงานแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งเติบโตอย่างรวดเร็วหลังวิกฤตโควิด-19 โดยเฉพาะธุรกิจบริการส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์ม การขยายตัวดังกล่าวได้จุดประเด็นถกเถียงเกี่ยวกับสิทธิและสถานะทางกฎหมายของผู้ปฏิบัติงานหรือไรเดอร์ ที่มักถูกจัดให้อยู่ในสถานะผู้รับจ้างอิสระ ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการและสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น ค่าจ้างขั้นต่ำ วันหยุดพักผ่อน และประกันสังคม การขาดการคุ้มครองเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่พึ่งพารายได้จากแพลตฟอร์มเป็นช่องทางหลักในการดำรงชีพ

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลสเปนได้ออกกฎหมายคุ้มครองไรเดอร์ Ley de Riders ซึ่งมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 12 สิงหาคม 2564 กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้แรงงานส่งอาหารบนแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น

Glovo และ Uber Eats ถือเป็นลูกจ้างตามกฎหมายแรงงาน ส่งผลให้บริษัทแพลตฟอร์มต้องจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำ สมทบเงินเข้ากองทุนประกันสังคม และรับผิดชอบต่อสวัสดิการแรงงานตามที่กฎหมายกำหนด

นอกจากการกำหนดสถานะแรงงานแล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลความโปร่งใสของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยกำหนดให้บริษัทแพลตฟอร์มต้องเปิดเผยหลักการทำงานของอัลกอริทึมที่ใช้ควบคุมกระบวนการจัดสรรงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของไรเดอร์ เพื่อป้องกันไม่ให้บริษัทใช้อัลกอริทึมอย่างไม่เป็นธรรม อีกทั้งระบุเพิ่มเติมให้บริษัทต้องจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงาน เงื่อนไขการทำงาน และกลไกที่ระบบอัตโนมัติใช้ในการตัดสินใจ เพื่อสื่อสารให้แรงงานทราบก่อนเริ่มปฏิบัติงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้แรงงานรู้เท่าทัน

เทคโนโลยีและเข้าใจกลไกที่อาจส่งผลต่อรายได้ เวลาทำงาน และความมั่นคงในการประกอบอาชีพของตน

กฎหมายคุ้มครองไรเดอร์ของประเทศสเปนสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของภาครัฐในการปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีของแรงงานในรูปแบบการจ้างงานใหม่ ซึ่งมักเผชิญกับความไม่มั่นคงจากการที่บริษัทแพลตฟอร์มใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปิดความสัมพันธ์ในการจ้างงานและหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบทางกฎหมาย **กรณีของสเปนจึงเป็นตัวอย่างสำคัญของการเชื่อมโยงระหว่างการกำกับดูแลเทคโนโลยีกับการคุ้มครองแรงงาน เพื่อสร้างความเป็นธรรมลดการเอาเปรียบ และวางรากฐานของระบบการคุ้มครองทางสังคมที่สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจแพลตฟอร์มในระยะยาว**

3) การสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง

ปัญหาการใช้เวลาส่วนใหญ่ในโลกดิจิทัล โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน เป็นประเด็นที่หลายประเทศให้ความสำคัญ เนื่องจากส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมและสุขภาพทางจิตใจของประชาชน การสร้างพื้นที่สาธารณะทางกายภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนออกมาใช้ชีวิตจริง สร้างปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในชุมชนมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ห้องสมุดสาธารณะที่เปิดให้บริการนอกเวลาทำงาน หรือพิพิธภัณฑ์ที่เปิดให้เข้าชมฟรี

สิงคโปร์ ห้องสมุดสาธารณะภายใต้การดูแลของ National Library Board ได้รับการออกแบบให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เข้าถึงง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่มอายุ โดยหลายสาขามีเวลาทำการที่ยืดหยุ่น เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถมาใช้บริการได้ทั้งในช่วงเช้า กลางวัน และเย็นหลังเลิกงาน ภายในห้องสมุดมีพื้นที่นั่งอ่านส่วนตัว และ

พื้นที่สำหรับการประชุมกลุ่มหรือทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ห้องสมุดยังจัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น การอ่านนิทานสำหรับเด็ก และการฝึกอบรมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ฟินแลนด์ ห้องสมุดกลางเมืองเฮลซิงกิ (Oodi Central Library) ไม่ได้เป็นเพียงแค่สถานที่อ่านหนังสือ แต่ยังทำหน้าที่เป็น “พื้นที่สาธารณะเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ของประชาชนทุกกลุ่มวัย ภายในมีพื้นที่ทำงาน พื้นที่เรียนรู้ พื้นที่สำหรับการฝึกอบรมและสร้างสรรค์งานศิลปะ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอัดเสียง และพื้นที่กิจกรรมสำหรับเด็กและครอบครัว รวมถึงร้านอาหารและคาเฟ่ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้เวลาและปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้อย่างเป็นธรรมชาติ ห้องสมุด Oodi ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมของคนในเมืองเฮลซิงกิ ความสำเร็จของ Oodi นำไปสู่การตรากฎหมายห้องสมุดฉบับใหม่ของฟินแลนด์

(Library Act 2016) ซึ่งมีเป้าหมายในการส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษา วัฒนธรรม การอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยให้ห้องสมุดสาธารณะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สหราชอาณาจักร พิพิธภัณฑ์หลายแห่งเปิดให้เข้าชมฟรีและจัดกิจกรรมเชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับเด็กและครอบครัว เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ (Natural History Museum) ซึ่งจัดแสดงธรรมชาติและสัตว์ที่เคยมีชีวิตบนโลก พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (Science Museum) ซึ่งนำเสนอความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น เทคโนโลยีการขนส่ง การสำรวจอวกาศ และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการแพทย์ พิพิธภัณฑ์แกลเลอรีแห่งชาติ (National Gallery) ซึ่งเก็บรวบรวมงานศิลปะคลาสสิกจากศิลปินชั้นนำของโลก และพิพิธภัณฑ์เทต โมเดิร์น (Tate Modern) ซึ่งจัดแสดงศิลปะสมัยใหม่ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 ถึงปัจจุบัน

นอกจากการจัดให้มีพื้นที่สาธารณะแล้ว การออกแบบพื้นที่ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียม เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม การออกแบบควรคำนึงถึงความหลากหลายของผู้ใช้งาน ทั้งด้านเพศ วัย และสภาพร่างกาย เช่น การติดตั้งทางลาดและห้องน้ำสำหรับผู้พิการเป็น การจัดทำอักษรเบรลล์สำหรับผู้พิการทางสายตา รวมถึงการเชื่อมโยงพื้นที่กับระบบขนส่งสาธารณะอย่างสะดวกและปลอดภัย การออกแบบเช่นนี้ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ ผู้ที่เดินทางกับเด็กเล็ก และผู้ที่มีข้อจำกัดทางกาย สามารถออกมาใช้ชีวิตนอกบ้านได้อย่างอิสระ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในฐานะสมาชิกของสังคมอย่างเสมอภาค นอกจากนี้ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น ม้านั่งพักผ่อน หรือจุดบริการอาหารและเครื่องดื่ม ยังช่วยให้ครอบครัวและชุมชนสามารถใช้เวลาร่วมกันได้ยาวนานขึ้น ส่งเสริมให้เกิดการใช้พื้นที่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง และสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่เข้มแข็งยิ่งขึ้น

PART 4

บทส่งท้าย

เทคโนโลยีดิจิทัลได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นพลังขับเคลื่อนที่ทรงอิทธิพลในยุคปัจจุบัน โดยมีศักยภาพในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกด้าน ทั้งการเปิดโอกาสด้านการเรียนรู้ การปฏิรูปการดูแลสุขภาพ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม รวมถึงการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการมีส่วนร่วมทางสังคมในรูปแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

อย่างไรก็ดี เทคโนโลยีดิจิทัลก็สามารถส่งผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาคนได้ ทั้งความเสี่ยงตกงานจากการถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี การเกิดการหลอกลวงและอาชญากรรมออนไลน์ รวมถึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ความเหลื่อมล้ำทางสังคมขยายวงกว้างมากขึ้น

ดังนั้น การพัฒนาคนในยุคดิจิทัลของไทย จึงไม่ใช่เพียงการวิ่งตามเทคโนโลยี แต่เป็นการวางแผนและออกแบบเส้นทางการพัฒนาอย่างรอบคอบและมีเป้าหมายชัดเจน เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยครอบคลุมทั้งการรองรับผลกระทบทางลบจากเทคโนโลยีดิจิทัล และการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ ดังนี้

1. ขยายโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลให้ครอบคลุม พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว รวมทั้งเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม โดยมุ่งเน้นการขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ พร้อมทั้งออกมาตรการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง อาทิ การอุดหนุนให้แก่ผู้มีรายได้น้อยให้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและอุปกรณ์ดิจิทัล การออกแบบเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือบริการดิจิทัลต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายสำหรับผู้ใช้ที่มีข้อจำกัด รวมถึงพัฒนาระบบความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพ

2. ส่งเสริมความรู้เท่าทันดิจิทัลให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม โดยอาจนำตัวอย่างโครงการ DLEP ของประเทศแคนาดามาเป็นต้นแบบในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานมีความยืดหยุ่น สามารถออกแบบการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ สร้างพลเมืองที่มีทักษะแห่งอนาคต สามารถคิดวิเคราะห์และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

3. ต่อยอดฐานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาทักษะ และด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้งานระบบและแพลตฟอร์มดิจิทัล ด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะ และด้านสุขภาพที่มีอยู่ให้มีการใช้งานอย่างแพร่หลาย อาทิ ระบบ ThaiMOOC DLTV FutureSkill Health Link ซึ่งเมื่อมีผู้ใช้งานมากขึ้น จะช่วยดึงดูดผู้ให้บริการมาเข้าร่วมในระบบมากยิ่งขึ้น และช่วยลดข้อจำกัดที่มีอยู่ให้ลดน้อยลง นอกจากนี้ ยังอาจใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรมสุขภาพให้แก่ประชาชน เช่น การใช้แอปพลิเคชันหรือเกมในการจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยมีการสะสมคะแนนเพื่อแลกรางวัล นำไปสู่การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา การงาน และสุขภาพได้อย่างเต็มที่

4. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและกลไกให้เอื้อต่อการพัฒนาคนที่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ การคุ้มครองแรงงานที่ประกอบอาชีพหรือมีรูปแบบการจ้างงานใหม่ ๆ การส่งเสริมการพัฒนาแพลตฟอร์มที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น Traffy Fondue ของกรุงเทพมหานคร การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงออนไลน์ และการกลั่นแกล้งออนไลน์ (Cyberbullying) ซึ่งคุกคามคุณภาพชีวิตด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน การแก้ไขกฎหมายด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงไป การปรับปรุงกฎหมายธุรกิจให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน รวมถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกฎระเบียบใหม่ เพื่อให้สื่อสารกับประชาชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

5. ออกแบบและจัดสรรพื้นที่สาธารณะทางกายภาพให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ถูกจำกัดด้วยเพศ วัย หรือสภาพร่างกาย พร้อมเชื่อมโยงพื้นที่เหล่านี้กับระบบขนส่งสาธารณะอย่างปลอดภัยและสะดวกสบาย เพื่อให้เป็นจุดเชื่อมต่อของการเรียนรู้ การทำงาน และการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการปรับปรุงแบบและชั่วโมงการให้บริการ หรือเปิดให้เข้าฟรี ดังตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ ที่สามารถทำให้เกิดการใช้พื้นที่สาธารณะอย่างเต็มที่

6. ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน ทำให้สังคมเชื่อมโยงกันแบบไร้พรมแดน ส่งผลให้การกำกับดูแลหรือการให้บริการของภาครัฐในรูปแบบเดิม ๆ อาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพดังเช่นที่ผ่านมา จึงควรจำเป็นต้องสร้างหุ้นส่วนการพัฒนาที่เข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทของภาคส่วนดังกล่าวในการร่วมพัฒนาคนในสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม โดยภาคเอกชนควรดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Digital Responsibility) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โปร่งใส และเป็นธรรม ทั้งด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดการข้อมูลส่วนบุคคล และการส่งเสริมสุขภาพะดิจิทัลของผู้บริโภค สนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลของแรงงาน การร่วมมือกับภาครัฐและสถาบันการศึกษาเพื่อสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมที่ยั่งยืน และช่วยผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลให้เติบโตควบคู่กับความเป็นธรรมทางสังคม นอกจากนี้ ภาคเอกชนยังสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่สาธารณะให้เป็นมิตรกับทุกคน เช่น จัดสรรพื้นที่ในโครงการของตนให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2567). *สถานการณ์คนพิการในประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567*. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2568). *รายงานข้อมูลทรัพยากรสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2567*. <https://spd.moph.go.th/wp-content/uploads/2025/07/Report-Health-Resource-2024.pdf>
- สำนักงานประกันสังคม. (2567). *จำนวนสถานประกอบการและสาขา/นายจ้างและผู้ประกันตน/ลูกจ้าง จำแนกรายจังหวัด ณ ธันวาคม 2567*. https://www.sso.go.th/wpr/assets/upload/files_storage/sso_th/ed1169b8761d249b322d1ba959c4ebf3.xlsx
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). *ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด พ.ศ. 2566*. <https://www.nesdc.go.th/download/gross-regional-and-provincial-product-chain-volume-measures-2023-edition/>
- Anggara, R. T. (2024). Kartu Prakerja Program and Youth Employment: Gender-Specific Outcomes in Indonesia. *Economics and Finance in Indonesia*, 70(1), 49–62.
- Al Ayyubi, M. S., Pratomo, D. S., & Prasetyia, F. (2023). Does pre-employment card program improve Indonesian youth labor market performance in pandemic era? *Cogent Economics & Finance*, 11(2). <https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2267752>
- Aranguiz, A. (2021, September 2). Platforms put a spoke in the wheels of Spain's 'riders' law. *Social Europe*. <https://www.socialeurope.eu/platforms-put-a-spoke-in-the-wheels-of-spains-riders-law>
- Blue Marble Navigator. (n.d.). *Night lights*. <https://blue-marble.de/nightlights/>
- DataReportal. (2024). 2024: Thailand. <https://datareportal.com/reports/digital-2024-thailand>
- Global Solutions Initiative. (2022). *Driving inclusion and resilience through multi-channel government-to-person payment: Lessons learned from Indonesia's Kartu Prakerja*. Retrieved November 7, 2025, from <https://www.global-solutions-initiative.org/publication/driving-inclusion-and-resilience-through-multi-channel-government-to-person-payment-lessons-learned-from-indonesias-kartu-prakerja/>
- Government of Canada. (2025, July 30). *Digital Literacy Exchange Program*. <https://ised-isde.canada.ca/site/digital-literacy-exchange-program/en>

- Hfocus. (2024, สิงหาคม 11). เด็กไทยพัฒนาการล่าช้าด้านภาษา 30% แต่อาจไม่ใช่โรคจริง เหตุโยงจากกลุ่มติดสื่อมีเดีย. <https://www.hfocus.org/content/2024/08/31337>
- IMD. (2024). *IMD World Digital Competitiveness Ranking 2024*. <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/>
- InsightEra. (2024, กุมภาพันธ์ 29). Update DIGITAL 2024 THAILAND จาก We Are Social และ Meltwater. <https://www.insightera.co.th/digital-2024-thailand/>
- ILO. (2021). *World employment and social outlook: The role of digital labour platforms in transforming the world of work*. https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_771749.pdf
- Standing, G. (2011). *The precariat: The new dangerous class*. Bloomsbury Academic.
- Surfshark. (2024). *Digital Quality of Life Index*. <https://surfshark.com/research/dql?srsId=AfmBOoplXMEFskB04p6nfXTaviF11bCGKfcYiXkOEIfC58YLuLwUJlyM>
- Suryadi, & Syarif, T. (2021). Kartu Prakerja (Pre-Employment Card) Policy and Its Impact on Economy and Community Income. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 15(10), 1029–1043.

ภาคผนวก

1. องค์ประกอบของดัชนีความก้าวหน้าของคน

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ประกอบด้วย ดัชนีย่อย 8 ด้าน คือ (1) ดัชนีย่อยด้านสุขภาพ (2) ดัชนีย่อยด้านการศึกษา (3) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการทำงาน (4) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ (5) ดัชนีย่อยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (6) ดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน (7) ดัชนีย่อยด้านการคมนาคมและการสื่อสาร และ (8) ดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วม สอดคล้องแนวคิดการพัฒนาคนุชย์และวงจรชีวิตของมนุษย์ โดยดัชนีย่อยในแต่ละด้านมี ตัวชี้วัด 4 ตัว รวมทั้งสิ้น 32 ตัวชี้วัด ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดมีน้ำหนักเท่ากันภายในดัชนีย่อย และแต่ละดัชนีย่อยมีน้ำหนักเท่ากันภายในดัชนีความก้าวหน้าของคน

ตาราง ผ.1 ตัวชี้วัดทั้งหมดของดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ปี 2554 – 2567

ดัชนีย่อย HAI	ตัวชี้วัด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
1. ด้านสุขภาพ	1. การรณเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ)	24.46	7.29
	2. ประชากรที่เจ็บป่วยที่เป็นผู้ป่วยใน (ร้อยละ)	17.18	4.94
	3. ประชากรที่พิการ (ร้อยละ)	6.21	0.77
	4. การฆ่าตัวตายสำเร็จ (รายต่อประชากรแสนคน)	26.99	0.15
2. ด้านการศึกษา	5. จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ปี)	11.43	5.56
	6. การเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา (ร้อยละ)	141.59	40.87
	7. เด็ก 0 - 5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย (ร้อยละ)	99.20	35.49
	8. คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ)	42.94	24.45
3. ด้านชีวิตการทำงาน	9. อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	9.50	0.02
	10. อัตราการทำงานต่ำระดับ (ร้อยละ)	14.02	0.00
	11. แรงงานที่มีหลักประกันทางสังคม (ร้อยละ)	132.91	4.24
	12. อัตราการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน (ต่อลูกจ้าง 1,000 คน)	34.90	0.00
4. ด้านเศรษฐกิจ	13. ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (บาทต่อคนต่อปี)	1,060,571	40,393
	14. สัดส่วนประชากรยากจน (ร้อยละ)	65.34	0.00
	15. ครรเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละ)	73.79	0.97
	16. ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย (ร้อยละ)	46.50	20.81
5. ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	17. ครรเรือนที่มีที่อยู่อาศัยใช้สอยถูกนและเป็นของตนเอง (ร้อยละ)	98.90	21.94
	18. สัดส่วนกำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนต่อการใช้พลังงานไฟฟ้ารวม (กิโลวัตต์ต่อ 1,000 กิโลวัตต์)	1,398.91	0.00
	19. อัตราการร้องเรียนปัญหามลพิษ (เรื่องต่อประชากรแสนคน)	10.64	0.00
	20. ประชากรที่ประสบภัยพิบัติ (ร้อยละ)	63.78	0.00
6. ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน	21. เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ต่อประชากรกลุ่มอายุพันคน)	11.00	0.35
	22. ครรเรือนที่มีหัวหน้าครรเรือนเดี่ยว (ร้อยละ)	15.08	0.83
	23. ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว (ร้อยละ)	16.28	0.62
	24. การแจ้งความคดีชีวิต/ร่างกาย/เพศ และคดีประทุษร้ายต่อกรัพณ์ (คดีต่อประชากรแสนคน)	325.66	21.55
7. ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร	25. หมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปี (ร้อยละ)	100.00	21.29
	26. อัตราตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนน (รายต่อประชากรแสนคน)	75.47	11.98
	27. ประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือ (ร้อยละ)	99.28	37.61
	28. ประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ)	98.98	12.03
8. ด้านการมีส่วนร่วม	29. ประชากรที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ร้อยละ)	88.61	67.04
	30. จำนวนองค์กรชุมชน (แห่งต่อประชากรแสนคน)	471.68	4.14
	31. ครรเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรในท้องถิ่น (ร้อยละ)	99.27	9.36
	32. ครรเรือนที่มีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน (ร้อยละ)	100.00	91.82

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

2. ดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2560 - 2567

ตาราง ผ.2 ดัชนีความก้าวหน้าของคน

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วราชอาณาจักร	0.6297	0.6429	0.6434	0.6480	0.6449	0.6484	0.6398	0.6363
กรุงเทพมหานคร	0.6707	0.6866	0.6922	0.6873	0.6747	0.6763	0.6673	0.6718
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.6366	0.6537	0.6542	0.6551	0.6609	0.6629	0.6559	0.6526
สมุทรปราการ	0.6137	0.6264	0.6308	0.6277	0.6167	0.6469	0.6524	0.6415
นนทบุรี	0.6709	0.7049	0.7097	0.6853	0.6701	0.6988	0.6695	0.6709
ปทุมธานี	0.6608	0.6759	0.6746	0.6712	0.6709	0.6722	0.6755	0.6591
นครปฐม	0.6517	0.6595	0.6585	0.6758	0.6772	0.6765	0.6696	0.6630
สมุทรสาคร	0.6162	0.6481	0.6406	0.6275	0.6076	0.6322	0.5917	0.6168
พระนครศรีอยุธยา	0.6569	0.6792	0.6931	0.6910	0.6929	0.6841	0.6830	0.6704
อ่างทอง	0.6093	0.6291	0.6374	0.6374	0.6499	0.6527	0.6485	0.6367
ลพบุรี	0.6207	0.6391	0.6315	0.6511	0.6514	0.6576	0.6550	0.6451
สิงห์บุรี	0.6329	0.6263	0.6470	0.6597	0.6619	0.6629	0.6558	0.6549
ชัยนาท	0.6029	0.6097	0.6079	0.5953	0.6147	0.6127	0.6234	0.6197
สระบุรี	0.6342	0.6507	0.6519	0.6466	0.6444	0.6516	0.6540	0.6389
ราชบุรี	0.6277	0.6403	0.6416	0.6417	0.6491	0.6532	0.6221	0.6281
กาญจนบุรี	0.6112	0.6141	0.6256	0.6229	0.6422	0.6418	0.6034	0.5845
สุพรรณบุรี	0.6212	0.6351	0.6255	0.6449	0.6562	0.6589	0.6469	0.6427
สมุทรสงคราม	0.6420	0.6447	0.6420	0.6418	0.6374	0.6595	0.6336	0.6370
เพชรบุรี	0.6289	0.6342	0.6601	0.6574	0.6493	0.6818	0.6573	0.6676
ประจวบคีรีขันธ์	0.6167	0.6264	0.6364	0.6406	0.6368	0.6476	0.6288	0.6171
ภาคตะวันออก	0.6188	0.6353	0.6386	0.6416	0.6343	0.6420	0.6412	0.6312
ชลบุรี	0.6461	0.6756	0.6845	0.6751	0.6954	0.6841	0.6600	0.6575
ระยอง	0.6492	0.6647	0.6586	0.6658	0.6681	0.6671	0.6690	0.6579
จันทบุรี	0.6293	0.6381	0.6224	0.6287	0.6225	0.6374	0.6381	0.6144
ตราด	0.6151	0.6485	0.6350	0.6428	0.6464	0.6463	0.6508	0.6390
ฉะเชิงเทรา	0.6427	0.6546	0.6615	0.6690	0.6685	0.6738	0.6551	0.6747
ปราจีนบุรี	0.6308	0.6434	0.6477	0.6497	0.6515	0.6500	0.6527	0.6466
นครนายก	0.6473	0.6399	0.6405	0.6357	0.6585	0.6530	0.6780	0.6604
สระแก้ว	0.5852	0.6021	0.6120	0.6195	0.6238	0.6324	0.6340	0.6188
ภาคเหนือ	0.6206	0.6334	0.6302	0.6414	0.6424	0.6330	0.6239	0.6174
เชียงใหม่	0.6143	0.6412	0.6256	0.6286	0.6334	0.6201	0.6133	0.6031
ลำพูน	0.6528	0.6601	0.6451	0.6509	0.6589	0.6442	0.6309	0.6146
ลำปาง	0.6530	0.6451	0.6483	0.6632	0.6615	0.6438	0.6360	0.6304
อุตรดิตถ์	0.6577	0.6558	0.6650	0.6671	0.6633	0.6546	0.6463	0.6334
แพร่	0.6398	0.6439	0.6570	0.6617	0.6552	0.6504	0.6236	0.6103
น่าน	0.6372	0.6334	0.6443	0.6671	0.6657	0.6490	0.6490	0.6535
พะเยา	0.6572	0.6729	0.6389	0.6708	0.6597	0.6417	0.6329	0.6469
เชียงราย	0.6184	0.6491	0.6404	0.6540	0.6386	0.6333	0.6202	0.6029
แม่ฮ่องสอน	0.5515	0.5663	0.5579	0.5524	0.5942	0.5952	0.5765	0.5755
นครสวรรค์	0.6028	0.6225	0.6323	0.6432	0.6303	0.6359	0.6441	0.6315
อุทัยธานี	0.5988	0.6052	0.6078	0.6199	0.6545	0.6398	0.6164	0.6176
กำแพงเพชร	0.5986	0.6306	0.6279	0.6332	0.6330	0.6292	0.6052	0.6139

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.2 ดัชนีความก้าวหน้าของคน (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.6095	0.6201	0.6065	0.6329	0.6245	0.6340	0.6255	0.6123
สุโขทัย	0.6289	0.6234	0.6256	0.6337	0.6281	0.6296	0.6202	0.6009
พิษณุโลก	0.6049	0.6142	0.6160	0.6298	0.6339	0.6197	0.6077	0.6050
พิจิตร	0.5944	0.6152	0.6174	0.6294	0.6329	0.6172	0.5999	0.5949
เพชรบูรณ์	0.6197	0.6127	0.6088	0.6309	0.6502	0.6407	0.6371	0.6290
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.6165	0.6266	0.6247	0.6307	0.6332	0.6379	0.6261	0.6225
นครราชสีมา	0.6205	0.6264	0.6192	0.6207	0.6424	0.6486	0.6418	0.6438
บุรีรัมย์	0.5916	0.5765	0.5835	0.5897	0.5985	0.6168	0.6095	0.6204
สุรินทร์	0.5758	0.5829	0.5895	0.6022	0.6004	0.5947	0.6122	0.5999
ศรีสะเกษ	0.6202	0.6310	0.6189	0.6267	0.6147	0.6244	0.6302	0.6110
อุบลราชธานี	0.5987	0.6249	0.6154	0.6187	0.6222	0.6299	0.6186	0.6087
ยโสธร	0.6125	0.6221	0.6226	0.6436	0.6559	0.6509	0.6453	0.6406
ชัยภูมิ	0.6210	0.6351	0.6384	0.6285	0.6302	0.6370	0.6394	0.6381
อำนาจเจริญ	0.6420	0.6415	0.6546	0.6511	0.6524	0.6608	0.6213	0.6416
บึงกาฬ	0.6224	0.6226	0.6244	0.6233	0.6400	0.6462	0.6393	0.6478
หนองบัวลำภู	0.6229	0.6249	0.6225	0.6195	0.6150	0.6134	0.5748	0.5730
ขอนแก่น	0.6283	0.6420	0.6369	0.6478	0.6486	0.6529	0.6255	0.6231
อุดรธานี	0.6363	0.6417	0.6559	0.6553	0.6391	0.6402	0.6270	0.6192
เลย	0.6291	0.6405	0.6363	0.6487	0.6401	0.6410	0.6250	0.6225
หนองคาย	0.6248	0.6239	0.6225	0.6372	0.6349	0.6299	0.6156	0.6139
มหาสารคาม	0.6394	0.6639	0.6444	0.6648	0.6669	0.6568	0.6540	0.6485
ร้อยเอ็ด	0.6390	0.6401	0.6435	0.6464	0.6448	0.6650	0.6419	0.6224
กาฬสินธุ์	0.6316	0.6431	0.6335	0.6375	0.6380	0.6290	0.6217	0.6262
สกลนคร	0.6054	0.6169	0.6288	0.6339	0.6317	0.6319	0.5941	0.5790
นครพนม	0.6263	0.6466	0.6430	0.6460	0.6419	0.6550	0.6534	0.6385
มุกดาหาร	0.5896	0.6309	0.6231	0.6403	0.6528	0.6310	0.6063	0.6218
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.6120	0.6275	0.6331	0.6344	0.6259	0.6381	0.6382	0.6291
นครศรีธรรมราช	0.6099	0.6265	0.6206	0.6218	0.6141	0.6271	0.6313	0.6095
กระบี่	0.6024	0.6222	0.6283	0.6304	0.6178	0.6178	0.6414	0.6277
พังงา	0.6371	0.6707	0.6581	0.6380	0.6283	0.6393	0.6454	0.6624
ภูเก็ต	0.6448	0.6640	0.6704	0.6213	0.5998	0.6380	0.6219	0.6048
สุราษฎร์ธานี	0.6074	0.6349	0.6359	0.6470	0.6270	0.6426	0.6296	0.6330
ระนอง	0.6235	0.6234	0.6487	0.6340	0.6294	0.6310	0.6435	0.6232
ชุมพร	0.6382	0.6513	0.6494	0.6714	0.6615	0.6655	0.6557	0.6378
สงขลา	0.6321	0.6406	0.6525	0.6621	0.6638	0.6632	0.6599	0.6495
สตูล	0.6248	0.6313	0.6425	0.6663	0.6394	0.6290	0.6334	0.6383
ตรัง	0.6240	0.6265	0.6296	0.6473	0.6467	0.6439	0.6432	0.6284
พัทลุง	0.5651	0.6005	0.6196	0.6303	0.6343	0.6252	0.6335	0.6110
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.6335	0.6497	0.6529	0.6573	0.6596	0.6608	0.6585	0.6498
ปัตตานี	0.5808	0.5927	0.6109	0.5972	0.6109	0.6246	0.6421	0.6401
ยะลา	0.6145	0.6361	0.6493	0.6497	0.6504	0.6697	0.6646	0.6513
นราธิวาส	0.5836	0.5929	0.6008	0.6037	0.6074	0.6339	0.6168	0.6040

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.3 ดัชนีย่อยด้านสุขภาพ

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วราชอาณาจักร	0.6836	0.6580	0.6457	0.6567	0.6514	0.6357	0.5995	0.5872
กรุงเทพมหานคร	0.8170	0.7908	0.7855	0.8013	0.7924	0.7768	0.7583	0.7508
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.7003	0.6912	0.6901	0.7027	0.7022	0.6734	0.6559	0.6458
สมุทรปราการ	0.8477	0.8063	0.8321	0.8267	0.8020	0.8125	0.7753	0.7666
นนทบุรี	0.8409	0.8177	0.8404	0.8690	0.8363	0.8592	0.8446	0.8339
ปทุมธานี	0.8749	0.8387	0.8223	0.8442	0.8058	0.8049	0.7891	0.7763
นครปฐม	0.7701	0.7646	0.7408	0.7732	0.7757	0.7479	0.6998	0.6930
สมุทรสาคร	0.7743	0.7529	0.7205	0.7357	0.6574	0.7109	0.6604	0.6445
พระนครศรีอยุธยา	0.7547	0.7396	0.7549	0.7779	0.7149	0.7504	0.7067	0.6939
อ่างทอง	0.6278	0.6045	0.5973	0.6261	0.5885	0.6076	0.6196	0.6106
ลพบุรี	0.6803	0.6758	0.6503	0.6708	0.6721	0.6569	0.6426	0.6263
สิงห์บุรี	0.6537	0.5956	0.6090	0.6437	0.6098	0.5558	0.6009	0.5928
ชัยนาท	0.6463	0.6219	0.5963	0.5569	0.5601	0.5354	0.5507	0.5489
สระบุรี	0.6580	0.6545	0.6430	0.6343	0.5979	0.6413	0.6072	0.5962
ราชบุรี	0.7058	0.6771	0.6577	0.6718	0.6439	0.6157	0.5692	0.5563
กาญจนบุรี	0.7018	0.6563	0.6433	0.6713	0.6724	0.6655	0.6203	0.6166
สุพรรณบุรี	0.6938	0.6980	0.6787	0.6809	0.6719	0.6127	0.6089	0.5959
สมุทรสงคราม	0.7249	0.7144	0.6855	0.6952	0.7248	0.6969	0.6619	0.6648
เพชรบุรี	0.7544	0.7143	0.7307	0.7215	0.7040	0.7576	0.7007	0.6932
ประจวบคีรีขันธ์	0.7214	0.7027	0.7344	0.7261	0.7100	0.7020	0.6625	0.6590
ภาคตะวันออก	0.6860	0.6502	0.6354	0.6602	0.6417	0.6113	0.5880	0.5764
ชลบุรี	0.7322	0.7408	0.7613	0.7657	0.7730	0.7131	0.7173	0.7048
ระยอง	0.7639	0.7422	0.7410	0.7750	0.7600	0.7443	0.7124	0.7006
จันทบุรี	0.5855	0.5835	0.5509	0.5810	0.5698	0.5758	0.5605	0.5673
ตราด	0.6900	0.7058	0.6910	0.6637	0.7128	0.6462	0.6543	0.6543
ฉะเชิงเทรา	0.7241	0.7099	0.6577	0.7030	0.6965	0.6937	0.6548	0.6398
ปราจีนบุรี	0.7276	0.6924	0.6828	0.7021	0.6944	0.6493	0.6470	0.6452
นครนายก	0.6116	0.5775	0.5395	0.5452	0.5696	0.5699	0.5478	0.5325
สระแก้ว	0.7029	0.6708	0.6785	0.6414	0.6274	0.6130	0.5547	0.5328
ภาคเหนือ	0.6162	0.5845	0.5595	0.5654	0.5771	0.5484	0.4954	0.4827
เชียงใหม่	0.5949	0.5887	0.5402	0.5362	0.5682	0.5292	0.4767	0.4828
ลำพูน	0.4681	0.4637	0.3787	0.3626	0.4024	0.3745	0.2791	0.2747
ลำปาง	0.5359	0.5144	0.4867	0.4551	0.4832	0.4539	0.3620	0.3358
อุตรดิตถ์	0.5682	0.5237	0.5092	0.5063	0.5052	0.4800	0.4349	0.4133
แพร่	0.4995	0.4568	0.4274	0.4811	0.4843	0.4277	0.3748	0.3356
น่าน	0.4853	0.4511	0.4257	0.4596	0.4832	0.4125	0.3814	0.3820
พะเยา	0.5698	0.5554	0.4842	0.5050	0.5388	0.3892	0.3942	0.3892
เชียงราย	0.6579	0.6325	0.6235	0.6207	0.5769	0.5603	0.5095	0.5125
แม่ฮ่องสอน	0.6279	0.5304	0.5382	0.4926	0.5818	0.5511	0.4981	0.4997
นครสวรรค์	0.7145	0.6433	0.6375	0.6560	0.6923	0.6645	0.6101	0.6013
อุทัยธานี	0.5481	0.5167	0.5829	0.5848	0.6292	0.5782	0.5471	0.5343
กำแพงเพชร	0.6250	0.5878	0.6126	0.6221	0.6379	0.6360	0.5360	0.5098

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.3 ดัชนีย่อยด้านสุขภาพ (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.6614	0.6369	0.6086	0.6163	0.5590	0.6044	0.5745	0.5672
สุโขทัย	0.6759	0.6340	0.6035	0.6183	0.6061	0.5760	0.5099	0.4894
พิษณุโลก	0.6300	0.6103	0.5721	0.5628	0.5933	0.5532	0.4845	0.4578
พิจิตร	0.6368	0.6170	0.6106	0.6247	0.6246	0.5933	0.5366	0.4953
เพชรบูรณ์	0.6975	0.6471	0.6073	0.6288	0.6244	0.6350	0.6136	0.5913
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.6465	0.6204	0.6039	0.6051	0.6107	0.5977	0.5501	0.5342
นครราชสีมา	0.6694	0.6549	0.6153	0.6319	0.6451	0.6278	0.5785	0.5689
บุรีรัมย์	0.5967	0.5673	0.5623	0.5657	0.5784	0.5610	0.5292	0.5293
สุรินทร์	0.4891	0.4329	0.4958	0.5584	0.5476	0.5217	0.5035	0.4899
ศรีสะเกษ	0.6689	0.6412	0.6156	0.6092	0.5992	0.6292	0.5947	0.5796
อุบลราชธานี	0.5994	0.5889	0.5680	0.5849	0.6119	0.6017	0.5308	0.5189
ยโสธร	0.6291	0.5811	0.5910	0.5995	0.5979	0.6016	0.5593	0.5310
ชัยภูมิ	0.5948	0.5890	0.5800	0.5459	0.5635	0.5251	0.5093	0.5016
อำนาจเจริญ	0.6427	0.6479	0.6209	0.6073	0.5856	0.5958	0.5129	0.4801
บึงกาฬ	0.7210	0.6586	0.6845	0.6541	0.6494	0.6268	0.5879	0.5728
หนองบัวลำภู	0.7187	0.7174	0.6592	0.6340	0.6480	0.6750	0.6002	0.6077
ขอนแก่น	0.6348	0.6015	0.5657	0.5561	0.5769	0.5643	0.5127	0.4891
อุดรธานี	0.7226	0.6923	0.6855	0.6554	0.6329	0.6245	0.5884	0.5728
เลย	0.5717	0.5297	0.4881	0.4720	0.5036	0.4823	0.4434	0.4357
หนองคาย	0.7137	0.6621	0.6562	0.6652	0.6766	0.6233	0.5525	0.5242
มหาสารคาม	0.6996	0.6914	0.6811	0.6829	0.6721	0.6442	0.6009	0.5792
ร้อยเอ็ด	0.7061	0.6620	0.6581	0.6398	0.6422	0.6272	0.5651	0.5578
กาฬสินธุ์	0.6506	0.6163	0.6042	0.6055	0.5860	0.5497	0.5170	0.5056
สกลนคร	0.6611	0.6457	0.6085	0.6234	0.6361	0.6305	0.5316	0.4646
นครพนม	0.7461	0.7316	0.6853	0.6692	0.6876	0.7075	0.6432	0.6257
มุกดาหาร	0.6349	0.6337	0.5759	0.6329	0.6244	0.5950	0.5764	0.5664
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.6852	0.6565	0.6468	0.6769	0.6476	0.6287	0.6092	0.5970
นครศรีธรรมราช	0.6650	0.6225	0.5961	0.6175	0.6001	0.5663	0.5225	0.4939
กระบี่	0.7174	0.7282	0.6692	0.6943	0.6617	0.6357	0.6537	0.6529
พังงา	0.7176	0.6645	0.6405	0.6610	0.6827	0.6193	0.6252	0.6398
ภูเก็ต	0.8083	0.7446	0.7642	0.7579	0.7616	0.7443	0.7224	0.7288
สุราษฎร์ธานี	0.6717	0.6701	0.6652	0.6711	0.6585	0.6216	0.5977	0.5824
ระนอง	0.7709	0.7245	0.7439	0.7566	0.6817	0.6980	0.7071	0.7133
ชุมพร	0.7054	0.7057	0.6496	0.6710	0.7146	0.6482	0.6099	0.5915
สงขลา	0.7239	0.6811	0.6692	0.6786	0.6398	0.6345	0.6041	0.5971
สตูล	0.7073	0.6166	0.7067	0.7326	0.6679	0.6120	0.6379	0.6242
ตรัง	0.5962	0.5429	0.5316	0.6080	0.5938	0.5570	0.5369	0.5287
พัทลุง	0.5712	0.5072	0.4952	0.5879	0.5673	0.5321	0.4999	0.4905
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.6839	0.6696	0.6624	0.6745	0.6444	0.6548	0.6361	0.6248
ปัตตานี	0.6975	0.6970	0.7402	0.7912	0.7013	0.7055	0.7464	0.7315
ยะลา	0.6808	0.6739	0.6489	0.6856	0.6103	0.6411	0.6355	0.6287
นราธิวาส	0.7014	0.6814	0.6730	0.7228	0.6729	0.7074	0.6540	0.6351

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.4 ดัชนีย่อยด้านการศึกษา

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วประเทศ	0.5796	0.6108	0.5709	0.5683	0.5275	0.5356	0.5130	0.5282
กรุงเทพมหานคร	0.8600	0.9016	0.8400	0.8139	0.7532	0.7707	0.7154	0.7192
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.6245	0.6600	0.6148	0.6019	0.5826	0.5859	0.5769	0.5504
สมุทรปราการ	0.6242	0.6431	0.6116	0.6030	0.5564	0.6027	0.5817	0.5829
นนทบุรี	0.7248	0.7628	0.7085	0.6047	0.5453	0.5613	0.4854	0.5020
ปทุมธานี	0.6462	0.6861	0.6428	0.5793	0.5594	0.5707	0.5991	0.5114
นครปฐม	0.6913	0.6977	0.6410	0.6480	0.6748	0.6306	0.6210	0.6148
สมุทรสาคร	0.5032	0.5307	0.5065	0.4721	0.4006	0.4770	0.4030	0.4165
พระนครศรีอยุธยา	0.5870	0.6165	0.5785	0.5680	0.5352	0.5183	0.5712	0.5498
อ่างทอง	0.5762	0.5997	0.5707	0.5920	0.5719	0.5835	0.5468	0.5830
ลพบุรี	0.5885	0.6291	0.5979	0.5932	0.5562	0.5780	0.5903	0.5975
สิงห์บุรี	0.5992	0.6235	0.5964	0.6053	0.6074	0.6051	0.5861	0.6450
ชัยนาท	0.4731	0.5109	0.4972	0.4993	0.4927	0.5445	0.5180	0.5394
สระบุรี	0.5909	0.6337	0.5852	0.5525	0.5332	0.5190	0.5485	0.4524
ราชบุรี	0.5584	0.6058	0.5677	0.5515	0.5624	0.5188	0.5000	0.5517
กาญจนบุรี	0.4650	0.4870	0.4528	0.4532	0.4745	0.4324	0.3439	0.2742
สุพรรณบุรี	0.4952	0.5338	0.5057	0.5195	0.5051	0.5022	0.4716	0.4395
สมุทรสงคราม	0.6155	0.6519	0.5674	0.6105	0.6159	0.6098	0.6118	0.5960
เพชรบุรี	0.5820	0.6415	0.6136	0.5997	0.5393	0.5846	0.5406	0.5925
ประจวบคีรีขันธ์	0.5415	0.5746	0.5299	0.5356	0.5309	0.5734	0.5625	0.5388
ภาคตะวันออก	0.5674	0.5966	0.5648	0.5665	0.5293	0.5315	0.5299	0.5602
ชลบุรี	0.7170	0.7719	0.7234	0.6963	0.7008	0.6694	0.6443	0.5521
ระยอง	0.6472	0.6877	0.6355	0.6205	0.5829	0.5966	0.6175	0.5507
จันทบุรี	0.5638	0.5914	0.5485	0.5587	0.5199	0.5413	0.5112	0.4414
ตราด	0.5088	0.5520	0.5175	0.4828	0.4356	0.4787	0.4835	0.4983
ฉะเชิงเทรา	0.5876	0.6135	0.5613	0.5525	0.5622	0.5512	0.5395	0.5809
ปราจีนบุรี	0.5954	0.6325	0.5918	0.5627	0.5378	0.5665	0.5390	0.5709
นครนายก	0.7333	0.6739	0.6453	0.6407	0.6495	0.6281	0.6116	0.5962
สระแก้ว	0.4505	0.4862	0.4483	0.4649	0.4628	0.4827	0.4826	0.5084
ภาคเหนือ	0.5289	0.5601	0.5106	0.5167	0.5035	0.4900	0.4649	0.4843
เชียงใหม่	0.6132	0.6353	0.5722	0.5591	0.5731	0.5511	0.5154	0.4988
ลำพูน	0.6032	0.6361	0.5794	0.5439	0.5592	0.5441	0.5917	0.5739
ลำปาง	0.6154	0.6312	0.5766	0.5892	0.5891	0.5466	0.5652	0.5683
อุตรดิตถ์	0.5582	0.5850	0.5533	0.5751	0.5862	0.5710	0.5532	0.5634
แพร่	0.6022	0.6479	0.6160	0.6042	0.5411	0.5744	0.5130	0.5238
น่าน	0.5582	0.5723	0.5384	0.5598	0.5193	0.5021	0.4977	0.5259
พะเยา	0.5790	0.6137	0.5159	0.5825	0.5214	0.5146	0.4456	0.6055
เชียงราย	0.5139	0.5601	0.4927	0.4790	0.4270	0.4388	0.3703	0.3452
แม่ฮ่องสอน	0.3149	0.3756	0.3431	0.3373	0.3403	0.3415	0.3411	0.3765
นครสวรรค์	0.5058	0.5546	0.5159	0.5337	0.5149	0.5117	0.4901	0.4947
อุทัยธานี	0.4597	0.4921	0.4653	0.4854	0.5098	0.4970	0.4832	0.5112
กำแพงเพชร	0.4437	0.4768	0.4471	0.4682	0.4502	0.3795	0.3900	0.4351

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.4 ดัชนีย่อยด้านการศึกษา (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.4096	0.4311	0.3763	0.3927	0.3928	0.3766	0.3733	0.3908
สุโขทัย	0.5176	0.5460	0.4914	0.5044	0.5144	0.4948	0.4797	0.4910
พิษณุโลก	0.5860	0.5998	0.5751	0.5851	0.5380	0.5203	0.5069	0.5487
พิจิตร	0.4557	0.4932	0.4592	0.4596	0.4618	0.4912	0.4350	0.4844
เพชรบูรณ์	0.4612	0.4865	0.4505	0.4521	0.4417	0.4463	0.4340	0.4747
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.4975	0.5276	0.4951	0.4950	0.4764	0.4946	0.4623	0.4801
นครราชสีมา	0.5203	0.5431	0.5119	0.4847	0.4689	0.4780	0.4559	0.4643
บุรีรัมย์	0.4827	0.4914	0.4576	0.4563	0.4416	0.4901	0.4755	0.5010
สุรินทร์	0.4461	0.5014	0.4745	0.4710	0.4387	0.4515	0.4863	0.4877
ศรีสะเกษ	0.4776	0.5119	0.4693	0.4636	0.4409	0.4231	0.3970	0.4071
อุบลราชธานี	0.4663	0.5085	0.4575	0.4574	0.4634	0.4604	0.4519	0.4895
ยโสธร	0.5242	0.5623	0.5419	0.5609	0.5526	0.6088	0.5540	0.6100
ชัยภูมิ	0.4592	0.4943	0.4619	0.4406	0.4382	0.4715	0.4537	0.4559
อำนาจเจริญ	0.4966	0.5190	0.4874	0.4949	0.4777	0.4987	0.4037	0.5352
บึงกาฬ	0.4752	0.4781	0.4590	0.4681	0.4575	0.4893	0.4738	0.4943
หนองบัวลำภู	0.4261	0.4518	0.4338	0.4362	0.4579	0.4549	0.2971	0.2811
ขอนแก่น	0.5915	0.6227	0.5793	0.6109	0.6073	0.6192	0.5154	0.5541
อุดรธานี	0.5004	0.5572	0.5324	0.5516	0.4972	0.5108	0.5088	0.5320
เลย	0.4826	0.5131	0.4823	0.4863	0.4383	0.4854	0.4782	0.5408
หนองคาย	0.5045	0.5213	0.5150	0.5009	0.4932	0.5251	0.5048	0.5291
มหาสารคาม	0.5282	0.5628	0.5207	0.5584	0.5176	0.5473	0.4777	0.5203
ร้อยเอ็ด	0.5143	0.5207	0.4985	0.5243	0.5148	0.5365	0.4996	0.4487
กาฬสินธุ์	0.4806	0.5306	0.4929	0.4942	0.4868	0.4970	0.4893	0.5233
สกลนคร	0.4957	0.5073	0.4856	0.4330	0.4040	0.4316	0.3993	0.3478
นครพนม	0.4717	0.4929	0.4602	0.4577	0.4412	0.4685	0.4639	0.4986
มุกดาหาร	0.4948	0.5279	0.4799	0.5077	0.4663	0.4709	0.3694	0.4091
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.5307	0.5528	0.5234	0.5181	0.4586	0.4817	0.4852	0.5096
นครศรีธรรมราช	0.5657	0.5887	0.5572	0.5275	0.4830	0.5509	0.5631	0.5797
กระบี่	0.4936	0.5266	0.5010	0.5238	0.5207	0.5295	0.5278	0.5423
พังงา	0.4904	0.5397	0.5065	0.5104	0.4807	0.5099	0.4998	0.5357
ภูเก็ต	0.6853	0.7226	0.6812	0.7007	0.6836	0.6002	0.5346	0.4861
สุราษฎร์ธานี	0.5118	0.5711	0.5503	0.5568	0.4987	0.5069	0.4514	0.5010
ระนอง	0.4880	0.5123	0.5012	0.4868	0.4842	0.4417	0.5061	0.5191
ชุมพร	0.5459	0.5759	0.5387	0.5384	0.4973	0.4867	0.5036	0.5574
สงขลา	0.6332	0.6449	0.6098	0.6158	0.5848	0.5214	0.5369	0.5745
สตูล	0.5073	0.5362	0.5147	0.5234	0.4894	0.5044	0.5068	0.5579
ตรัง	0.5736	0.6076	0.5714	0.5809	0.5407	0.5676	0.5719	0.5774
พัทลุง	0.5564	0.5856	0.5507	0.5778	0.5504	0.5440	0.5545	0.5669
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.5777	0.6138	0.5780	0.5702	0.5437	0.5469	0.5670	0.5469
ปัตตานี	0.4555	0.4526	0.4241	0.3964	0.3509	0.3298	0.3444	0.3541
ยะลา	0.4585	0.4679	0.4566	0.4363	0.3708	0.4505	0.4527	0.4861
นราธิวาส	0.3634	0.3742	0.3479	0.3347	0.2618	0.3583	0.3461	0.3060

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.5 ดัชนีย่อยด้านชีวิตการทำงาน

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วราชอาณาจักร	0.7101	0.7250	0.7330	0.7049	0.7341	0.7699	0.7790	0.7771
กรุงเทพมหานคร	0.8284	0.8451	0.8534	0.8196	0.8287	0.8799	0.8912	0.8868
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.7687	0.7809	0.7838	0.7623	0.8166	0.8349	0.8375	0.8289
สมุทรปราการ	0.7101	0.7207	0.7287	0.7048	0.7535	0.7830	0.7902	0.7697
นนทบุรี	0.7298	0.7557	0.7558	0.7266	0.7626	0.7769	0.7905	0.7830
ปทุมธานี	0.7383	0.7589	0.7620	0.7208	0.7938	0.7938	0.7900	0.7691
นครปฐม	0.7370	0.7488	0.7442	0.7165	0.7925	0.7910	0.7888	0.7850
สมุทรสาคร	0.7654	0.8062	0.7759	0.7280	0.7830	0.8135	0.8034	0.8084
พระนครศรีอยุธยา	0.7948	0.8240	0.8050	0.7952	0.8728	0.8632	0.8558	0.8460
อ่างทอง	0.6907	0.7003	0.6987	0.6594	0.7606	0.7932	0.8094	0.8119
ลพบุรี	0.6970	0.7116	0.7089	0.6597	0.7368	0.7818	0.7729	0.7890
สิงห์บุรี	0.6613	0.7006	0.7066	0.7012	0.7346	0.7821	0.7891	0.8149
ชัยนาท	0.6476	0.6648	0.6710	0.5476	0.6180	0.6549	0.6852	0.7261
สระบุรี	0.7157	0.7200	0.7236	0.6965	0.7834	0.7760	0.7995	0.8188
ราชบุรี	0.6953	0.7253	0.7243	0.6758	0.7680	0.8055	0.7983	0.8122
กาญจนบุรี	0.6982	0.7114	0.6989	0.6372	0.7212	0.7818	0.7892	0.7810
สุพรรณบุรี	0.6981	0.7085	0.7121	0.7030	0.7861	0.7912	0.7917	0.7881
สมุทรสงคราม	0.7586	0.7596	0.7518	0.7326	0.7791	0.8356	0.8317	0.8242
เพชรบุรี	0.7098	0.7266	0.7167	0.7004	0.7441	0.8087	0.8152	0.8247
ประจวบคีรีขันธ์	0.7238	0.7311	0.7390	0.7174	0.7942	0.8403	0.8239	0.8146
ภาคตะวันออก	0.6452	0.6718	0.6778	0.6338	0.6374	0.7009	0.7136	0.7202
ชลบุรี	0.8160	0.8374	0.8444	0.8167	0.8888	0.9434	0.9229	0.9019
ระยอง	0.8205	0.8470	0.8386	0.8285	0.8966	0.8628	0.8648	0.8769
จันทบุรี	0.7285	0.7316	0.7194	0.7124	0.7020	0.7400	0.7470	0.7490
ตราด	0.7339	0.7281	0.7331	0.7255	0.7269	0.7525	0.7150	0.7349
ฉะเชิงเทรา	0.7619	0.7659	0.7830	0.7419	0.8343	0.8299	0.8332	0.8216
ปราจีนบุรี	0.7527	0.7447	0.7453	0.7233	0.7807	0.7848	0.7954	0.7782
นครนายก	0.7085	0.7225	0.7467	0.7365	0.7879	0.7413	0.8303	0.8307
สระแก้ว	0.6647	0.6724	0.6708	0.6598	0.6930	0.7065	0.7189	0.7050
ภาคเหนือ	0.6879	0.6945	0.7139	0.6979	0.7047	0.7205	0.7329	0.7374
เชียงใหม่	0.6881	0.7061	0.7253	0.6809	0.6914	0.6840	0.7265	0.7456
ลำพูน	0.7551	0.7801	0.7875	0.7750	0.7742	0.7907	0.7943	0.8022
ลำปาง	0.6851	0.7049	0.7268	0.7208	0.7001	0.7101	0.7249	0.7460
อุตรดิตถ์	0.6405	0.6577	0.7072	0.6966	0.7104	0.7487	0.7514	0.7248
แพร่	0.6787	0.6602	0.7033	0.6956	0.6871	0.7133	0.7077	0.7245
น่าน	0.7164	0.7405	0.7395	0.7571	0.7538	0.7484	0.7504	0.7504
พะเยา	0.6993	0.7385	0.7537	0.7500	0.7320	0.7674	0.7875	0.8017
เชียงราย	0.7125	0.7164	0.7214	0.7007	0.6837	0.7182	0.7392	0.7242
แม่ฮ่องสอน	0.7437	0.7482	0.7657	0.7646	0.7677	0.7530	0.7409	0.7690
นครสวรรค์	0.6657	0.6764	0.6983	0.7006	0.6745	0.7101	0.7246	0.7269
อุทัยธานี	0.7121	0.7031	0.7304	0.7284	0.7496	0.7293	0.7413	0.7374
กำแพงเพชร	0.6621	0.6760	0.6828	0.6636	0.6325	0.6723	0.6646	0.6835

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.5 ดัชนีย่อยด้านชีวิตการทำงาน (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.7281	0.7501	0.7491	0.7349	0.8279	0.8343	0.8314	0.8048
สุโขทัย	0.6494	0.6447	0.6605	0.6281	0.6154	0.6473	0.6630	0.6504
พิษณุโลก	0.7150	0.6931	0.7097	0.6873	0.7103	0.7206	0.7207	0.7287
พิจิตร	0.6557	0.6844	0.7150	0.6880	0.6985	0.6830	0.7089	0.7284
เพชรบูรณ์	0.6778	0.6698	0.6904	0.6947	0.7991	0.8127	0.8153	0.8135
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.6737	0.6776	0.7061	0.6843	0.6948	0.7315	0.7382	0.7362
นครราชสีมา	0.6625	0.6747	0.6928	0.6630	0.7885	0.8175	0.8148	0.8163
บุรีรัมย์	0.5242	0.4322	0.5635	0.5157	0.5064	0.6194	0.6445	0.6732
สุรินทร์	0.6940	0.6965	0.7180	0.6792	0.6689	0.7146	0.7232	0.7330
ศรีสะเกษ	0.6938	0.7267	0.7281	0.7238	0.6967	0.6961	0.7169	0.7179
อุบลราชธานี	0.6611	0.6943	0.7279	0.7290	0.6919	0.7544	0.7529	0.7325
ยโสธร	0.7334	0.7251	0.7353	0.7120	0.7439	0.7418	0.7371	0.7414
ชัยภูมิ	0.7107	0.7356	0.7534	0.7601	0.7566	0.7534	0.7450	0.7565
อำนาจเจริญ	0.7420	0.7475	0.7711	0.7658	0.7265	0.7800	0.7615	0.7577
บึงกาฬ	0.6967	0.6968	0.7148	0.6615	0.7027	0.7484	0.7365	0.7304
หนองบัวลำภู	0.6846	0.6867	0.7125	0.6483	0.6616	0.7196	0.7177	0.7107
ขอนแก่น	0.6933	0.7118	0.7167	0.6897	0.7170	0.7368	0.7607	0.7510
อุดรธานี	0.6851	0.6998	0.7382	0.7405	0.6949	0.7298	0.7373	0.7293
เลย	0.7293	0.7415	0.7618	0.7473	0.7554	0.7674	0.7685	0.7737
หนองคาย	0.7088	0.7022	0.7186	0.7083	0.6930	0.7325	0.7339	0.7032
มหาสารคาม	0.6983	0.7203	0.7318	0.7091	0.7195	0.7156	0.7470	0.7429
ร้อยเอ็ด	0.6981	0.6873	0.7058	0.6316	0.6205	0.7156	0.7348	0.7131
กาฬสินธุ์	0.7180	0.7326	0.7429	0.7324	0.7582	0.7363	0.7693	0.7557
สกลนคร	0.7325	0.7441	0.7541	0.7099	0.7075	0.7450	0.7244	0.7159
นครพนม	0.6715	0.6877	0.6803	0.6872	0.6270	0.6818	0.7259	0.7239
มุกดาหาร	0.7320	0.7375	0.7560	0.7488	0.7431	0.7473	0.7147	0.7091
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.6384	0.6589	0.6705	0.6209	0.6459	0.7092	0.7259	0.7320
นครศรีธรรมราช	0.5859	0.6183	0.6154	0.6415	0.5882	0.6529	0.6537	0.6722
กระบี่	0.6565	0.6785	0.6833	0.6250	0.6112	0.6864	0.7217	0.7167
พังงา	0.5606	0.6596	0.6870	0.5453	0.4722	0.5608	0.6487	0.7475
ภูเก็ต	0.7701	0.7985	0.7934	0.5238	0.4522	0.7030	0.7840	0.7998
สุราษฎร์ธานี	0.6853	0.7080	0.7030	0.6790	0.6803	0.7097	0.7223	0.7249
ระนอง	0.7607	0.7592	0.7522	0.7259	0.7292	0.7575	0.7591	0.7336
ชุมพร	0.7110	0.7178	0.7158	0.7229	0.7297	0.7519	0.7490	0.7302
สงขลา	0.6313	0.6349	0.6645	0.6314	0.7216	0.7718	0.7758	0.7811
สตูล	0.5717	0.5855	0.6257	0.5675	0.5436	0.6125	0.6240	0.6289
ตรัง	0.6540	0.6412	0.6645	0.6405	0.6502	0.6837	0.6812	0.6311
พัทลุง	0.5948	0.6489	0.6693	0.6385	0.6443	0.6757	0.6619	0.6742
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.7215	0.7405	0.7342	0.6987	0.7745	0.7905	0.7987	0.8079
ปัตตานี	0.6078	0.6010	0.6307	0.5066	0.6139	0.7536	0.7952	0.7862
ยะลา	0.6577	0.6814	0.6871	0.6869	0.8564	0.8377	0.8513	0.8652
นราธิวาส	0.6073	0.5908	0.6477	0.5695	0.7085	0.7153	0.7668	0.7784

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.6 ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วราชอาณาจักร	0.7101	0.7250	0.7330	0.7049	0.7341	0.7699	0.7790	0.7771
กรุงเทพมหานคร	0.8284	0.8451	0.8534	0.8196	0.8287	0.8799	0.8912	0.8868
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.7687	0.7809	0.7838	0.7623	0.8166	0.8349	0.8375	0.8289
สมุทรปราการ	0.7101	0.7207	0.7287	0.7048	0.7535	0.7830	0.7902	0.7697
นนทบุรี	0.7298	0.7557	0.7558	0.7266	0.7626	0.7769	0.7905	0.7830
ปทุมธานี	0.7383	0.7589	0.7620	0.7208	0.7938	0.7938	0.7900	0.7691
นครปฐม	0.7370	0.7488	0.7442	0.7165	0.7925	0.7910	0.7888	0.7850
สมุทรสาคร	0.7654	0.8062	0.7759	0.7280	0.7830	0.8135	0.8034	0.8084
พระนครศรีอยุธยา	0.7948	0.8240	0.8050	0.7952	0.8728	0.8632	0.8558	0.8460
อ่างทอง	0.6907	0.7003	0.6987	0.6594	0.7606	0.7932	0.8094	0.8119
ลพบุรี	0.6970	0.7116	0.7089	0.6597	0.7368	0.7818	0.7729	0.7890
สิงห์บุรี	0.6613	0.7006	0.7066	0.7012	0.7346	0.7821	0.7891	0.8149
ชัยนาท	0.6476	0.6648	0.6710	0.5476	0.6180	0.6549	0.6852	0.7261
สระบุรี	0.7157	0.7200	0.7236	0.6965	0.7834	0.7760	0.7995	0.8188
ราชบุรี	0.6953	0.7253	0.7243	0.6758	0.7680	0.8055	0.7983	0.8122
กาญจนบุรี	0.6982	0.7114	0.6989	0.6372	0.7212	0.7818	0.7892	0.7810
สุพรรณบุรี	0.6981	0.7085	0.7121	0.7030	0.7861	0.7912	0.7917	0.7881
สมุทรสงคราม	0.7586	0.7596	0.7518	0.7326	0.7791	0.8356	0.8317	0.8242
เพชรบุรี	0.7098	0.7266	0.7167	0.7004	0.7441	0.8087	0.8152	0.8247
ประจวบคีรีขันธ์	0.7238	0.7311	0.7390	0.7174	0.7942	0.8403	0.8239	0.8146
ภาคตะวันออก	0.6452	0.6718	0.6778	0.6338	0.6374	0.7009	0.7136	0.7202
ชลบุรี	0.8160	0.8374	0.8444	0.8167	0.8888	0.9434	0.9229	0.9019
ระยอง	0.8205	0.8470	0.8386	0.8285	0.8966	0.8628	0.8648	0.8769
จันทบุรี	0.7285	0.7316	0.7194	0.7124	0.7020	0.7400	0.7470	0.7490
ตราด	0.7339	0.7281	0.7331	0.7255	0.7269	0.7525	0.7150	0.7349
ฉะเชิงเทรา	0.7619	0.7659	0.7830	0.7419	0.8343	0.8299	0.8332	0.8216
ปราจีนบุรี	0.7527	0.7447	0.7453	0.7233	0.7807	0.7848	0.7954	0.7782
นครนายก	0.7085	0.7225	0.7467	0.7365	0.7879	0.7413	0.8303	0.8307
สระแก้ว	0.6647	0.6724	0.6708	0.6598	0.6930	0.7065	0.7189	0.7050
ภาคเหนือ	0.6879	0.6945	0.7139	0.6979	0.7047	0.7205	0.7329	0.7374
เชียงใหม่	0.6881	0.7061	0.7253	0.6809	0.6914	0.6840	0.7265	0.7456
ลำพูน	0.7551	0.7801	0.7875	0.7750	0.7742	0.7907	0.7943	0.8022
ลำปาง	0.6851	0.7049	0.7268	0.7208	0.7001	0.7101	0.7249	0.7460
อุตรดิตถ์	0.6405	0.6577	0.7072	0.6966	0.7104	0.7487	0.7514	0.7248
แพร่	0.6787	0.6602	0.7033	0.6956	0.6871	0.7133	0.7077	0.7245
น่าน	0.7164	0.7405	0.7395	0.7571	0.7538	0.7484	0.7504	0.7504
พะเยา	0.6993	0.7385	0.7537	0.7500	0.7320	0.7674	0.7875	0.8017
เชียงราย	0.7125	0.7164	0.7214	0.7007	0.6837	0.7182	0.7392	0.7242
แม่ฮ่องสอน	0.7437	0.7482	0.7657	0.7646	0.7677	0.7530	0.7409	0.7690
นครสวรรค์	0.6657	0.6764	0.6983	0.7006	0.6745	0.7101	0.7246	0.7269
อุทัยธานี	0.7121	0.7031	0.7304	0.7284	0.7496	0.7293	0.7413	0.7374
กำแพงเพชร	0.6621	0.6760	0.6828	0.6636	0.6325	0.6723	0.6646	0.6835

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.6 ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.5780	0.5907	0.6364	0.6206	0.6307	0.6019	0.6904	0.6695
สุโขทัย	0.6138	0.6276	0.6760	0.6662	0.6619	0.6701	0.7351	0.6794
พิษณุโลก	0.6401	0.6654	0.6679	0.7057	0.7616	0.7054	0.7092	0.7021
พิจิตร	0.7234	0.7579	0.7806	0.7777	0.7524	0.7912	0.8365	0.8039
เพชรบูรณ์	0.7108	0.6901	0.6873	0.6542	0.6715	0.6695	0.6799	0.6678
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.5729	0.5887	0.6155	0.5961	0.6123	0.6196	0.6542	0.6454
นครราชสีมา	0.6016	0.6079	0.6247	0.5758	0.6088	0.6326	0.6350	0.6747
บุรีรัมย์	0.5685	0.5572	0.5861	0.5265	0.5379	0.5844	0.6316	0.6317
สุรินทร์	0.5194	0.5083	0.5538	0.4989	0.5425	0.5335	0.6076	0.5634
ศรีสะเกษ	0.5821	0.5673	0.6212	0.5892	0.5811	0.6188	0.6736	0.6304
อุบลราชธานี	0.5317	0.6027	0.6067	0.5662	0.5498	0.5580	0.6027	0.5266
ยโสธร	0.5381	0.5771	0.5984	0.6491	0.6806	0.6213	0.6358	0.6324
ชัยภูมิ	0.6725	0.6581	0.6966	0.6749	0.6729	0.7085	0.6984	0.6859
อำนาจเจริญ	0.5172	0.5210	0.6205	0.5573	0.6341	0.6200	0.6049	0.6253
บึงกาฬ	0.5466	0.5616	0.5729	0.5826	0.6629	0.6522	0.6726	0.6664
หนองบัวลำภู	0.5507	0.5192	0.5737	0.5897	0.5898	0.5377	0.5652	0.5717
ขอนแก่น	0.6364	0.6395	0.6838	0.6836	0.6997	0.6762	0.7237	0.7017
อุดรธานี	0.5912	0.5827	0.6114	0.6159	0.6068	0.6469	0.6918	0.6986
เลย	0.7307	0.7556	0.7338	0.7986	0.7958	0.7991	0.7734	0.7819
หนองคาย	0.7041	0.6641	0.6830	0.6978	0.6896	0.6677	0.7019	0.6963
มหาสารคาม	0.5249	0.5510	0.5731	0.5615	0.5680	0.5717	0.6655	0.6345
ร้อยเอ็ด	0.6655	0.6774	0.7290	0.7339	0.7616	0.7749	0.7753	0.7638
กาฬสินธุ์	0.5690	0.5919	0.5821	0.5832	0.5674	0.5757	0.6796	0.6796
สกลนคร	0.5779	0.5593	0.6202	0.6036	0.6254	0.5884	0.6090	0.6388
นครพนม	0.5121	0.6082	0.6116	0.5595	0.6021	0.5980	0.6466	0.6285
มุกดาหาร	0.4223	0.5900	0.6296	0.5863	0.6413	0.5652	0.6183	0.6174
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.6284	0.6314	0.6627	0.6473	0.6318	0.6578	0.6747	0.6579
นครศรีธรรมราช	0.6219	0.6391	0.6621	0.6769	0.6626	0.6769	0.6762	0.6296
กระบี่	0.6392	0.6301	0.6630	0.6572	0.5959	0.6349	0.6681	0.6076
พังงา	0.7583	0.7569	0.7951	0.7726	0.7315	0.7241	0.7779	0.7902
ภูเก็ต	0.8215	0.7372	0.7654	0.6827	0.6468	0.7079	0.7476	0.7377
สุราษฎร์ธานี	0.6718	0.6796	0.6736	0.7177	0.6692	0.6945	0.7012	0.7363
ระนอง	0.6438	0.6195	0.6282	0.5826	0.5933	0.6872	0.6889	0.6808
ชุมพร	0.6570	0.7450	0.7869	0.7616	0.7492	0.7617	0.7933	0.7669
สงขลา	0.7040	0.6955	0.7542	0.7271	0.7098	0.7325	0.7769	0.7490
สตูล	0.6853	0.6465	0.6319	0.6934	0.6442	0.6425	0.6664	0.6680
ตรัง	0.6370	0.6057	0.6211	0.6370	0.6572	0.6178	0.6356	0.6604
พัทลุง	0.5746	0.5855	0.6504	0.6414	0.6368	0.6410	0.6676	0.6439
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.6792	0.6687	0.6956	0.6963	0.6964	0.7139	0.7178	0.7238
ปัตตานี	0.4552	0.4619	0.4776	0.4281	0.5351	0.5464	0.5985	0.5734
ยะลา	0.7362	0.7216	0.7637	0.7085	0.6684	0.6895	0.7139	0.6246
นราธิวาส	0.5754	0.6095	0.6661	0.6542	0.6510	0.6760	0.6510	0.6591

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.7 ดัชนีย่อยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วราชอาณาจักร	0.6295	0.6444	0.6448	0.6401	0.6466	0.6271	0.6247	0.6292
กรุงเทพมหานคร	0.4871	0.4844	0.5089	0.4799	0.4878	0.4543	0.4347	0.4660
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.5820	0.5880	0.5981	0.5957	0.6082	0.5864	0.5578	0.5766
สมุทรปราการ	0.4327	0.4353	0.4710	0.4950	0.4631	0.4947	0.4900	0.4669
นนทบุรี	0.5514	0.5713	0.5734	0.5659	0.5593	0.5948	0.5188	0.5506
ปทุมธานี	0.5097	0.5483	0.5733	0.5678	0.5474	0.5316	0.5440	0.5295
นครปฐม	0.5137	0.5536	0.5819	0.5384	0.5379	0.5185	0.5244	0.5614
สมุทรสาคร	0.3772	0.4089	0.4109	0.3932	0.4119	0.3753	0.2946	0.3666
พระนครศรีอยุธยา	0.5680	0.6213	0.6377	0.6000	0.6186	0.5877	0.5860	0.6168
อ่างทอง	0.6752	0.6980	0.7107	0.6860	0.6969	0.7058	0.6815	0.6949
ลพบุรี	0.6997	0.7051	0.7061	0.7041	0.6819	0.6706	0.6722	0.6872
สิงห์บุรี	0.6940	0.6901	0.6706	0.6965	0.6667	0.6540	0.6491	0.6904
ชัยนาท	0.6634	0.6732	0.6723	0.6499	0.6660	0.6649	0.6652	0.6746
สระบุรี	0.6310	0.6321	0.6245	0.6089	0.6312	0.6070	0.6310	0.6405
ราชบุรี	0.6085	0.6120	0.6217	0.6332	0.6282	0.6147	0.5777	0.6136
กาญจนบุรี	0.7755	0.7928	0.8100	0.7732	0.7853	0.7827	0.7538	0.7553
สุพรรณบุรี	0.7099	0.7231	0.7317	0.7219	0.7274	0.6875	0.7072	0.7285
สมุทรสงคราม	0.5783	0.5878	0.5958	0.6045	0.6189	0.6185	0.5767	0.5935
เพชรบุรี	0.6684	0.6746	0.6878	0.7057	0.6641	0.6838	0.6785	0.6809
ประจวบคีรีขันธ์	0.6433	0.6682	0.6460	0.6517	0.6671	0.6559	0.6374	0.6250
ภาคตะวันออก	0.6318	0.6539	0.6642	0.6327	0.6594	0.6376	0.6372	0.6087
ชลบุรี	0.5179	0.5078	0.5303	0.5271	0.5480	0.5262	0.4866	0.4891
ระยอง	0.5436	0.5514	0.5527	0.5446	0.5424	0.5057	0.4921	0.5278
จันทบุรี	0.6689	0.6723	0.6760	0.6694	0.6512	0.6648	0.6337	0.6624
ตราด	0.6336	0.6387	0.5737	0.6463	0.6314	0.6076	0.6145	0.6091
ฉะเชิงเทรา	0.5734	0.5833	0.6025	0.6089	0.6382	0.6028	0.5547	0.6068
ปราจีนบุรี	0.6360	0.6651	0.6805	0.6636	0.6714	0.6403	0.5991	0.6311
นครนายก	0.6230	0.6495	0.6550	0.6560	0.6830	0.6717	0.6930	0.6614
สระแก้ว	0.7445	0.7880	0.7822	0.7647	0.7875	0.7907	0.8057	0.7950
ภาคเหนือ	0.6953	0.7115	0.7014	0.6988	0.7059	0.6909	0.6961	0.6967
เชียงใหม่	0.6193	0.6069	0.6207	0.6128	0.6288	0.5581	0.6078	0.5575
ลำพูน	0.7042	0.6984	0.6876	0.6883	0.6893	0.6475	0.6649	0.6856
ลำปาง	0.7410	0.7387	0.7552	0.7492	0.7481	0.7291	0.7187	0.7439
อุตรดิตถ์	0.9021	0.9181	0.9113	0.8820	0.8802	0.8744	0.8427	0.8969
แพร่	0.7197	0.7206	0.7279	0.7225	0.7363	0.7298	0.7095	0.7009
น่าน	0.7128	0.6891	0.6981	0.6885	0.7174	0.6787	0.7020	0.7131
พะเยา	0.7253	0.7078	0.7213	0.7243	0.7134	0.7252	0.7162	0.6942
เชียงราย	0.6591	0.7006	0.6758	0.6859	0.6898	0.6764	0.6548	0.6885
แม่ฮ่องสอน	0.5470	0.6276	0.3711	0.3715	0.5560	0.5796	0.5510	0.5586
นครสวรรค์	0.6878	0.7393	0.7339	0.7121	0.6982	0.7054	0.7236	0.7482
อุทัยธานี	0.7015	0.7752	0.7518	0.7051	0.7551	0.7368	0.7326	0.7714
กำแพงเพชร	0.6793	0.7565	0.7355	0.7236	0.7256	0.7172	0.7119	0.7357

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.7 ดัชนีย่อยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.8815	0.8659	0.8255	0.8450	0.8097	0.8176	0.8168	0.7958
สุโขทัย	0.6650	0.6921	0.6837	0.7030	0.6906	0.7069	0.7043	0.7017
พิษณุโลก	0.6712	0.6975	0.6965	0.7101	0.7318	0.7192	0.7133	0.7010
พิจิตร	0.7062	0.7218	0.6840	0.7169	0.7204	0.7481	0.7349	0.7406
เพชรบูรณ์	0.7335	0.7196	0.7301	0.7012	0.6996	0.7116	0.7126	0.6945
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.7227	0.7355	0.7292	0.7352	0.7395	0.7297	0.7293	0.7377
นครราชสีมา	0.6995	0.7205	0.6902	0.6886	0.7272	0.7150	0.7186	0.7214
บุรีรัมย์	0.7606	0.7552	0.7475	0.7221	0.7460	0.7072	0.7410	0.7434
สุรินทร์	0.7399	0.7307	0.7331	0.7396	0.7365	0.7391	0.7446	0.7400
ศรีสะเกษ	0.7136	0.7362	0.7140	0.7423	0.7240	0.7327	0.7384	0.7408
อุบลราชธานี	0.7333	0.7268	0.7433	0.7429	0.7501	0.7232	0.7419	0.7478
ยโสธร	0.7034	0.7280	0.7083	0.7479	0.7386	0.7369	0.7414	0.7428
ชัยภูมิ	0.7943	0.7931	0.8213	0.8197	0.7980	0.8210	0.8375	0.8621
อำนาจเจริญ	0.7388	0.7283	0.7373	0.7413	0.7420	0.7270	0.7354	0.7334
บึงกาฬ	0.7572	0.7421	0.7485	0.7526	0.7589	0.7490	0.7353	0.7472
หนองบัวลำภู	0.7410	0.7617	0.7599	0.7275	0.7432	0.7275	0.7296	0.7523
ขอนแก่น	0.6712	0.7156	0.6670	0.7071	0.7043	0.6979	0.6883	0.7021
อุดรธานี	0.7215	0.7183	0.7316	0.7367	0.7378	0.7332	0.7028	0.7102
เลย	0.6847	0.7224	0.7374	0.7473	0.7471	0.7153	0.7210	0.7452
หนองคาย	0.7334	0.7227	0.7322	0.7321	0.7266	0.7282	0.7309	0.7290
มหาสารคาม	0.7156	0.7312	0.7179	0.7192	0.7221	0.6847	0.6665	0.6849
ร้อยเอ็ด	0.7518	0.7442	0.7484	0.7449	0.7527	0.7500	0.7402	0.7417
กาฬสินธุ์	0.7802	0.7555	0.7357	0.7605	0.7517	0.7532	0.7187	0.7430
สกลนคร	0.6600	0.7245	0.7371	0.7468	0.7379	0.7311	0.7314	0.7412
นครพนม	0.7257	0.7255	0.7307	0.7142	0.7227	0.7322	0.7332	0.7361
มุกดาหาร	0.6972	0.7340	0.7057	0.7705	0.7832	0.7524	0.7577	0.7723
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.6372	0.6640	0.6688	0.6454	0.6681	0.6427	0.6469	0.6173
นครศรีธรรมราช	0.6797	0.7012	0.7026	0.5920	0.6929	0.6587	0.6952	0.6573
กระบี่	0.6621	0.6552	0.6841	0.6828	0.6706	0.6854	0.5828	0.6607
พังงา	0.6740	0.6817	0.6704	0.6525	0.6757	0.6720	0.6577	0.6882
ภูเก็ต	0.5461	0.5581	0.5655	0.5490	0.5769	0.5544	0.5020	0.5494
สุราษฎร์ธานี	0.6331	0.6632	0.6444	0.6302	0.6513	0.6278	0.6370	0.6304
ระนอง	0.6263	0.6036	0.6310	0.6157	0.6284	0.6020	0.5451	0.6196
ชุมพร	0.6602	0.6270	0.6700	0.6738	0.6462	0.6392	0.6264	0.5810
สงขลา	0.5960	0.6197	0.6356	0.6537	0.6264	0.6249	0.6154	0.5208
สตูล	0.6831	0.6854	0.7070	0.7080	0.6883	0.6822	0.6800	0.6671
ตรัง	0.6494	0.6744	0.6873	0.6600	0.6873	0.6611	0.6750	0.6885
พัทลุง	0.5794	0.7029	0.7257	0.6362	0.7225	0.6607	0.7325	0.5884
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.6405	0.6596	0.6627	0.6460	0.6507	0.6322	0.6356	0.6550
ปัตตานี	0.6448	0.6758	0.6639	0.6891	0.6887	0.6761	0.7071	0.6870
ยะลา	0.6577	0.7591	0.7547	0.7389	0.7476	0.7263	0.7429	0.6656
นราธิวาส	0.6953	0.7065	0.6822	0.6864	0.7100	0.6380	0.6559	0.6383

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.8 ดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วราชอาณาจักร	0.6426	0.6633	0.6521	0.6721	0.6613	0.6575	0.6240	0.5894
กรุงเทพมหานคร	0.5584	0.5778	0.6022	0.6382	0.6059	0.5815	0.5684	0.5564
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.6029	0.6376	0.6573	0.6331	0.6604	0.6772	0.6281	0.6212
สมุทรปราการ	0.6470	0.6764	0.6090	0.6436	0.6778	0.6243	0.6049	0.5938
นนทบุรี	0.6676	0.7372	0.7611	0.7022	0.6643	0.7264	0.6891	0.6449
ปทุมธานี	0.6468	0.7175	0.6828	0.7273	0.7187	0.6956	0.6094	0.5970
นครปฐม	0.5930	0.6293	0.6260	0.6771	0.6026	0.6604	0.5778	0.4944
สมุทรสาคร	0.7009	0.7521	0.7305	0.7641	0.7749	0.7417	0.7044	0.7334
พระนครศรีอยุธยา	0.5934	0.6542	0.6866	0.6674	0.6547	0.6794	0.6190	0.5565
อ่างทอง	0.4954	0.5594	0.6093	0.5822	0.5791	0.4998	0.4868	0.3929
ลพบุรี	0.5930	0.6501	0.6093	0.7118	0.6981	0.6495	0.6006	0.5141
สิงห์บุรี	0.4988	0.4967	0.5840	0.5859	0.5852	0.6123	0.5129	0.4445
ชัยนาท	0.6184	0.6119	0.5412	0.6102	0.6224	0.5767	0.6017	0.5175
สระบุรี	0.6014	0.5919	0.6257	0.6082	0.5709	0.5836	0.5577	0.5418
ราชบุรี	0.6145	0.6250	0.6506	0.5916	0.5473	0.6434	0.5474	0.5300
กาญจนบุรี	0.6235	0.5944	0.6037	0.6251	0.6119	0.5972	0.4902	0.4617
สุพรรณบุรี	0.5696	0.6236	0.5619	0.6872	0.6812	0.7116	0.6734	0.6179
สมุทรสงคราม	0.5422	0.5982	0.6097	0.6165	0.5692	0.5471	0.4652	0.4652
เพชรบุรี	0.5055	0.4626	0.5422	0.5200	0.5214	0.5975	0.4913	0.4878
ประจวบคีรีขันธ์	0.6130	0.5783	0.5983	0.6347	0.5482	0.5900	0.5705	0.4904
ภาคตะวันออก	0.5818	0.6228	0.6198	0.6498	0.6443	0.6456	0.6197	0.5618
ชลบุรี	0.6370	0.6839	0.6981	0.6439	0.7366	0.7250	0.6200	0.7147
ระยอง	0.6413	0.6502	0.6206	0.6266	0.6711	0.7658	0.7019	0.6166
จันทบุรี	0.6417	0.6463	0.6470	0.6216	0.6437	0.6524	0.6913	0.5749
ตราด	0.5138	0.6705	0.5717	0.5838	0.5979	0.5808	0.6316	0.5201
ฉะเชิงเทรา	0.6176	0.6237	0.6866	0.6798	0.5860	0.6515	0.5748	0.6198
ปราจีนบุรี	0.5369	0.5338	0.6169	0.6179	0.6243	0.5707	0.5445	0.5052
นครนายก	0.5970	0.6036	0.5775	0.5411	0.5930	0.5666	0.6384	0.5732
สระแก้ว	0.4814	0.5704	0.6690	0.6399	0.6270	0.6282	0.5972	0.5526
ภาคเหนือ	0.6235	0.6564	0.6352	0.6660	0.6445	0.6356	0.6058	0.5445
เชียงใหม่	0.5513	0.6691	0.6062	0.6216	0.5787	0.6454	0.5739	0.4975
ลำพูน	0.6946	0.6302	0.6494	0.6856	0.6259	0.6713	0.6603	0.5229
ลำปาง	0.6530	0.6443	0.6015	0.6648	0.6209	0.6022	0.6140	0.5815
อุตรดิตถ์	0.6944	0.6956	0.6657	0.6490	0.6214	0.5761	0.6081	0.5151
แพร่	0.6877	0.7176	0.7420	0.6566	0.6570	0.6544	0.6049	0.5479
น่าน	0.7077	0.7393	0.7480	0.7457	0.6651	0.7052	0.6430	0.6769
พะเยา	0.6558	0.6577	0.5836	0.7102	0.6482	0.6345	0.6115	0.5632
เชียงราย	0.5414	0.6674	0.6312	0.6901	0.6892	0.6473	0.6748	0.5719
แม่ฮ่องสอน	0.6748	0.7446	0.7016	0.7219	0.7367	0.7906	0.7060	0.6449
นครสวรรค์	0.5955	0.5979	0.6464	0.6686	0.6276	0.5501	0.5659	0.4869
อุทัยธานี	0.5970	0.5817	0.5029	0.5629	0.6242	0.6037	0.4808	0.4507
กำแพงเพชร	0.6160	0.6802	0.6537	0.6133	0.6621	0.6739	0.5581	0.5562

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.8 ดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.7178	0.7257	0.6980	0.7649	0.6879	0.8172	0.7271	0.6287
สุโขทัย	0.6799	0.6027	0.6244	0.6515	0.6131	0.6268	0.6219	0.5185
พิษณุโลก	0.5912	0.6246	0.6128	0.6369	0.5686	0.5426	0.5165	0.5050
พิจิตร	0.6161	0.6302	0.6129	0.6403	0.6731	0.5698	0.5454	0.4980
เพชรบูรณ์	0.6650	0.6371	0.6130	0.7047	0.7626	0.6315	0.6543	0.5966
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.7218	0.7150	0.6813	0.6989	0.6879	0.6802	0.6438	0.6087
นครราชสีมา	0.7391	0.7054	0.6489	0.6971	0.6819	0.6747	0.6913	0.6517
บุรีรัมย์	0.7178	0.6771	0.5960	0.6944	0.6830	0.6243	0.5421	0.5425
สุรินทร์	0.6918	0.7173	0.6325	0.7061	0.6895	0.6233	0.6482	0.5952
ศรีสะเกษ	0.6872	0.7237	0.6665	0.6430	0.6118	0.6484	0.6877	0.5670
อุบลราชธานี	0.7393	0.7612	0.6938	0.7189	0.7553	0.7594	0.6850	0.6732
ยโสธร	0.7368	0.7229	0.6922	0.6796	0.6988	0.6471	0.6929	0.6151
ชัยภูมิ	0.6788	0.7048	0.6873	0.6663	0.6653	0.6101	0.6396	0.6100
อำนาจเจริญ	0.7587	0.7178	0.6905	0.6737	0.7073	0.7167	0.6565	0.6499
บึงกาฬ	0.6499	0.7000	0.6851	0.6818	0.6927	0.6742	0.6392	0.6818
หนองบัวลำภู	0.8069	0.7708	0.7574	0.8155	0.7250	0.7190	0.7002	0.6924
ขอนแก่น	0.6726	0.6788	0.7027	0.6961	0.6042	0.6771	0.6092	0.5881
อุดรธานี	0.7817	0.7074	0.7477	0.6859	0.7144	0.6649	0.6041	0.5391
เลย	0.7004	0.7053	0.7239	0.7314	0.7060	0.6638	0.6633	0.5594
หนองคาย	0.7259	0.6770	0.6819	0.6876	0.6697	0.6641	0.6335	0.6550
มหาสารคาม	0.7495	0.8013	0.6786	0.7451	0.7460	0.6964	0.7138	0.6544
ร้อยเอ็ด	0.7320	0.7285	0.7226	0.7162	0.6801	0.7134	0.6382	0.5961
กาฬสินธุ์	0.7115	0.7308	0.6878	0.6665	0.7072	0.6926	0.5753	0.5820
สกลนคร	0.7595	0.7243	0.7048	0.7358	0.7188	0.7357	0.6213	0.6299
นครพนม	0.7091	0.6853	0.7188	0.7505	0.7363	0.7383	0.6812	0.5490
มุกดาหาร	0.6780	0.6427	0.5928	0.5673	0.6402	0.6079	0.5381	0.5855
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.6095	0.6458	0.6453	0.6696	0.6675	0.6691	0.6414	0.5969
นครศรีธรรมราช	0.6677	0.7023	0.6529	0.6943	0.6629	0.6287	0.6367	0.5476
กระบี่	0.5639	0.6189	0.6691	0.6553	0.6657	0.5481	0.6491	0.5443
พังงา	0.5874	0.6978	0.6292	0.5685	0.5862	0.6025	0.5276	0.4925
ภูเก็ต	0.4868	0.5610	0.5876	0.5832	0.5973	0.6355	0.5889	0.4619
สุราษฎร์ธานี	0.6458	0.6780	0.6796	0.7259	0.6865	0.7590	0.7080	0.6539
ระนอง	0.6336	0.6646	0.7139	0.6677	0.7375	0.7365	0.7166	0.5148
ชุมพร	0.6215	0.6073	0.5859	0.6616	0.6505	0.7060	0.5958	0.5259
สงขลา	0.4942	0.5263	0.5392	0.5881	0.6242	0.6252	0.5629	0.5881
สตูล	0.5611	0.6451	0.5748	0.6841	0.6368	0.5535	0.5498	0.5461
ตรัง	0.6095	0.6402	0.6510	0.6627	0.6562	0.6371	0.6452	0.5482
พัทลุง	0.4427	0.5358	0.5780	0.5802	0.5584	0.5468	0.5472	0.4997
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.5834	0.6168	0.6255	0.6464	0.6326	0.6234	0.5836	0.5204
ปัตตานี	0.6786	0.7319	0.7517	0.7397	0.7257	0.7330	0.7230	0.7707
ยะลา	0.6799	0.6971	0.7046	0.6835	0.7409	0.7288	0.6992	0.7018
นราธิวาส	0.7602	0.7768	0.7715	0.8096	0.8322	0.8383	0.7664	0.7439

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.9 ดัชนีย่อยด้านการคมนาคมและการสื่อสาร

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วราชอาณาจักร	0.6043	0.6360	0.6689	0.7342	0.7596	0.7845	0.8062	0.8109
กรุงเทพมหานคร	0.8862	0.8938	0.9091	0.9466	0.9696	0.9556	0.9622	0.9731
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.5511	0.5787	0.6083	0.6679	0.6950	0.7185	0.7491	0.7668
สมุทรปราการ	0.6508	0.7224	0.7886	0.8062	0.8088	0.8589	0.9077	0.9168
นนทบุรี	0.8117	0.8424	0.8768	0.9042	0.9299	0.9372	0.9323	0.9424
ปทุมธานี	0.7547	0.7986	0.8536	0.8626	0.9037	0.9013	0.9101	0.8890
นครปฐม	0.6389	0.6539	0.6739	0.8000	0.8255	0.8203	0.8182	0.8476
สมุทรสาคร	0.7484	0.7579	0.7939	0.8891	0.9149	0.9114	0.8709	0.8683
พระนครศรีอยุธยา	0.6779	0.6832	0.7354	0.7773	0.8169	0.7806	0.7992	0.8068
อ่างทอง	0.6112	0.6332	0.6627	0.7176	0.7490	0.7913	0.7738	0.7829
ลพบุรี	0.5033	0.5669	0.6233	0.7197	0.7440	0.7510	0.7700	0.7789
สิงห์บุรี	0.6281	0.6489	0.7097	0.7338	0.7702	0.7999	0.8217	0.8191
ชัยนาท	0.5996	0.6036	0.6254	0.6497	0.6932	0.7439	0.7324	0.7691
สระบุรี	0.5202	0.6122	0.6414	0.7127	0.7422	0.7435	0.7444	0.7480
ราชบุรี	0.6133	0.6508	0.6806	0.7601	0.8162	0.8108	0.8341	0.8371
กาญจนบุรี	0.4999	0.5472	0.6073	0.6829	0.7289	0.7455	0.7457	0.7561
สุพรรณบุรี	0.5620	0.5452	0.5803	0.6106	0.6427	0.7004	0.7257	0.7560
สมุทรสงคราม	0.7168	0.7228	0.7704	0.7994	0.8004	0.8467	0.8687	0.8766
เพชรบุรี	0.5862	0.6248	0.7139	0.7515	0.7737	0.7791	0.7782	0.7887
ประจวบคีรีขันธ์	0.5394	0.5798	0.6347	0.6789	0.6884	0.6960	0.7229	0.7250
ภาคตะวันออก	0.6286	0.6629	0.6861	0.7652	0.7938	0.8239	0.8357	0.8291
ชลบุรี	0.6250	0.6715	0.7054	0.7490	0.7865	0.7763	0.7856	0.8225
ระยอง	0.5151	0.5326	0.5614	0.6584	0.6687	0.6504	0.6920	0.7189
จันทบุรี	0.5569	0.5812	0.5879	0.6639	0.6833	0.7017	0.7303	0.7096
ตราด	0.5852	0.6243	0.6577	0.7023	0.7380	0.7751	0.7813	0.7713
ฉะเชิงเทรา	0.5333	0.5666	0.6167	0.6671	0.6742	0.7258	0.7648	0.7862
ปราจีนบุรี	0.4709	0.5181	0.5379	0.6394	0.6769	0.7555	0.8096	0.8004
นครนายก	0.5665	0.5925	0.6530	0.6526	0.6862	0.7576	0.7502	0.7779
สระแก้ว	0.5359	0.5256	0.5565	0.6099	0.6591	0.6903	0.7324	0.7428
ภาคเหนือ	0.5554	0.5863	0.6169	0.6990	0.7171	0.7363	0.7555	0.7604
เชียงใหม่	0.5490	0.5861	0.5966	0.6817	0.6982	0.7130	0.7272	0.7485
ลำพูน	0.5664	0.6066	0.6203	0.6990	0.7228	0.7248	0.7121	0.7204
ลำปาง	0.6268	0.6466	0.6556	0.7367	0.7557	0.7455	0.7806	0.7777
อุตรดิตถ์	0.6142	0.6112	0.6790	0.7495	0.7321	0.7791	0.7775	0.7666
แพร่	0.6360	0.6388	0.7074	0.7864	0.7930	0.8221	0.8469	0.8427
น่าน	0.6045	0.5922	0.6471	0.7529	0.7848	0.8231	0.8764	0.8645
พะเยา	0.5944	0.6565	0.6451	0.7184	0.7163	0.7597	0.7640	0.7965
เชียงราย	0.5230	0.5705	0.6331	0.7128	0.7368	0.7429	0.7819	0.7854
แม่ฮ่องสอน	0.4823	0.5541	0.6027	0.6637	0.6656	0.6426	0.6571	0.6836
นครสวรรค์	0.5076	0.5652	0.5858	0.6663	0.6691	0.7297	0.7617	0.7411
อุทัยธานี	0.5411	0.5387	0.5613	0.6514	0.6758	0.7266	0.7373	0.7607
กำแพงเพชร	0.5429	0.5772	0.5741	0.6595	0.6684	0.7006	0.7420	0.7740

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง ผ.9 ดัชนีย่อยด้านการคมนาคมและการสื่อสาร (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.4953	0.5321	0.5417	0.6692	0.6724	0.6510	0.6555	0.6743
สุโขทัย	0.5946	0.6001	0.6401	0.6869	0.7296	0.7419	0.7297	0.7618
พิษณุโลก	0.5393	0.5644	0.6190	0.6660	0.6966	0.7621	0.7969	0.7773
พิจิตร	0.5419	0.6037	0.6632	0.7225	0.7394	0.6750	0.6399	0.6381
เพชรบูรณ์	0.5538	0.5608	0.5828	0.7109	0.7544	0.7783	0.8032	0.7902
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.5644	0.5983	0.6334	0.7069	0.7355	0.7710	0.8034	0.8072
นครราชสีมา	0.5350	0.5538	0.5926	0.6571	0.6795	0.7311	0.7574	0.7703
บุรีรัมย์	0.5445	0.5762	0.5957	0.7006	0.7890	0.8347	0.8471	0.8812
สุรินทร์	0.5520	0.5946	0.6191	0.6827	0.7072	0.7342	0.7686	0.7803
ศรีสะเกษ	0.5898	0.5980	0.6074	0.7191	0.7497	0.7752	0.8258	0.8316
อุบลราชธานี	0.5555	0.5951	0.6380	0.6729	0.6870	0.7668	0.8244	0.8123
ยโสธร	0.5534	0.5887	0.6251	0.7089	0.7447	0.7797	0.7957	0.8003
ชัยภูมิ	0.5394	0.5595	0.6035	0.6264	0.6601	0.7270	0.7869	0.7991
อำนาจเจริญ	0.6364	0.6320	0.6935	0.7715	0.7493	0.7843	0.8215	0.8425
บึงกาฬ	0.5703	0.5851	0.6174	0.6872	0.7361	0.7748	0.8241	0.8452
หนองบัวลำภู	0.6040	0.6377	0.6760	0.7726	0.8210	0.7816	0.7838	0.7832
ขอนแก่น	0.6136	0.6443	0.6628	0.7124	0.7580	0.7938	0.8377	0.8396
อุดรธานี	0.6133	0.6680	0.7281	0.8019	0.8032	0.8077	0.8324	0.8222
เลย	0.5409	0.5711	0.6109	0.6987	0.7032	0.7311	0.7306	0.7179
หนองคาย	0.4756	0.5873	0.5925	0.7221	0.7610	0.7614	0.7782	0.7804
มหาสารคาม	0.5917	0.6295	0.6345	0.7161	0.7710	0.7993	0.8161	0.8112
ร้อยเอ็ด	0.5643	0.6088	0.6243	0.7081	0.7162	0.7703	0.8041	0.7911
กาฬสินธุ์	0.5491	0.5750	0.6428	0.6931	0.7096	0.7245	0.7635	0.7529
สกลนคร	0.4961	0.5458	0.6310	0.7615	0.7835	0.7911	0.7989	0.8020
นครพนม	0.6131	0.6512	0.6806	0.7788	0.7838	0.7906	0.8233	0.8355
มุกดาหาร	0.5198	0.5862	0.6552	0.7346	0.7675	0.7852	0.8324	0.8511
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.6277	0.6609	0.6878	0.7685	0.7997	0.8274	0.8406	0.8353
นครศรีธรรมราช	0.5942	0.6294	0.6486	0.7255	0.7604	0.8085	0.8284	0.8279
กระบี่	0.5986	0.6584	0.7019	0.7723	0.8093	0.8045	0.8349	0.8059
พังงา	0.6812	0.7012	0.7049	0.7874	0.8042	0.8286	0.8476	0.8306
ภูเก็ต	0.7532	0.7999	0.7806	0.8558	0.9013	0.8843	0.8570	0.8656
สุราษฎร์ธานี	0.5750	0.6352	0.6733	0.7469	0.7731	0.8073	0.7961	0.7967
ระนอง	0.5750	0.6386	0.6975	0.7541	0.7196	0.7586	0.8250	0.7928
ชุมพร	0.5544	0.5679	0.5842	0.6812	0.6741	0.7364	0.7853	0.7558
สงขลา	0.7057	0.7340	0.7517	0.8267	0.8575	0.8760	0.8827	0.8625
สตูล	0.6831	0.7100	0.7604	0.8102	0.8288	0.8324	0.8667	0.8683
ตรัง	0.6616	0.6716	0.7062	0.8100	0.8414	0.8799	0.8559	0.8574
พัทลุง	0.5981	0.6323	0.6591	0.7428	0.7879	0.8148	0.8335	0.8625
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.5849	0.6254	0.6687	0.7281	0.7608	0.7645	0.7736	0.7828
ปัตตานี	0.6655	0.6868	0.7431	0.8441	0.8606	0.8760	0.9027	0.8904
ยะลา	0.6713	0.6803	0.7325	0.8316	0.8435	0.8691	0.8851	0.8798
นราธิวาส	0.5262	0.5737	0.5973	0.6758	0.7596	0.7732	0.7852	0.7962

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง พ.10 ดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วม

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ทั่วราชอาณาจักร	0.5614	0.5667	0.5677	0.5615	0.5517	0.5433	0.5335	0.5336
กรุงเทพมหานคร	0.3840	0.4111	0.4028	0.3911	0.3786	0.4061	0.4238	0.4241
ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพฯ	0.5516	0.5596	0.5601	0.5432	0.5227	0.5304	0.5439	0.5436
สมุทรปราการ	0.3520	0.3542	0.3434	0.3328	0.3209	0.3591	0.3916	0.3922
นนทบุรี	0.4280	0.4677	0.4655	0.4509	0.4354	0.4687	0.4429	0.4427
ปทุมธานี	0.4665	0.4709	0.4528	0.4588	0.4639	0.4872	0.5362	0.5367
นครปฐม	0.5486	0.5399	0.5383	0.5362	0.5336	0.5327	0.5907	0.5907
สมุทรสาคร	0.3908	0.4896	0.4789	0.4418	0.4045	0.4462	0.4743	0.4742
พระนครศรีอยุธยา	0.5865	0.5878	0.6100	0.6293	0.6344	0.6102	0.6058	0.6057
อ่างทอง	0.6226	0.6348	0.6269	0.6210	0.6149	0.6001	0.6226	0.6235
ลพบุรี	0.5611	0.5525	0.5303	0.5218	0.5099	0.5215	0.5296	0.5302
สิงห์บุรี	0.6868	0.6742	0.6594	0.6623	0.6643	0.6489	0.6179	0.6198
ชัยนาท	0.6403	0.6388	0.6408	0.6457	0.6436	0.6196	0.5980	0.6005
สระบุรี	0.6600	0.6662	0.6539	0.6522	0.6304	0.6357	0.6331	0.6329
ราชบุรี	0.6004	0.5867	0.5835	0.5868	0.5859	0.5695	0.5448	0.5476
กาญจนบุรี	0.5151	0.5409	0.5712	0.5704	0.5591	0.5493	0.5646	0.5645
สุพรรณบุรี	0.5661	0.5723	0.5772	0.5826	0.5763	0.5715	0.5508	0.5512
สมุทรสงคราม	0.5076	0.4251	0.4779	0.4208	0.3630	0.4566	0.4443	0.4445
เพชรบุรี	0.5850	0.5960	0.6046	0.6002	0.5958	0.5572	0.5702	0.5713
ประจวบคีรีขันธ์	0.5101	0.5231	0.5074	0.5013	0.4926	0.4617	0.4341	0.4357
ภาคตะวันออก	0.5649	0.5749	0.5877	0.5679	0.5489	0.5505	0.5595	0.5583
ชลบุรี	0.4246	0.4634	0.4964	0.4845	0.4621	0.4432	0.4460	0.4464
ระยอง	0.5250	0.5403	0.5212	0.5096	0.4974	0.5206	0.5376	0.5438
ฉะเชิงเทรา	0.6166	0.6048	0.5887	0.5648	0.5404	0.5606	0.5702	0.5732
ตราด	0.6535	0.6271	0.6859	0.6848	0.6822	0.6987	0.6877	0.6890
ฉะเชิงเทรา	0.5743	0.5823	0.5785	0.5755	0.5667	0.5486	0.5627	0.5594
ปราจีนบุรี	0.6434	0.6473	0.6380	0.5901	0.5615	0.5899	0.6125	0.6115
นครนายก	0.6680	0.6502	0.6654	0.6589	0.6518	0.6332	0.6878	0.6759
สระแก้ว	0.5913	0.5913	0.5720	0.5664	0.5587	0.5622	0.5499	0.5485
ภาคเหนือ	0.6252	0.6247	0.6335	0.6345	0.6283	0.6187	0.5958	0.5966
เชียงใหม่	0.6403	0.6414	0.6340	0.6472	0.6473	0.6522	0.6246	0.6248
ลำพูน	0.8600	0.8721	0.8606	0.8659	0.8704	0.8487	0.8084	0.8092
ลำปาง	0.7796	0.7784	0.7650	0.7651	0.7642	0.7543	0.7230	0.7251
อุตรดิตถ์	0.6794	0.6816	0.6872	0.6926	0.6935	0.6628	0.6288	0.6300
แพร่	0.7245	0.7325	0.7273	0.7298	0.7316	0.7075	0.6711	0.6730
น่าน	0.7797	0.7832	0.8076	0.8163	0.8141	0.7946	0.7590	0.7597
พะเยา	0.7472	0.7387	0.7419	0.7444	0.7459	0.7268	0.7050	0.7068
เชียงราย	0.6355	0.6139	0.6473	0.6474	0.6313	0.6202	0.5981	0.5977
แม่ฮ่องสอน	0.6021	0.6067	0.6416	0.6231	0.6045	0.6090	0.5657	0.5661
นครสวรรค์	0.5479	0.5547	0.5623	0.5521	0.5394	0.5477	0.5641	0.5646
อุทัยธานี	0.6426	0.6121	0.6234	0.6331	0.6426	0.6212	0.5589	0.5588
กำแพงเพชร	0.5791	0.5962	0.6090	0.6003	0.5824	0.5838	0.5637	0.5644

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง พ.10 ดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วม (ต่อ)

จังหวัด	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
ตาก	0.5329	0.5373	0.5373	0.5390	0.5390	0.5250	0.4892	0.4903
สุโขทัย	0.6530	0.6504	0.6482	0.6338	0.6178	0.6080	0.5747	0.5779
พิษณุโลก	0.4954	0.4876	0.5029	0.5142	0.5210	0.5000	0.5046	0.5074
พิจิตร	0.4798	0.4732	0.4853	0.4836	0.4739	0.4647	0.4722	0.4748
เพชรบูรณ์	0.5198	0.5308	0.5570	0.5532	0.5361	0.5264	0.4910	0.4911
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.5710	0.5780	0.5673	0.5645	0.5578	0.5347	0.5099	0.5102
นครราชสีมา	0.5724	0.5776	0.5973	0.5976	0.5926	0.5722	0.5607	0.5602
บุรีรัมย์	0.5881	0.6165	0.5963	0.5941	0.5884	0.5712	0.5464	0.5479
สุรินทร์	0.5436	0.5565	0.5428	0.5446	0.5394	0.5153	0.4942	0.4945
ศรีสะเกษ	0.5868	0.5828	0.5699	0.5754	0.5743	0.5469	0.5203	0.5210
อุบลราชธานี	0.5582	0.5641	0.5448	0.5408	0.5354	0.5046	0.4702	0.4702
ยโสธร	0.5306	0.5299	0.5228	0.5258	0.5330	0.5137	0.5067	0.5108
ชัยภูมิ	0.5827	0.6004	0.5758	0.5770	0.5646	0.5632	0.5512	0.5515
อำนาจเจริญ	0.6604	0.6629	0.6597	0.6537	0.6472	0.6194	0.5870	0.5876
บึงกาฬ	0.6152	0.6032	0.5676	0.5475	0.5253	0.5193	0.5219	0.5225
หนองบัวลำภู	0.5432	0.5377	0.4958	0.4478	0.3994	0.4124	0.4111	0.4102
ขอนแก่น	0.5292	0.5411	0.5425	0.5522	0.5523	0.5058	0.4586	0.4590
อุดรธานี	0.5306	0.5383	0.5222	0.5090	0.4957	0.4758	0.4425	0.4424
เลย	0.6438	0.6389	0.6260	0.5993	0.5726	0.5721	0.5286	0.5287
หนองคาย	0.5107	0.4965	0.4595	0.4537	0.4473	0.4207	0.3984	0.3988
มหาสารคาม	0.6502	0.6625	0.6470	0.6548	0.6625	0.6298	0.6038	0.6055
ร้อยเอ็ด	0.5304	0.5323	0.5158	0.5191	0.5216	0.4972	0.4718	0.4724
กาฬสินธุ์	0.6505	0.6496	0.6195	0.6076	0.5932	0.5601	0.5345	0.5345
สกลนคร	0.5232	0.5373	0.5394	0.5390	0.5365	0.5007	0.4565	0.4565
นครพนม	0.6203	0.6261	0.6230	0.6166	0.6033	0.5865	0.5767	0.5766
มุกดาหาร	0.6121	0.6237	0.6301	0.6240	0.6174	0.5919	0.5719	0.5721
ภาคใต้ 11 จังหวัด	0.5531	0.5620	0.5778	0.5604	0.5449	0.5468	0.5447	0.5439
นครศรีธรรมราช	0.5180	0.5291	0.5463	0.5299	0.5126	0.5183	0.5288	0.5273
กระบี่	0.5220	0.5131	0.4976	0.4833	0.4683	0.4789	0.5451	0.5393
พังงา	0.6730	0.6854	0.6681	0.6613	0.6730	0.6488	0.6494	0.6500
ภูเก็ต	0.4258	0.4761	0.4977	0.4268	0.3540	0.3963	0.3902	0.3900
สุราษฎร์ธานี	0.4982	0.5020	0.5233	0.4933	0.4625	0.4868	0.5035	0.5041
ระนอง	0.5431	0.5101	0.5666	0.5408	0.5170	0.4657	0.4879	0.4866
ชุมพร	0.6722	0.6887	0.6995	0.6833	0.6661	0.6406	0.6388	0.6426
สงขลา	0.6020	0.6109	0.6235	0.6053	0.5864	0.5849	0.6013	0.5971
สตูล	0.6310	0.6425	0.6532	0.6564	0.6722	0.6417	0.5949	0.5954
ตรัง	0.6157	0.6387	0.6234	0.6039	0.5880	0.5974	0.5908	0.5903
พัทลุง	0.6239	0.6292	0.6615	0.6532	0.6434	0.6328	0.6340	0.6345
3 จังหวัดชายแดนใต้	0.6130	0.6128	0.6092	0.6123	0.6056	0.5974	0.5956	0.5962
ปัตตานี	0.5057	0.5120	0.5535	0.5530	0.5581	0.5570	0.5121	0.5123
ยะลา	0.4484	0.4801	0.5216	0.5190	0.5291	0.5274	0.4737	0.4769
นราธิวาส	0.5434	0.5283	0.5348	0.5213	0.5078	0.5143	0.4698	0.4698

ที่มา: รวบรวมและประมวลผล โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ
10100

โทรศัพท์ 0 2281 8821

<https://www.nesdc.go.th>

